

ÚRAD PODPREDESEDU VLÁDY SR
PRE INVESTÍCIE
A INFORMATIZÁCIU

Koncepcia nákupu IT vo verejnej správe

Bratislava, 16.5.2019

Verzia 1.0

Dokument vypracoval Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Bol prerokovaný v pracovnej skupine pre strategické priority informatizácie „Verejné obstarávanie IKT“ dňa 5.5.2019. Verziu 1.0 schválila Rada vlády SR pre digitalizáciu verejnej správy a jednotný digitálny trh uznesením č. 4/2019 zo dňa 16.5.2019, číslo č. 3995/2019/oSLOITK -1.

© Úrad podpredsedu vlády Slovenskej republiky pre investície a informatizáciu, 2019.

Obsah

1. Manažérske zhrnutie.....	5
2. Ciele a východiská koncepcie	7
3. Oblasť obstarávania IT.....	11
3.1. Kategorizácia hardvéru.....	11
3.2. Kategorizácia softvéru	11
3.3. Služby.....	12
3.4. Cloud.....	13
4. Situácie verejného obstarávateľa a ich riešenie.....	15
4.1. Nový softvér (situácia č. 1)	15
4.2. Prevádzková zmluva, pre SW, ktorý sa ešte len dodáva (situácia č. 2)	20
4.3. Prevádzková zmluva pre ďalšie obdobie (situácia č. 3).....	24
4.4. Naliehavá potreba prevádzkovej zmluvy z dôvodu už ukončenej pôvodnej zmluvy (situácia č. 4)	25
5. Ďalšie kroky ku konsolidácii stavu v oblasti prevádzkových zmlúv	27
6. Zoznam príloh.....	29

Zoznam skratiek

IKT	Informačno-komunikačné technológie
NKIVS	Národná koncepcia informatizácie verejnej správy
ÚPVII	Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
ITAS	IT Asociácia Slovenska
MEAT kritéria	Most economically advantageous tender, kritériá ekonomicky najvýhodnejšej ponuky vo verejnom obstarávaní
API	Application programming interface, Aplikačné programové rozhranie
KRIS	Koncepcia rozvoja informačných systémov
OVM	Orgán verejnej moci
ÚPVS	Ústredný portál verejnej správy
PaaS	Platform as a service
IaaS	Infrastructure as a service
SaaS	Software as a service
FTFP	Fixed time fixed price (dodávka za pevne stanovenú cenu a do určeného termínu)
MV SR	Ministerstvo vnútra SR
VO	Verejné obstarávanie
PRK	Priame rokovacie konanie
SLA	Service level agreement
EUPL	European Union Public Licence
ZVO	Zákon o verejnom obstarávaní
MSP	Malá a stredné podniky
PHZ	Predpokladaná hodnota zákazky vo verejnom obstarávaní
EKS	Elektronický kontraktačný systém MV SR
GPL	General public license
UX	User experience
UI	User interface
SDLC	System development LiveCycle
HLD	High level design
BPMN	Business process modeling notation
UML	Unified modeling language
ITIL	Information technology infrastructure library
PM	Project management
QA	Quality assurance
CBA	Cost Benefit Analysis

1. Manažérske zhrnutie

Účelom tohto dokumentu je stanoviť novú koncepciu pre nákup informačných technológií vo verejnej správe v súlade s požiadavkami uvedenými v kapitole 3.3 (Lepší nákup IT) Národnej koncepcie informatizácie verejnej správy schválenej dňa 28.9.2016 vládou SR (ďalej aj „**NKIVS**“), a to

- vzhľadom na potrebu jednotne usmerniť orgány verejnej moci ako verejných obstarávateľov/obstarávateľov k efektívnemu a jednotnému uplatňovaniu postupov verejného obstarávania v oblasti IT,
- vzhľadom na špecifické problémy verejného obstarávania v oblasti IT, a to problém „vendor lock-in“ (stav závislosti verejných obstarávateľov na dodávateľoch SW, ktorý vznikol predovšetkým z dôvodu výhradných práv autora k jeho dielu a nedostatočného prenesenia oprávnení spadajúcich do majetkových autorských práv a zdrojového kódu k dodanému SW na strane dodávateľa, ako i z dôvodu, že v prípade agendových systémov zabezpečujúcich realizáciu procesov vyplývajúcich z jedinečnej národnej legislatívy získal dodávateľ riešenia aj jedinečnú doménovú znalosť), nevyriešenie otázok súvisiacich s podporou, údržbou a rozvojom SW, nedostatok odborných kapacít v oblasti IKT na strane verejných obstarávateľov, obmedzenú možnosť porovnávania ponúk, resp. hodnotenia schopností uchádzača dodať požadované SW dielo v potrebnom čase a kvalite.

Tento dokument sa v snahe dosiahnuť určené ciele sústreďí na najzávažnejšie identifikované oblasti verejného obstarávania IT, a to:

- verejné obstarávanie servisných (prevádzkových) zmlúv k existujúcim SW dielam,
- zohľadnenie celého životného cyklu SW v plánovaní verejného obstarávania SW diel, vrátane ich následnej prevádzky (teda ide o požiadavku, aby bola v každom momente v dostatočnom rozsahu zabezpečená podpora a údržba vrátane zmien SW diela).

Riešenie predostretých problémov je ďalej bližšie rozobrané vo forme štyroch situácií, v ktorých sa môžu ocitnúť v súčasnosti verejní obstarávatelia.

Pre tieto účely bola na Úrade podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu (ďalej aj ako „ÚPVII“) zriadená pracovná skupina pre verejné obstarávanie v oblasti IKT, ktorá je zložená zo zástupcov ÚPVII, ÚVO, IT AS, Slovensko.Digital, Slovenská informatická spoločnosť, Partnerstvo pre prosperitu a vybraných zástupcov ústredných orgánov štátnej správy, ktorí prejavili záujem o členstvo v pracovnej skupine.

Koncepcia má ambíciu pomôcť verejným obstarávateľom v snahe o dosiahnutie vytýčených cieľov a naplnenie spoločenskej požiadavky, pričom vychádza z „best practice“ postupov pre nákup informačných technológií a stanovuje jasné a kontrolovateľné pravidlá pre nákup IT vo verejnej správe. Koncepcia sa venuje novým inštitútom vo VO, ako napr. popis metódy „súťaže návrhov“ pri obstarávaní IT riešení (unikátne SW diela), ktorá je jednou z možností pre dosiahnutie transparentnej súťaže pri zohľadnení náročnosti a špecifik pre posudzovanie IT riešení odborníkmi. V súlade so stanoviskom Európskej komisie¹ sú definované základné východiská pre vypracovanie metodiky pre využívanie súťaže návrhov s nadväzujúcim priamym rokovacím konaním, ako jedného z možných postupov verejného obstarávania unikátnych SW diel. Okrem iného popisuje aj ďalšie nové inštitúty ako prípravné trhové konzultácie.

Vzhľadom na široké spektrum problematických oblastí ktoré sa v súčasnosti vyskytujú v oblasti verejného obstarávania IKT na Slovensku sa ďalším témam bude venovať druhé rozšírené vydanie

¹ list Európskej komisie (Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, Innovative and E-Procurement), Ref. Ares(2017)1502578 z 20. marca 2017 a list Európskej komisie Ref.Ares(2017) 3469040 zo dňa 10. júla 2017

(pokračovanie) Koncepcie. Plánovaný termín vydania je september 2019. Pre úplnosť uvádzame, že ide napr. o nasledovné témy/oblasti:

- uplatnenie MEAT kritérií vo verejnom obstarávaní IT, nakoľko v súčasnosti prevažuje len kritérium najnižšia cena,
- zrýchlenie procesu verejného obstarávania, nakoľko v súčasnosti je proces verejného obstarávania IT z pohľadu intenzívneho progresu IT technológií v čase neúmerne zdĺhavý,
- správne a komplexné definovanie opisu predmetu zákazky, vrátane zvýšenia odbornosti personálnych kapacít, zodpovedných najmä za opis predmetu zákazky pri verejnom obstarávaní IT,
- spôsob určenia predpokladanej hodnoty zákazky,
- určenie rozsahu požiadaviek na preukázanie technickej, ekonomickej alebo odbornej spôsobilosti v rámci podmienok účasti v etape prípravy súťažných podkladov (požadované certifikáty, preukazovanie odborných skúseností na základe doterajšej praxe odborníkov uchádzača) vo väzbe na elimináciu prípadnej diskriminácie uchádzačov zo strany verejného obstarávateľa/obstarávateľa,
- vypracovať metodiku pre použitie súťaže návrhov pri obstarávaní unikátneho SW diela,
- v úzkej spolupráci s ÚVO usmerniť verejných obstarávateľov, ako viesť rokovacie konanie so zverejnením a súťažný dialóg,
- vytvoriť vzorové ustanovenia zmluvy, riešiacie subdodávateľské reťazce pri obstarávaní IKT aj nad rámec súčasnej právnej regulácie, avšak v jej súlade,
- preskúmať možnosti verejného obstarávania, ktoré vytvorí predpoklady pre využívanie agilných postupov realizácie a vývoja SW diela,
- Autorské práva v sfére IT,
- vypracovanie opatrenia k postupu verejného obstarávateľa a obsahu dokumentácie v situáciách č. 2 až 4 (kapitola 4 tejto Koncepcie),
- metodika centrálného verejného obstarávania IKT.

2. Ciele a východiská koncepcie

Koncepcia je nástrojom, ktorý určuje strategické smerovanie verejnej správy v oblasti nákupu IT tak, aby bolo možné dosiahnuť:

- Zabezpečenie kontinuity prevádzky existujúceho SW diela,
- Skutočnú súťaž medzi dodávateľmi IT využívaním vhodných postupov verejného obstarávania pre daný predmet verejnej zákazky,
- Znižovanie nákladov a času na implementáciu a prevádzku IT, osobitne znižovania dodatočných nákladov,
- Zabezpečenie výberu účelných, efektívnych a hospodárnych riešení v rámci oblasti nákupu IT na základe vypracovaných CBA,
- Zrýchlenie procesu verejného obstarávania IT s ohľadom na rýchly vývoj technológií a aplikácií, najmä procesom výberu vhodného postupu verejného obstarávania,
- Presadzovanie MEAT kritérií,
- Flexibilitu pri výbere, vo vývoji, úpravách a integrácii IT (vrátane odstránenia tzv. lock-in - „uzamknutia“ verejného obstarávateľa vo vzťahu s jedným dodávateľom).

Predpokladmi úspešného prechodu na plnenie cieľov koncepcie sú objektívne faktory, ktorých riadenie však nemusí byť plne v kompetencii orgánov verejnej moci. Ide predovšetkým o tieto predpoklady:

- Získanie autorských práv a zdrojových kódov,
- Plánovanie uzatvárania servisných zmlúv na obdobie, s rešpektovaním plánovaného životného cyklu, predmetného informačného systému s využitím inštitútu opcií alebo nových verejných obstarávaní²,
- Počas prechodného obdobia, t.j. do ukončenia verejného obstarávania, možnosť využiť postup podľa §29 ZVO (§ 29 písm. f ZVO, priame rokovacie konanie môže byť použité po splnení podmienok stanovených ZVO),
- Možnosť mať uzatvorené dve servisné zmluvy na jeden predmet zákazky (jeden a ten istý informačný systém),
- Stanoviť podmienky účasti, resp. sankcie tak, aby bol chránený majetok štátu s dôrazom na plnenie povinností SR v rámci národných a medzinárodných zmlúv.

Vychádzajúc z kapitol 5 a 6.2 NKIVS, realizácia požiadaviek informatizácie verejnej správy je premietnutá do jej referenčnej architektúry a nasledovných priorít, ktoré je potrebné vziať do úvahy a aplikovať pri plánovaní a realizácii verejného obstarávania IKT:

- Strategická priorita Vládny cloud ²
- Strategická priorita Manažment údajov ²
- Strategická priorita Multikanálový prístup ²
- Strategická priorita Integrácia a orchestrácia ²
- Strategická priorita Interakcia s verejnou správou, životné situácie a výber služby navigáciou ²
- Strategická priorita Komunikačná infraštruktúra ²
- Strategická priorita Otvorené údaje ²
- Strategická priorita Rozvoj agendových informačných systémov a využívanie centrálnych spoločných blokov ²
- Referenčná architektúra integrovaného informačného systému verejnej správy ²
- Aktualizovaná metodika projektového riadenia projektov informatizácie verejnej správy ²
- Detailný akčný plán informatizácie verejnej správy (2017-2020) ²
- Koncepcia riadenia informatizácie verejnej správy ²

² Pre významné informačné systémy verejnej správy odporúčame plánovať životný cyklus v dĺžke trvania 8 až 12 rokov.

- Referenčná architektúra Informačného systému verejnej správy v cloude ³.

Z pohľadu najčastejšieho verejného obstarávania IT orgánmi verejnej moci sa jedná o oblasti budovania, rozvoja a zabezpečovania prevádzky agendových informačných systémov.

Cieľovým stavom je agendový informačný systém, ktorý najmä:

- v maximálnej miere podporuje automatizované spracovanie operácií a umožní poskytovanie služieb na vysokej kvalitatívnej úrovni,
- je komplexne integrovaný na všetkých úrovniach s centrálnym riešením e-Governmentu,
- používa jednotný spôsob pre overovanie identít, tam kde je to výhodné aj pre správu oprávnení a prístupov,
- využíva spoločne stavebné bloky, budované na národnej a európskej úrovni, a je prepojený s relevantnou digitálnou infraštruktúrou služieb EÚ,
- je prevádzkovaný vo vládnom cloude (na základe princípu „cloud-first“) s výnimkou prípadu ak sa jedná o informačný systém spadajúci pod kritickú infraštruktúru štátu,
- je prístupný cez otvorené API a schopný poskytnúť všetky relevantné údaje ako otvorené údaje s výnimkou prípadu ak sa jedná o informačný systém spadajúci pod kritickú infraštruktúru štátu.

Zodpovední za tvorbu, definovanie, udržiavanie a rozvoj segmentových architektúr jednotlivých rezortov, subjektov samosprávy alebo architektúr spoločných modulov, ako aj architektúr jednotlivých riešení sú architekti povinných osôb. Títo sú metodicky riadení AKVS, ako vlastníkom a gestorom strategickej architektúry verejnej správy.

Segmentoví architekti prostredníctvom vypracovania a pravidelnej aktualizácie segmentovej architektúry a z nej odvodenej koncepcie rozvoja informačných systémov (KRIS) ich rezortu zabezpečujú rozvoj svojho informačného prostredia v súlade so strategickou architektúrou verejnej správy a princípmi informatizácie uvedenými v dokumente NKIVS.

Postup orgánu verejnej moci

Pri premietnutí akčného plánu do rozvoja jednotlivých ISVS by mali správcovia IS postupovať nasledovným spôsobom:

- Oboznámenie sa s NKIVS,
- Vypracovanie, resp. aktualizovanie už existujúcej, Koncepcie rozvoja informačných systémov (KRIS), ktorého súčasťou bude:
 - posúdenie, ktoré vyhodnotí súčasný stav informačného systému verejnej správy voči cieľom NKIVS (na základe predstavenej metodiky),
 - dlhodobý plán rozvoja IKT vo svojej oblasti (lokálny akčný plán pre danú oblasť).

Zadania pre konkrétne rozvojové investície do nových ISVS musia byť plánované tak, aby bola zaistená ich hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť s ohľadom na plánovanú dostupnosť nových centrálnych riešení k určeným míľnikom (v štúdiách uskutočniteľnosti).

V rámci procesného postupu smerujúceho k pokrytiu služieb týkajúcich sa zabezpečenia plynulej, bezpečnostnej a spoľahlivej prevádzky ISVS ako i zabezpečeniu ISVS proti zneužitiu, je nevyhnutné z pohľadu požiadaviek zákona o správe majetku štátu, podľa ktorého „je správca majetku štátu povinný majetok štátu užívať na plnenie úloh v rámci predmetu činnosti alebo v súvislosti s ním, nakladať s ním podľa tohto zákona, udržiavať ho v riadnom stave, využívať všetky právne prostriedky na jeho ochranu

³ uvedené schválené dokumenty je možné nájsť na odkaze <http://www.informatizacia.sk/strategicke-priority-erf/24190s>

a dbať, aby nedošlo najmä k jeho poškodeniu, strate, zneužitiu alebo zmenšeniu“ a zákona o rozpočtových pravidlách, podľa ktorého „subjekt verejnej správy je povinný pri používaní verejných prostriedkov zachovávať hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť ich použitia“ vyhotoviť CBA, ktorá zhodnotí potrebu zabezpečenia systémovej a aplikačnej podpory ISVS na základe požiadaviek business vlastníka ISVS, ako i prípadnej výmeny informačného systému za nový informačný systém. Na základe predmetnej CBA, v rámci ktorej budú vypočítané priame a nepriame náklady a výdavky vynaložené na prevádzku SW diela a na implementáciu nového riešenia, ako aj prínosy jednotlivých alternatív riešenia, vlastníak ISVS rozhodne o ďalšom postupe.

Udržiavanie aktuálnosti KRIS-u zabezpečujú jednotlivé OVM na základe uznesenia vlády na pravidelnej (ročnej) báze. Prehodnocovanie sa vykoná na úrovni orgánu verejnej moci a prípadné zmeny budú schvaľované Úradom podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu.

Takto pripravené dokumenty schvaľuje Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, aj na základe súladu s cieľmi v NKIVS a dodržania míľnikov orientovaných na ciele z akčného plánu.

Pri návrhu ďalšieho postupu z pohľadu orgánu verejnej moci je možné plánovať dve základné fázy rozvoja:

Prvá fáza je orientovaná najmä na maximálne využitie možností súčasných technológií a riešení (quick-winy), pri ktorých nebude nutná výrazná úprava agendových informačných systémov:

- Hlavnou prioritou je čistenie a konsolidácia údajov. Zvýšená kvalita údajov umožní úpravu agendových systémov pre poskytovanie referenčných a otvorených údajov, aby OVM nevyžadovali od občanov a podnikateľov skutočnosti, ktoré už sú evidované v platforme integrácie údajov,
- Služby OVM budú na základe metodiky a pravidiel štandardizovaného publikovania rozhraní jednotne vytvárané alebo prepracované a vypublikované cez WebAPI GW, zároveň budú všetky koncové služby uverejnené na ÚPVS (slovensko.sk),
- OVM budú môcť konsolidovať a čistiť svoje interné údaje pomocou MDM a DQ platformy ako PaaS vo vládnom cloude,
- Na základe vykonanej konsolidácie údajov bude možné elektronizovať registre a služby pre občanov a podnikateľov, budovať ich do proaktívnej podoby,
- Prechod existujúcich systémov do IaaS vládneho cloudu a zároveň zabezpečenie, že novo budované systémy budú v plnej miere využívať IaaS a PaaS, resp. ich vývoj bude realizovaný v certifikovanom cloudovom prostredí.

Druhá fáza je orientovaná na implementáciu zámerov reformy verejnej správy a celkovú modernizáciu služieb verejnej správy, počas ktorých sa bude vychádzať z dôslednej prípravy na centrálnej úrovni a predpokladajú sa zásadné zmeny v agendových informačných systémoch:

- Na základe vyčistených a konsolidovaných referenčných údajov dôjde k automatizácii vybavovania komplexných služieb, teda k ich zreťazeniu a orchestrácii, resp. proaktivitě,
- Okrem budovania nových a transformácii existujúcich služieb na špecializovanej PaaS vrstve je v procese pripájanie systémov a služieb na SaaS spoločné bloky či aplikácie. Všetky nové informačné systémy verejnej správy budú
- výhradne implementované v prostredí vládneho cloudu, v rámci ktorého bude zabezpečené zónovanie podľa bezpečnostných požiadaviek a kritickosti nasadzovaných informačných systémov a využitím certifikovaných cloudových služieb. Podľa Strategického dokumentu pre oblasť rastu digitálnych služieb a oblasť infraštruktúry prístupovej siete sa vyžaduje segmentácia ponuky cloudových služieb v závislosti od dôležitosti a kritickosti systému a aplikácií. Na základe presnej kategorizácie dát sa navrhnu druhy bezpečnostných úložísk a bezpečnostné požiadavky, ktoré musia ISVS spĺňať. Informačný systém verejnej správy

pracujúci s určitým typom údajov (v tomto prípade sa jedná o ISVS kritickej infraštruktúry) bude môcť byť migrovaný len do cloudu, ktorý splní takéto bezpečnostné požiadavky,

- Analýza údajov pomocou konsolidovanej analytickej vrstvy, implementácia postupov „data-driven“ rozhodovania pri návrhu regulácií a politík,
- Implementácia legislatívnych zmien schválená NRSR,
- Centralizovaný nákup IT za účelom hospodárnosti a efektívnosti s možnosťou prevoditeľnosti nevyužívaných licencií medzi zapojenými organizáciami, s možnosťou zámeny nevyužívaných produktov a služieb za iné požadované produkty a služby, centralizácie znalostí, zníženia administratívnej záťaže ako aj zefektívnenia procesu verejného obstarávania.

3. Oblasti obstarávania IT

Obstarávanie IT do značnej miery závisí a je determinované podľa charakteru a oblasti IT.

3.1. Kategorizácia hardvéru

1. Hardvér (s pevne zabudovanými funkciami, ktoré nie je možné meniť, ale len konfigurovať pomocou explicitne daných konfiguračných parametrov) ktorý buď nemá programové vybavenie (hardvérovo realizované logické funkcie) alebo používateľ nemôže meniť programové vybavenie; patrí sem napríklad kopírka – *nedá sa vybrať alebo modifikovať jej programové vybavenie*.
2. hardvér s vlastným softvérovým vybavením (potrebuje pre svoju činnosť programové vybavenie, ktoré je dodávané buď priamo s vybavením, pričom existuje viac druhov použiteľného programového vybavenia alebo si ho používateľ môže za určitých okolností vyvinúť aj sám; patrí sem napríklad počítač s operačným systémom – *dá sa vybrať alebo modifikovať jeho programové vybavenie*.

Do hardvéru sa zaraďujú aj všetky doplnkové produkty ako kabeláž, telekomunikačné zariadenia, kamery, atď.

3.2. Kategorizácia softvéru

Z pohľadu voľby niektorého z postupov verejného obstarávania je možné pri klasifikácii SW zohľadniť kritérium miery úpravy funkčnosti, resp. pridanej hodnoty pri dodávke. Z tohto pohľadu je možné SW kategorizovať ako:

1. **Krabicový softvér** (ďalej len „**krabicový SW**“). Tento sa dodáva vo finálnej funkčnosti bez možnosti jej rozširovania či zákazníckych úprav pri dodávke. Spravidla si verejný obstarávateľ kupuje licenciu na jeho používanie, ale neobjednáva si jeho parametrizáciu a customizáciu. Štandardne, 100% hodnoty z obstarania tvoria licenčné poplatky za udelenie licencie a spravidla jej udržiavanie.
2. **Špecializované konfigurovateľné riešenia, platformy alebo nástroje** (ďalej len „**špecializovaný SW**“). Typickým príkladom je softvér - účtovníctvo. Dodáva sa s konečnou funkčnosťou, ale jeho úžitková hodnota sa typicky tvorí vo fáze implementácie jeho nastavovaním, resp. parametrizáciou. V krajnej miere dokonca doprogramovaním špecifickej chýbajúcej funkčnosti. Veľmi podobnú povahu majú aj rôzne systémové nástroje (databázy, operačné systémy, monitorovacie nástroje a pod.). Typicky si verejný obstarávateľ kupuje licenciu na jeho používanie a spravidla jej udržiavanie. Štandardne si musí obstaráť aj práce na jeho špecifické nastavenie, parametrizáciu a customizáciu pre svoje konkrétne podmienky.

V kategóriách obdobných bodom 1 a 2 potom možno nájsť i osobitný druh software, tzv. open-source SW, ktorý predstavuje počítačový softvér s otvoreným (všeobecne prístupným) zdrojovým kódom a ktorý je všeobecne prístupný pod spravidla nekomerčnou licenciou, ktorá umožňuje študovanie, poprípade vkladanie zmien a vylepšení do zdrojového kódu a tým i do softvéru a umožňuje ďalšiu redistribúciu v modifikovanej alebo nezmenenej forme.

3. **Unikátne softvérové dielo**, resp. na mieru vytvorené unikátne riešenie (ďalej len „**SW dielo**“). V tomto prípade si verejný obstarávateľ kupuje od dodávateľa vývoj unikátneho diela, resp. jeho časti, podľa vlastného zadania. Dielo môže využívať rôzne špecializované SW (databázy, aplikačný server), čo predstavuje spôsob ako minimalizovať rozsah na mieru tvoreného kódu a v konečnom dôsledku tak zlacniť a zrýchliť vývoj diela. Od voľby verejného obstarávateľa závisí, či má dodávateľ zákazky priestor na výber nástrojov alebo sú definované platformy a nástroje (vzhľadom na kompatibilitu s už skôr

nadobudnutými softvérmi pri rozširovaní existujúceho diela). Úžitková hodnota pre verejného obstarávateľa vzniká zosynchronizovaním všetkých zakúpených platforiem a nástrojov spolu s vytvoreným softvérovým kódom. Štandardne, v hodnote obstarania sú dominantné práce súvisiace s vývojom diela, licenčné poplatky za použité platformy a nástroje sú minoritnou nákladovou položkou.

Typicky ide o dodávku FTFP (fixed time fixed price) realizovanú na základe zmluvy o dielo.

V realite sú predmety verejného obstarávania v oblasti IT nakoniec tvorené všetkými horeuvedenými kategóriami SW vo vzájomnej kombinácii, keďže verejnými obstarávateľmi požadované riešenia často vyžadujú spojenie v praxi overených robustných špecializovaných SW produktov so špecifickými úpravami vykonanými pre zohľadnenie konkrétnych potrieb obstarávateľa. Súčasťou tej istej dodávky potom môžu byť i bežné už existujúce krabicové SW produkty podľa bodu 1, a často bývajú využité i open-source riešenia.

Pri špecifikovaní budúcich požadovaných funkčných vlastností unikátneho SW diela je nutné zachovať všetky princípy definované v NKIVS, a to najmä technologické princípy (interoperabilita, otvorené štandardy ako aj vládny cloud prednostne).

Zmluvné ustanovenia vo verejnom obstarávaní by mali byť formulované s vedomím, že pokiaľ obstarávateľ zmluvou na seba neprenesie dostatočné oprávnenia k použitiu a úpravám všetkých dodaných prvkov, tj. počítačových programov, databáz a súvisiacej výslednej dokumentácie (ktorá môže byť chránená ako dielo literárne) a nezabezpečí si právo zasiahnuť do usporiadania daného riešenia i prostredníctvom tretích osôb (budúcich dodávateľov), hrozí mu vznik závislosti na pôvodnom dodávateľovi a obmedzenie budúcich súťaží.

3.3. Služby

Obstarávanie IT služieb môže byť :

- Súčasťou dodávky „**špecializovaného SW**“ v rozsahu stanovenom štandardne poskytovateľom, resp. služby (podpora) nad tento štandardne stanovený rozsah môžu byť obstarané na základe definovanej prácnosti vyjadrenej počtom človekodní a sadzby za 1človekodeň práce – (Manday/manday rate),
- Zahŕnuté v dodávke unikátneho SW diela, pričom je zodpovednosťou verejného obstarávateľa zadefinovať zoznam všetkých požadovaných IT služieb v rámci dodávky IT/SW diela čo možno najviac podrobne, s cieľom predísť dodatočnému obstarávaniu služieb, ktoré sú potrebné pre zabezpečenie celkovej funkčnosti SW diela v prevádzke a ktoré neboli špecifikované v Opise predmetu zákazky. Uvedené preventívne zabezpečí, aby nedochádzalo k dodatočnému navýšovaniu ceny dodávky SW diela,
- Formou samostatného verejného obstarávania stanovením rozsahu počtu človekohodín /človekodní v určitom časovom intervale (time and material), pričom verejný obstarávateľ definuje požadované role IT špecialistov a v rámci verejného obstarávania prebieha hodnotenie kvality a ceny za poskytované služby IT špecialistov (napríklad aj konzultačné, poradenské služby). Zároveň však verejný obstarávateľ nesmie opomenúť definovanie predmetu zákazky podľa § 42 ods. 1 ZVO „Predmet zákazky musí verejný obstarávateľ a obstarávateľ opísať jednoznačne, úplne a nestranne na základe technických požiadaviek podľa prílohy č. 3“.
- V podobe dostupnej Cloudovej služby podľa zverejného katológu cloudových služieb, V prípade obstarania IT služieb by mal (verejný) obstarávateľ pristúpiť k forme a rozsahu poskytovaných IT služieb tak, aby maximalizoval svoju ekonomickú a úžitkovú hodnotu, napr. ak sú IT služby poskytované vo forme počtu človekohodín za paušálny poplatok (verejný) obstarávateľ by mal mať možnosť si nevyčerpané človekohodiny prenášať z jedného obdobia do druhého a zároveň nevyčerpané hodiny by nemal mať možnosť použiť na modifikáciu/rozvoj IT riešenia.

3.4. Cloud

Obstarávanie služieb v prostredí Cloud predstavuje špecifickú formu IT služieb, ktorá reflektuje jednak súčasné trendy v IT technológiách, ako aj zámer popísaný v NKIVS.

Z pohľadu využívania cloudových služieb jednotlivými orgánmi verejnej moci (OVM), je toto prostredie v súčasnosti regulované zákonom č. 305/2013 Z. z. o e-Governmente, v ustanovení §10a.

Zjednodušene povedané, vládny cloud je tvorený službami, ktoré sú zapísané v katalógu služieb vládneho cloudu. Katalóg služieb udržiava ÚPVII a povinnosťou pre každé OVM je využívať privátny vládny cloud na existujúcich platformách.

V tomto katalógu môžu byť zapísané:

- služby tzv. privátneho vládneho cloudu, ktoré si vytvára štát sám a platí, že pre služby v modeli infraštruktúra ako služba (IaaS) a platforma ako služba (PaaS) môže byť spomedzi orgánov verejnej moci poskytovateľom len Ministerstvo vnútra SR s výnimkou platformových služieb pre master data management a data kvalitu, kde poskytovateľom predmetnej služby je Úrad podpredsedu vlády pre investície a informatizáciu,
- SaaS služby, pre ktoré pravidlo výhradného poskytovateľa stanovené nie je,
- služby poskytovateľov cloudových služieb mimo privátny vládny cloud – tzn. aj komerční poskytovatelia, ak splnia podmienky zápisu podľa §10a ods. 3 uvádzaného zákona.

Podstatnou regulačnou klauzulou tohto zákona je znenie uvedené v §10a ods. 5 „Na účely výkonu verejnej moci môže orgán verejnej moci odoberať a využívať len cloudové služby, ktoré sú vládny cloudovými službami.“

Z pohľadu nadobúdania cloudových služieb v súlade so zákonom č. 305/2013 Z. z. platí, že:

- v prípade, že sa jedná o odoberanie služieb, ktoré poskytujú poskytovatelia z iných štátnych organizácií, zmluvný vzťah je zvyčajne stanovený **špecifickou zmluvou** medzi danými organizáciami. V rámci zmluvy sa nastavujú podmienky poskytovania služieb a finančného plnenia. V prípade, že je odoberanie služieb bezodplatné, nejedná sa o zákazku podľa ZVO, nakoľko zákazka je v ustanovení § 3 ods. 1 ZVO definovaná ako „odplatná zmluva uzavretá medzi jedným alebo viacerými verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi na jednej strane a jedným alebo viacerými úspešnými uchádzačmi na strane druhej, ktorej predmetom je dodanie tovaru, uskutočnenie stavebných prác alebo poskytnutie služieb.“ (napr. v prípade súčasne poskytovaných IaaS služieb poskytovateľom MV SR nedochádza k žiadnemu finančnému plneniu).
- v prípade obstarávania cloudových služieb, ktoré bude OVM využívať na výkon verejnej moci mimo vyššie uvedený prípad, musí verejný obstarávateľ dbať na to, aby obstarávané cloudové služby boli zapísané v katalógu služieb vládneho cloudu, a teda prešli procesom „certifikácie“ na ÚPVII. Dôležitým faktom je tiež to, že proces zápisu služieb komerčných poskytovateľov do katalógu služieb nijakým spôsobom nenahrádza postup verejného obstarávania v prípade, že poskytovanie služieb je odplatné a cieľom je, aby pestrosť a štruktúra služieb vo vládnom cloudu podporovala čestnú hospodársku súťaž.
- V prípadoch, ak bude požadovaná služba dostupná v katalógu cloudových služieb a zároveň bude poskytovaná inou štátnou organizáciou, verejný obstarávateľ najskôr uplatňuje
 - strategickú prioritu NKIVS vládny cloud, ktorá opisuje typické situácie použitia služieb vládneho cloudu, kedy je možné očakávať lepšiu ekonomickú efektívnosť v prípade využitia hybridného vládneho cloudu
 - ekonomicky najvýhodnejší spôsob zabezpečenia požadovaných služieb – pričom najskôr rokuje o uzavretí špecifickej zmluvy so štátnou organizáciou. Výsledkom rokovania je uzatvorenie zmluvy, alebo sú identifikované dôvody potvrdené zo strany

štátnej organizácie poskytujúcej služby, prečo nie je ekonomicky výhodnejšie bezodplatné odoberanie služieb⁴.

K obom horeuvedeným prípadom uvádzame, že odoberaniu služieb vládneho cloudu v zmysle §10a zákona č. 305/2013 Z. z., musí predchádzať uzatvorenie zmluvného vzťahu medzi poskytovateľom a odberateľom služieb, a to v prípade odoberania služieb z privátneho vládneho cloudu, alebo na základe procesu verejného obstarania cloudových služieb od komerčného poskytovateľa (tzv. model hybridného cloudu).

- V prípade obstarávania cloudových služieb, ktoré nebude OVM využívať na výkon verejnej moci, nie sú stanovené obmedzenia zákonom č. 305/2013 Z. z.. Aj tomto prípade (ako aj vo vyššie uvedených) sa však na OVM vzťahujú ďalšie právne predpisy, a to predovšetkým zákon č. 275/2006 Z. z. o ISVS, európske nariadenie č. 2016/679 o GDPR, zákon č. 69/2018 Z. z. o kybernetickej bezpečnosti).

Bežná dostupnosť a Cloudové služby:

V prípade komerčne dostupných cloudových služieb je možné hovoriť aj o bežnej dostupnosti služieb z pohľadu verejného obstarávania. Práve prostredníctvom certifikácie cloudových služieb chce ÚPVII zaviesť istý stupeň štandardizácie cloudových služieb z pohľadu atribútov od nich vyžadovaných, tak aby spĺňali kvalitatívne parametre pre ich využitie vo verejnej správe z čoho vyplýva, že len certifikované služby môžu byť súčasťou vládneho cloudu. Z pohľadu verejného obstarávania, je po splnení podmienok upravených ZVO možné pre obstarávanie bežne dostupných služieb (v tomto prípade cloudových služieb) použiť elektronické trhovisko (EKS). V prípade bežne dostupných služieb tohto typu tak nemôže dochádzať k určitej úrovni customizácie alebo poskytnutia špeciálnej služby, napríklad migrácia systému alebo dát do cloudu. Zmluvy, ktoré budú výsledkom verejného obstarávania cloudových služieb musia zabezpečiť vynútiteľnosť a dodržiavanie parametrov SLA pre poskytovanie cloudových služieb, ako aj ich následnú kontrolu.

⁴ Ekonomická výhodnosť sa potvrdzuje poskytovateľom služieb – štátnou organizáciou vo vzťahu k stratégií rozvoja eGovernmentu. Napr. rezervácia voľných IaaS kapacít privátneho vládneho cloudu pre vybrané systémy verejnej správy a orientácia „nekritických systémov“ do hybridného vládneho cloudu.

4. Situácie verejného obstarávateľa a ich riešenie

Vzhľadom na špecifické problémy verejného obstarávania v oblasti IT (najmä „vendor lock-in“) predstavujeme v tejto kapitole riešenie najčastejších a najzávažnejších vybraných situácií verejného obstarávateľa vo vzťahu k obstarávaniu nového SW ako aj vo vzťahu k zabezpečeniu podpory prevádzky, údržby SW, tak aby bol vendor lock-in efekt eliminovaný.

Nákup licencií vrátane podpory sa realizuje prednostne prostredníctvom centrálnych licenčných zmlúv vybraných SW licencií, prostredníctvom ktorých je zabezpečené efektívnejšie obstarávanie. Centrálné licenčné zmluvy môžu pokrývať kategóriu krabicového SW, prípadne špecializovaného SW. Až v prípade neexistencie centrálnej licenčnej zmluvy pre daný SW produkt/licenciu resp. v prípade, ak je možné nákup zrealizovať za výhodnejších podmienok, ako sú uvedené v centrálnej licenčnej zmluve, je možné obstarávať SW individuálne štandardným postupom VO.

Gestorom licenčnej politiky štátu, ktorý navrhuje stratégiu a metodiku v oblasti licencovania a centrálnych licenčných zmlúv a vedie evidenciu existujúcich centrálnych licenčných zmlúv, je v zmysle zákona o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej správy č. 575/2001 Z. z. ÚPVII. Stratégiu a návrhy na centrálné obstarávanie licencií posudzuje Odborná komisia pre aktivity súvisiace s obnovou globálnych licenčných zmlúv, zriadená MF SR a ktorej aktuálnymi členmi sú zástupcovia MF SR, ÚHP a ÚPVII, na základe materiálu predloženého gestorom licenčnej politiky štátu. Centrálnym obstarávateľom SW licencií je MF SR a informácie o centrálnych licenčných zmluvách budú uverejňované na stránkach ÚPVII.

4.1. Nový softvér (situácia č.1)

Situácia č. 1 je stav, kedy verejný obstarávateľ nemá k dispozícii softvér, ktorý by slúžil na plnenie jeho úloh a zabezpečoval by jeho potreby.

Postup v situácii č. 1:

1. Analýza

- a) Posúdenie povahy úlohy/úloh, ktoré má SW spĺňať a vlastné (technické a funkčné) požiadavky na SW.
- b) Rešerš podobného SW vybavenia existujúceho u iných OVM (resp. na vládnom cloude), vrátane aplikácie, ktorá by sa mohla využívať spoločne v zmysle bodu 3.2.3 NKIVS
 - a. Je potrebné na plnenie úloh, ktorý má SW riešiť - dostupné SW riešenie u iného orgánu verejnej moci (resp. na vládnom cloude), resp. existuje aplikácia, ktorá by sa mohla využívať spoločne v zmysle bodu 3.2.3 NKIVS?
 - b. Ak áno, je možné ho prevziať pre potreby verejného obstarávateľa? Posúdenie technických, zmluvných a ekonomických podmienok existujúceho SW, možnosti získať sublicenciu. Prevzatie SW riešenia musí byť ekonomicky a časovo výhodnejšie ako obstaranie nového SW. Predstaviteľ OVM je povinný poskytnúť plnú súčinnosť, a vyjsť v ústrety s poskytnutím sublicencie.
 - c. Ak neexistuje dostupné SW riešenie u iného OVM, pokračuje verejný obstarávateľ ďalej nasledovným bodom.
- c) Použiť prípravné trhové konzultácie s cieľom zistiť, či na plnenie úlohy verejného obstarávateľa existuje dostupný SW (balíkový SW), špecializovaný SW, alebo je potrebné zadať vytvorenie unikátneho SW diela.

Dokumenty v prílohe:

- „Metodika centrálného verejného obstarávania IKT“ (bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie)

1. „Prípravné trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov“

2. Príprava verejného obstarávania

2.1 Centrálné licenčné zmluvy

Nákup licencií vrátane podpory sa realizuje prednostne prostredníctvom centrálnych licenčných zmlúv vybraných SW licencií, prostredníctvom ktorých je zabezpečené efektívnejšie obstarávanie. Centrálné licenčné zmluvy môžu pokrývať kategóriu krabicového SW, prípadne špecializovaného SW. Až v prípade neexistencie centrálnej licenčnej zmluvy pre daný SW produkt/licenciu resp. v prípade, ak je možné nákup zrealizovať za výhodnejších podmienok, ako sú uedené v centrálnej licenčnej zmluve, je možné obstarávať SW individuálne štandardným postupom VO.

Gestorom licenčnej politiky štátu, ktorý navrhuje stratégiu a metodiku v oblasti licencovania a centrálnych licenčných zmlúv a vedie evidenciu existujúcich centrálnych licenčných zmlúv, je v zmysle zákona o organizácii činnosti vlády a organizácií ústrednej správy č. 575/2001 Z. z. ÚPVII. Stratégiu a návrhy na centrálné obstarávanie licencií posudzuje Odborná komisia pre aktivity súvisiace s obnovou globálnych licenčných zmlúv, zriadená MF SR a ktorej členmi sú zástupcovia MF SR, ÚHP a ÚPVII, na základe materiálu predloženého gestorom licenčnej politiky štátu. Centrálnym obstarávateľom SW licencií je MF SR a informácie o centrálnych licenčných zmluvách budú uverejňované na stránkach ÚPVII.

2.2 Krabicový SW

Nákup krabicového SW je možné aj cez elektronické trhovisko (EKS) ako jeden z postupov verejného obstarávania v prípade zodpovedajúcich finančných limitov v zmysle ZVO, nakoľko ide o tovar bežne dostupný na trhu. Získanie a užívanie krabicových SW sa riadi štandardnými zmluvnými podmienkami ich dodávateľov, väčšinou bez možnosti ich úpravy. Pri nákupe krabicového SW je potrebné zohľadniť životný cyklus SW prostredníctvom obdobia poskytovanej podpory (môže byť stanovený aj samotným výrobcom SW).

Dokumenty v prílohe:

- „Bežná dostupnosť“
- „Prehľad postupov VO v tabuľke“
- „Opis predmetu zákazky“
- „Autorské právo v IT zmluvách“ (bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie)

2.3 Špecializovaný SW

Získanie a užívanie špecializovaného SW sa riadi väčšinou štandardnými zmluvnými podmienkami ich dodávateľov, väčšinou **bez možnosti ich úpravy**. Pri nákupe SW je potrebné zohľadniť životný cyklus SW (viď nižšie) prostredníctvom obdobia poskytovanej podpory. Pri nákupe špecializovaných SW je potrebné zohľadniť skutočnosť, že nákup tohto typu SW môže nastavovať konfiguráciu SW, ktorý má fungovať v jeho počítačovom prostredí.

Býva pravidlom, že ako nadstavba nad dodaním špecializovaného SW je zohľadnená i potreba zákazníckych úprav vo forme programátorských prác, ktorých výsledok možno považovať za unikátne SW dielo (viď definíciu nižšie). Obdobne ako pri unikátom SW diele je podstatným tiež získanie majetkových autorských práv, dokumentácie a okomentovaného zdrojového kódu k takto vytvorenému autorskému dielu najneskôr k momentu (aj čiastkovej) akceptácie zmluvných plnení tak, aby mohol verejný obstarávateľ obstaráť postupom podľa ZVO nielen ďalšiu prevádzku SW, ale aj jeho

budúci rozvoj a úpravy. Z tohto hľadiska je tiež potrebné riešiť otázku dostupnosti zdrojového kódu a podrobnej dokumentácie všetkých zákaznických úprav vytvorených pri dodávke SW a jeho kontinuálnej prevádzke. (v zmysle Prílohy č.7)

Dokumenty v prílohe:

- „Bežná dostupnosť“
- „Prehľad postupov VO v tabuľke“
- „Opis predmetu zákazky“
- „Podmienky účasti vo verejnom obstarávaní IKT“
- „Autorské právo v IT zmluvách“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie)*

2.4 Unikátne SW dielo

V prípade verejného obstarávania unikátnych SW diel má ísť o proces verejného obstarávania SW diela, pri zohľadnení predpokladaného životného cyklu softvéru a jeho prevádzky tak, aby zmluva obsahovala jasné, presné a jednoznačné podmienky jej zmeny/doplnenia/úpravy, vrátane úpravy ceny alebo opcie, rozsahu, povahy možných úprav a opcií a podmienok ich uplatnenia, pričom nemožno vykonať takú zmenu, na základe ktorej by došlo k podstatnej zmene zmluvy, alebo v dôsledku ktorej by sa menil charakter zmluvy. Pri zohľadnení vyššie uvedených podmienok sa tak vytvorí predpoklad pre prípadné zákonné zmeny zmluvy v zmysle § 18 ods. 1 písm. a) bez nového verejného obstarávania. Podstatným je tiež výkon majetkových autorských práv, dokumentácie a okomentovaného zdrojového kódu k SW dielu najneskôr k momentu (aj priebežnej) akceptácie. Zmluvy s dodávateľom by mali byť pripravené tak, aby po skončení zmluvného vzťahu, v rámci ktorého bolo unikátne SW dielo vytvorené a po istú dobu prevádzkované pôvodným dodávateľom, disponoval verejný obstarávateľ všetkými oprávneniami potrebnými pre ďalšiu prevádzku a rozvoj tohto diela bez závislosti na pôvodnom dodávateľovi, teda i prostredníctvom nového dodávateľa vybraného v neobmedzenej súťaži dodávateľov.

- Predmet verejného obstarávania je dodávka unikátneho SW diela na základe Zmluvy o dielo na SW dielo spolu so zabezpečením jeho prevádzky po stanovenú dobu alebo Rámcovej dohody, ktorá bude spravidla kratšia, než plánovaná životnosť celého diela, a na základe Zmluvy o prevádzke SW diela (zmluva o podpore, údržbe a rozvoji, tiež „SLA zmluva“),
- Nadväzujúce zákazky na prevádzku a budúci rozvoj diela by mali byť riešené buď ako uplatnenie opcií z pôvodnej zákazky, alebo zadávané ako nové zákazky v rámci neobmedzeného okruhu možných dodávateľov, pričom tomu nesmú brániť nedostatočné oprávnenia poskytnuté pôvodným dodávateľom, ktoré by zakladali prekážku vendor lock-inu.

Dokumenty v prílohe:

- „Prehľad postupov VO v tabuľke“
- „Rozdeľovanie zákaziek na časti“
- „Prípravné trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov“
- „Súťaž návrhov s následným PRK na SW diela (vrátane kritérií na vyhodnotenie návrhov)“
- „Autorské právo v IT zmluvách“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie)*
- „Metodika pre použitie súťaže návrhov pri obstarávaní unikátneho SW diela“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie)*
- „Usmernenie pre verejných obstarávateľov ako viesť rokovacie konanie so zverejnením a súťažný dialóg“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie)*
- „Vzorové zmluvné ustanovenia o úpravách a opciách“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie)*
- „Vzorové zmluvné ustanovenia pre oblasť autorských práv“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie)*

Verejný obstarávateľ sa musí zároveň vyhnúť problému „vendor lock-in“ a to najmä:

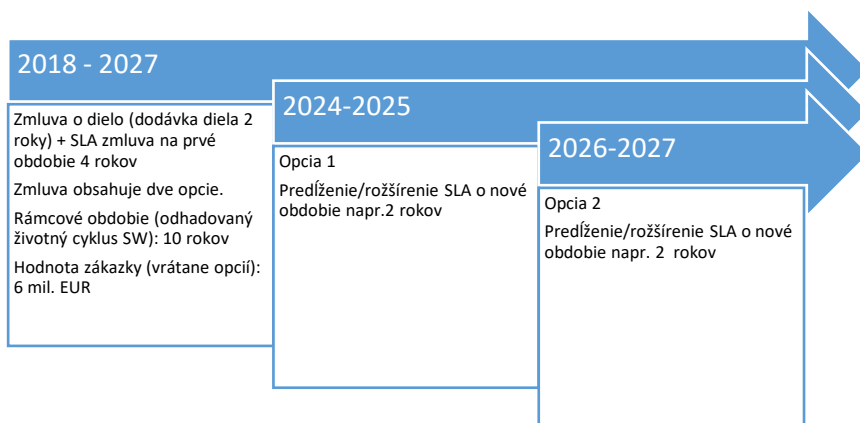
- 1) nadobudnutím dostatočných oprávnení v rámci majetkových autorských práv vykonávaných dodávateľom a získaním zdrojového kódu k SW dielu, pokiaľ ide o unikátne dielo nedostupné na trhu u iných dodávateľov, najneskôr k najneskôr k momentu akceptácie plnení zmluvy,
- 2) Prostredníctvom plánovania predpokladaného životného cyklu SW diela a jeho prevádzky,
- 3) Kontrolu technickej špecifikácie v rámci opisu predmetu novej zákazky, aby táto nepreferovala riešenia, ktoré sú výhradným know-how jedného zo súťažiacich,
- 4) Požadovaním dodržiavania technických štandardov a postupov tak, aby sa pri vývoji SW diela minimalizovali úpravy, ktoré by bránili prevzatíu iným dodávateľom (špecializovaný SW),
- 5) Požadovaním, aby súčasťou ponuky vo VO bol aj zoznam plánovaných technológií, frameworkov a produktov dodávateľa, resp. tretích strán - s odkazom na licenčné a obchodné podmienky ich používania,
- 6) Zabezpečením práva schvaľovať použitie nových produktov a technológií počas dodávky diela,
- 7) Požadovaním odovzdania primeranej dokumentácie potrebnej pre prevádzku a úpravy diela (logika systému, model fungovania systému atď..) k akceptovanej časti plnenia,
- 8) Svojím právom kontrolovať výstupy dodávateľa počas realizácie diela,
- 9) Zabezpečením poskytnutia súčinnosti pôvodného dodávateľa pri ukončení zmluvy (vrátane migrácie dát),
- 10) Včasným realizovaním horeuvedených opatrení vo vzťahu k príprave a realizácii následného/nového VO,
- 11) Zabezpečením postačujúcich preferovane interných personálnych kapacít obstarávateľa tak, aby bol schopný absorbovať dodávateľské know-how a riadiť rozvoj diela. Predovšetkým ide o role: architektúra, riadenie požiadaviek, projektový manažment, manažment kontraktov.

Pokiaľ má byť celý životný cyklus SW diela pokrytý jediným dodávateľom na základe uplatnených opcií, musí byť zabezpečená spoľahlivá migrácia dát zo SW diela do nového SW riešenia, ktoré ho nahradí, a spolupráca pôvodného dodávateľa s novým v priebehu prechodu.

Životný cyklus SW diela a jeho prevádzky zahŕňa najmä:

- Analýzu, Dizajn, Vývoj, integráciu riešenia do okolitej IT infraštruktúry a architektúry
- Testovanie, Dodanie dokumentácie,
- Odovzdanie SW diela do prevádzky,
- Podporu prevádzky a údržbu (vrátane Zálohy a ochrany dát),
- Modifikácie a upgrade SW diela,
- Spoluprácu pôvodného dodávateľa s novým poskytovateľom podpory a údržby SW, pokiaľ v priebehu životného cyklu dôjde k výmene dodávateľa na základe súťaže,
- Riadené ukončovanie prevádzky SW,
- Migráciu dát do nového SW,
- Spoluprácu pôvodného dodávateľa s dodávateľom nového SW.

Ilustratívny príklad nastavenia opcií (uvedené údaje nie sú záväzné ani odporúčacie):

K úpravám a opciám zmluvy

Všetky situácie životného cyklu je potrebné opísať v súťažných podkladoch vo väzbe na kritériá na vyhodnotenie ponúk. Faktory životného cyklu SW diela sa majú premietiť do úprav zmluvy vo forme jasných, presných a jednoznačných podmienok jej úpravy, vrátane úpravy ceny alebo opcie, rozsahu, povahy možných úprav a opcií a podmienok ich uplatnenia.

Jedným zo spôsobov, ako zahrnúť potreby životného cyklu do zákazky, je naplánovať ich na začiatku ako možné dodatočné služby/dodávky. Smernica 2014/24/EÚ o VO (čl. 72) aj zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní (ZVO) v ustanovení § 18 ods. 1 pís. a) umožňuje, aby súčasťou zmluvy boli opcie (právo opcie), musia však byť presne vymedzené, vypočítané, ocenené a vyhodnotené ako súčasť pôvodne navrhovanej zákazky. Opcia je právo verejného obstarávateľa na nákup dodatočného tovaru alebo služby. Opcia zahŕňa jednak právo na nákup iných alebo ďalších služieb/tovaru, a tiež právo predĺžiť (rozšíriť) existujúcu zmluvu.⁵ Toto právo opcie musí byť jednoznačne popísané v súťažných podkladoch a najmä v zmluve, ktorá má byť výsledkom postupu verejného obstarávania. Právo opcie musí byť ocenené uchádzačmi a započítané do celkového objemu zákazky, všetky formy opcií sú zároveň súčasťou kalkulácie predpokladanej hodnoty zákazky. Nemožno však určiť takú podmienku, ktorou by sa menil charakter zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy.

Uplatňovaním opcií by však nemal byť zakonzervovaný súčasný stav, kedy jediný dodávateľ poskytuje služby ku konkrétnemu SW verejného obstarávateľa po mnoho rokov, a fakticky tak je legitimizovaný vendor lock-in efekt brániaci v získaní pre obstarávateľa výhodnejších podmienok. Analýzou doby životnosti hlavných SW diel používaných v rámci informačných systémov verejnej správy by mala byť stanovená priemerná reálna životnosť SW diela, pričom opcie by nemali slúžiť k pokrytiu životnosti SW diela, pokiaľ presahuje určitú dobu stanovenú ako maximálnu (najmä pri projektoch financovaných zo štrukturálnych fondov sa vo vzťahu k povinnej udržateľnosti odporúča zvážiť napríklad model opcií 2+3+(nx2, resp. nx3), kde prvé 2 roky sú obdobie zákonnej záruky za dielo, ďalšia 3-ročná opcia by OVM zabezpečila prevádzku do konca obdobia udržateľnosti a následne by OVM mohlo zvážiť 1 až "n" 2 alebo 3-ročných opcií, aj vzhľadom na rozpočtové možnosti aj situáciu na trhu. Dvoj-, resp. troj-ročné opcie sa javia ako vhodné aj vzhľadom na očakávaný cyklus prípravy nového VO a tranzície na prípadného nového dodávateľa).

Okrem zmeny zmluvy podľa § 18 ods. 1 písm. a) ZVO a uplatnenia práva opcie možno zmluvu zmeniť aj na základe ďalších zákonných dôvodov stanovených v § 18 ZVO.

⁵ Public Procurement - Guidance for practitioners (Verejné obstarávanie – Usmernenie pre odborníkov z praxe), Európska Komisia, 2015. Dostupné na: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/informat/2014/guidance_public_proc_en.pdf

Dokumenty v prílohe:

- „Stanovenie PHZ“, v ktorej musí byť zahrnutá aj cena prípadných opcí (*bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie*)
- „Definovanie požadovaných referencií, certifikátov, CV a pod.“ (*bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie*)
- „Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania“

4.2. Prevádzková zmluva pre SW, ktorý sa ešte len dodáva (situácia č. 2)

Situácia č. 2 je stav, kedy úspešný uchádzač dodáva unikátne SW dielo verejnému obstarávateľovi (teda v stave pred jeho odovzdaním) a verejný obstarávateľ zistil, že prevádzková zmluva, ktorá bola predmetom VO, je uzatvorená na krátke obdobie, teda nepokrýva pravdepodobnú dĺžku trvania životného cyklu SW.

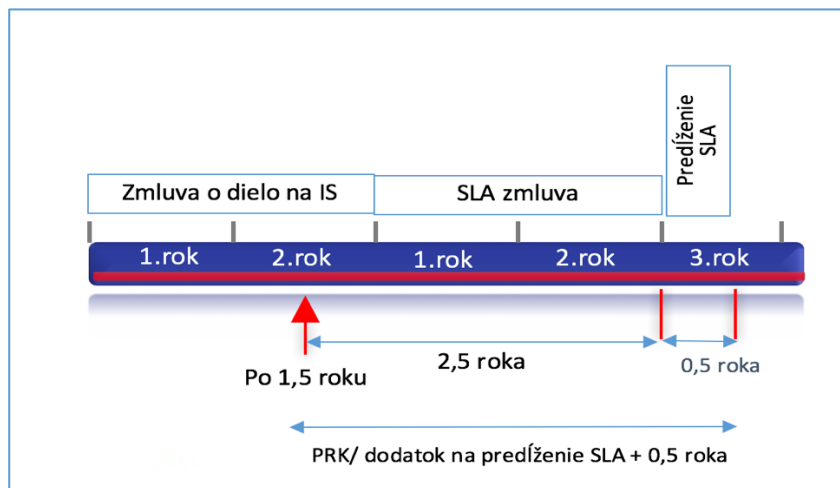
Pre doplnenie uvádzame, že nepredpokladáme stav, kedy verejný obstarávateľ nezahrnul žiadnu prevádzkovú zmluvu do verejného obstarávania, a teda by predmetom obstarania urobil len dodanie samotného SW diela. V prípade, ak by aj takýto prípad v praxi nastal, musí verejný obstarávateľ postupovať niektorým z postupov verejného obstarávania v súlade so ZVO. Na tento prípad sa nižšie uvedený postup nevzťahuje.

Postup v situácii č. 2:

- Zistiť, či zmluva o dielo, resp. prevádzková zmluva obsahuje ustanovenia, ktoré možno označiť za stav „lock-in“ a
- zvážiť aký čas je potrebný na prípravu VO a uzatvorenie novej zmluvy.

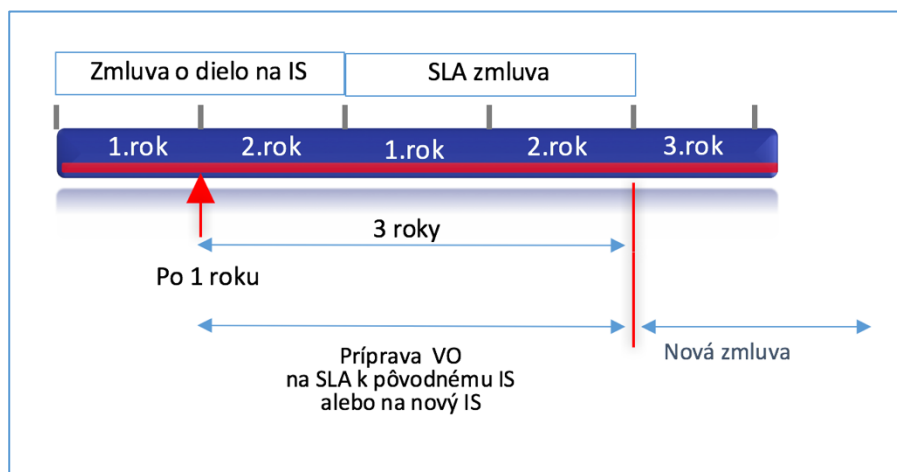
Dôležité je, aký čas zostáva do ukončenia pôvodnej prevádzkovej zmluvy aj s prípadným predĺžením dodatku. Ak je maximálne možné trvanie na pokračovanie prevádzky kratšie ako tri roky, verejný obstarávateľ by použil niektorý zo zákonných postupov VO na tak dlhú dobu, aby najneskôr do troch rokov mal ukončené nové VO. Prípadné predĺženie SLA zmluvy a jej podmienky musia byť odsúhlasené zo strany komisie zriadenej ÚPVII (viď kapitolu 5, ods. 3 na str. 26).

Príklad: prebieha dodávka obstaraného IS, ktorá je plánovaná počas 2 rokov. SLA zmluva je obstaraná na 2 roky. Verejný obstarávateľ zistí po 1,5 roku (počas dodávky IS), že dĺžka trvania SLA zmluvy 2 roky je nedostatočná. Zostávajúca doba od tohto momentu do konca SLA zmluvy je 2,5 roka, čo je menej ako lehota 3 roky, preto je možné, aby zrealizoval niektorý zo zákonných postupov VO, avšak o maximálne predĺženie SLA zmluvy +0,5 roku. ($3r - 2,5r = +0,5r$).

Ak naopak, pôvodný kontrakt a jeho možné predĺženie v súčte dávajú tri roky (a viac), musí verejný obstarávateľ sledovať platnosť zmlúv, ktoré si obstaral, aby vedel v časovom predstihu spustiť prípravu nového obstarávania na prevádzkovú zmluvu alebo dodávku nového SW diela.

Príklad: prebieha dodávka obstaraného IS, ktorá je plánovaná počas 2 rokov. SLA zmluva je obstaraná na 2 roky. Obstarávateľ zistí po 1 roku (počas dodávky IS), že dĺžka trvania SLA zmluvy 2 roky je nedostatočná. Zostávajúca doba od tohto momentu do konca SLA zmluvy je 3 roky, čo je rovné lehote 3 roky, preto je možné, aby zrealizoval nové VO na predĺženie pôvodnej SLA zmluvy alebo VO na dodávku nového IS (predpokladá sa, že obdobie 3 rokov je postačujúce na prípravu, následnú súťaž a nadväzujúcu tranzitívnu periódu nevyhnutnú v prípade úspechu iného uchádzača, ako bol pôvodný zhotoviteľ SW diela).

1. Bez stavu „lock-in“

- verejný obstarávateľ postupuje použitím vhodného postupu VO s cieľom obstaráť novú prevádzkovú zmluvu pri zohľadnení celého životného cyklu softvéru a jeho prevádzky, pričom zmluva by mala obsahovať jasné, presné a jednoznačné podmienky určujúce možnosť jej zmeny počas jej trvania bez nového verejného obstarávania v súlade s platným ZVO.

2. Stav „lock-in“

Verejný obstarávateľ má možnosť použiť niektorý so zákonných postupov VO ako napr. priame rokovacie konanie, Dodatok k zmluve a iné súťažné postupy pričom nová SLA zmluva môže byť dohodnutá maximálne na obdobie **3 rokov**⁶ s výnimkou kritickej infraštruktúry štátu (viď nižšie). Predĺženie zmluvy nesmie prekročiť primeranú dobu potrebnú na prípravu nového verejného obstarávania, jeho realizáciu a nasadenie nového IS do prevádzky. Rozhodnutie aký postup verejný obstarávateľ zvolí je výlučne v jeho diskrečnej právomoci.

⁶ V tomto časovom rámci je objektívne technicky nemožným (resp. vylúčeným) vytvorenie a dodanie nového informačného systému a zároveň v prípade obstarania prevádzkových zmlúv na dobu do 3 rokov neexistuje hospodárska súťaž, nakoľko noví uchádzači nemajú šancu v tak krátkom období eliminovať výhodu pôvodného dodávateľa v tom, že nemusí investovať čas a peniaze do absorbovania poznatkov nevyhnutných na spoľahlivé poskytovanie tejto služby, čo diskriminuje nových uchádzačov.

V prípade kritickej infraštruktúry štátu je možné za zákonom stanovených podmienok z dôvodu dlhšieho implementačného cyklu takéhoto informačného systému, z dôvodu následkov jeho nefunkčnosti, ako i dlhšieho ekonomicky primeraného prevádzkového obdobia, s prihliadnutím na vyššie uvedené povinnosti OVM vyplývajúce zo zákona o správe majetku štátu a zo zákona o rozpočtových pravidlách využiť spôsob PRK, resp. iné zákonné postupy, opakovane. Podľa vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 362/2018 Z.z., ktorou sa ustanovuje obsah bezpečnostných opatrení, obsah a štruktúra bezpečnostnej dokumentácie a rozsah všeobecných bezpečnostných opatrení (vyhláška Národného bezpečnostného úradu z 11. decembra 2018, ktorou sa ustanovuje obsah bezpečnostných opatrení, obsah a štruktúra bezpečnostnej dokumentácie a rozsah všeobecných bezpečnostných opatrení). V prípade kategorizácie sietí a ISVS, ktoré sú klasifikované ako prísne citlivé, sa kladú iné, prísnejšie nároky na zabezpečenie požadovanej úrovne bezpečnosti v nadväznosti na zákon o kybernetickej bezpečnosti, a preto takéto opatrenie má zdôvodniteľný dopad na odlišnú dĺžku životného cyklu obnovy sietí a ISVS (§4 ods. 2 vyhlášky).

Dokumenty v prílohe:

- „Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania“
- „Autorské právo v IT zmluvách“ (*bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie*)

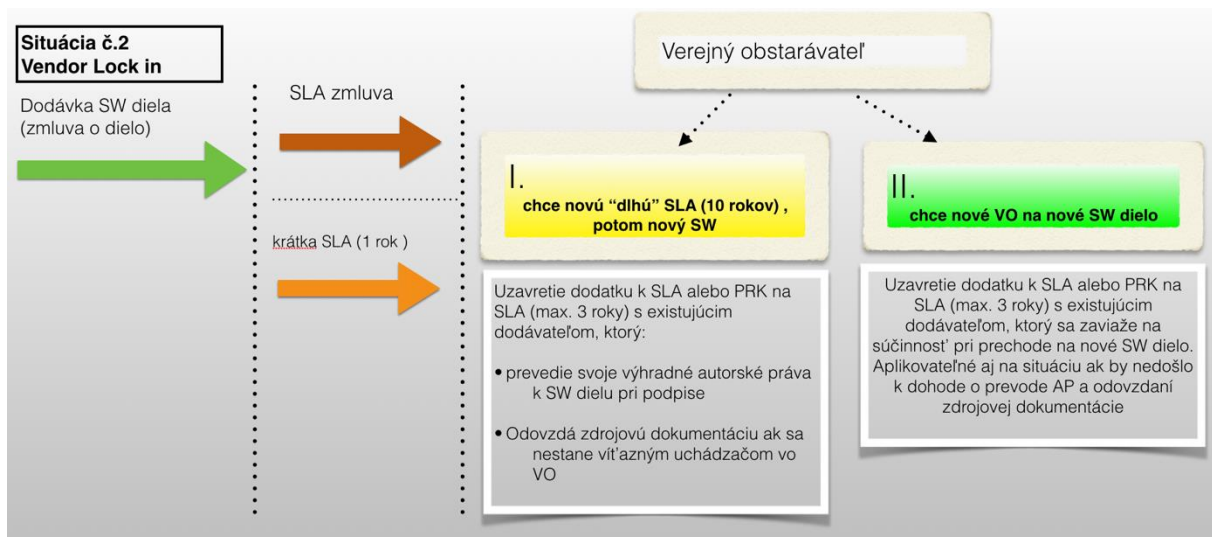
Po pozitívnom predbežnom vyhodnotení splnenia podmienok k použitiu niektorých zo zákonných postupov VO, si musí verejný obstarávateľ vyriešiť interne akým spôsobom plánuje naplniť po ukončení aktuálne obstarávanej prevádzkovej zmluvy cieľový model verejného obstarávania, či plánuje vyhlásiť verejné obstarávanie na nové SW dielo, alebo napríklad prevádzkovú zmluvu na dlhšie obdobie (napríklad na 10 rokov, horná hranica dĺžky trvania prevádzkovej zmluvy nie je pevne stanovená, odvíja sa predovšetkým od odhadovanej dĺžky životného cyklu SW) pre pôvodné SW dielo.

V závislosti na individuálnych nastaveniach zmluvného vzťahu medzi dodávateľom a verejným obstarávateľom, môžu nastať v zásade dve situácie.

Prvý prípad,

- (i) ak sa verejný obstarávateľ rozhodol pre vyhlásenie verejnej súťaže na **prevádzkovú zmluvu na dlhšie obdobie**, a s dodávateľom sa dohodol na výkone výhradných autorských práv dodávateľa a odovzdaní okomentovaného kompletného zdrojového kódu vrátane kompletnej dokumentácie, ku ktorým má výhradné práva, ako aj iných kritických informácií o fungovaní SW diela (ďalej len „zdrojová dokumentácia“) verejnému obstarávateľovi (týmto dôjde k prelomeniu stavu lock-in). K spôsobu a časovému hľadisku prevodu majetkových práv smerom k OVM a odovzdaniu zdrojovej dokumentácie však dôjde postupne, bližšie pozri nižšie podkapitolu **„Dodatok o poskytnutí primeranej súčinnosti“**.
- (ii) ak sa verejný obstarávateľ rozhodne pre verejnú súťaž na **nové SW dielo**, s dodávateľom sa dohodne na poskytnutí primeranej súčinnosti najmä v záujme migrácie údajov do nového SW diela, avšak bez prevodu výhradných autorských práv a odovzdania zdrojovej dokumentácie, nakoľko to nie je nevyhnutné vzhľadom na rozhodnutie obstaráť nové SW dielo.

Druhý prípad, kedy nedôjde k dohode s dodávateľom ohľadne výkonu výhradných autorských práv a odovzdaní zdrojového kódu, dokumentácie a iných kritických informácií. Praktický rozdiel je v tom, že kým v prvom prípade ostávajú otvorené oba scenáre, t. j. verejné obstarávanie na ďalšiu prevádzku (rozširovanie) SW diela, ako aj vyhlásenie verejného obstarávania na nové SW dielo, v druhom prípade prichádza do úvahy len možnosť obstaráť nové SW dielo.

Je potrebné uviesť, že verejný obstarávateľ sa musí na realizáciu cieľového modelu verejného obstarávania SW diel dôkladne pripraviť, a to po stránke personálnej (je potrebné vytvoriť tím expertov, ktorí budú po odbornej stránke partnermi pre dodávateľa, s cieľom mať proces verejného obstarávania, dodania SW diela a sledovania životného cyklu SW plne pod kontrolou), manažérskej (mať predstavu o celej roadmape životného cyklu SW diela) a právnej (je potrebné sledovať právne nároky a situácie spojené s konkrétnou fázou životného cyklu SW diela vo väzbe na povinnosti dodávateľa diela a oprávnenia verejného obstarávateľa smerujúce k predchádzaniu ďalších situácií lock in). V personálnej oblasti je zároveň potrebné disponovať víziou budovania vlastných odborných kapacít, ktoré by boli schopné zabezpečiť vyššie pomenované úlohy. Zároveň musí verejný obstarávateľ preukázať, že začal práce na príprave nového verejného obstarávania, ktorého výsledkom bude zmluva na ďalšiu prevádzku (rozširovanie) SW diela alebo zmluva na nové SW dielo.

Dodatok o poskytnutí primeranej súčinnosti – nástroj na prelomenie stavu „vendor lock-in“

Verejný obstarávateľ ďalej musí (ideálne ešte pred ukončeným aktuálnej prevádzkovej zmluvy) vyriešiť s existujúcim dodávateľom stav „vendor lock-in“ a uzavrieť s dodávateľom dodatok k prevádzkovej zmluve, (ako jednu z alternatív, ktoré ponúka ZVO) za súčasného splnenia podmienok stanovených v ZVO, predmetom ktorého bude poskytnutie primeranej súčinnosti, ktorú mu dodávateľ poskytne v oboch možných alternatívach (ďalšia prevádzka existujúceho SW diela, alebo obstaranie nového SW diela).

Predmetom dodatku musí byť povinnosť dodávateľa:

- udeliť oprávnenia a súhlasy v rámci majetkových a osobnostných autorských práv vykonávaných dodávateľom k SW dielu na použitie a úpravy diela bez potreby dodatočných súhlasov dodávateľa a
- dohodnúť termín odovzdania zdrojovej dokumentácie.

Tento proces prebehne v dvoch fázach. Pokým umožnenie výkonu zásahov a úprav k SW dielu nastane k momentu účinnosti dodatku, odovzdanie a prevzatie zdrojovej dokumentácie môže nastať súčasne, alebo až po tom, čo dodávateľ nebude úspešným uchádzačom vo verejnom obstarávaní (avšak v dostatočnom predstihu na to, aby OVM mohlo pripraviť relevantné verejné obstarávanie a uchádzačom poskytnúť adekvátne podklady) na novú prevádzkovú zmluvu, teda až k momentu vyhlásenia úspešného uchádzača v takomto verejnom obstarávaní.

V prípade, ak budú potrebné určité znalosti a informácie o SW diele, ku ktorým dodávateľ vykonáva autorské práva, už pre prípravu podkladov do verejného obstarávania na novú prevádzkovú zmluvu na

dlhšie obdobie, verejný obstarávateľ v rámci prípravných trhových konzultácií osloví dodávateľa so žiadosťou o radu a konzultáciu pri realizácii verejného obstarávania

I z tohto dôvodu odporúčame moment odovzdania zdrojovej dokumentácie neodkladať, nakoľko podrobné informácie o prevádzkovanom SW diele môžu byť pre iných dodávateľov dôležitou súčasťou súťažných podkladov v rámci verejného obstarávania novej prevádzkovej zmluvy.

V prípade, ak sa verejný obstarávateľ rozhodol pre verejné obstarávanie na nové SW dielo, s dodávateľom sa v dodatku dohodne na poskytnutí primeranej súčinnosti najmä v záujme migrácie údajov do nového SW diela.

V prípade, že prevádzková zmluva už expirovala, záväzky dodávateľa vo vyššie uvedenom rozsahu musia byť predmetom novej zmluvy, ktorá by bola uzavretá zákonným postupom verejného obstarávania

Zdôvodnenie a interný plán verejného obstarávania

V dokumentácii k priamemu rokovaciemu konaniu alebo k dodatku ku zmluve, verejný obstarávateľ musí uviesť a zdôvodniť, akým spôsobom plánuje naplniť po ukončení aktuálne obstarávanej prevádzkovej zmluvy dlhodobú víziu verejného obstarávania, ako je popísané vyššie, a priložiť alebo odkázať na dodatok k zmluve s existujúcim dodávateľom, ktorý rieši stav „vendor lock in“.

V rámci postupu priameho rokovacieho konania je potrebné preukázať hospodárnosť, efektívnosť a adekvátnosť ceny ponúknuťej dodávateľom, do ukončenia nového otvoreného postupu verejného obstarávania na ďalšiu prevádzku (rozširovanie) SW diela alebo na nové SW dielo, pričom sa odporúča vychádzať z cien obdobných zmlúv v rámci iných členských krajín EÚ.

4.3. Prevádzková zmluva pre ďalšie obdobie (Situácia č. 3)

Situácia č. 3 je stav, kedy z dôvodu zabezpečenia riadneho fungovania unikátneho SW diela verejný obstarávateľ uzatvoril prevádzkovú zmluvu, ktorá sa aktuálne plní, avšak je uzatvorená len na krátke obdobie, teda nepokrýva pravdepodobnú dĺžku trvania životného cyklu SW a verejný obstarávateľ musí pre ďalšiu prevádzku a rozširovanie diela nevyhnutne uzatvoriť novú prevádzkovú zmluvu.

Postup v situácii č. 3:

Obdobný ako v Situácii č. 2

Verejný obstarávateľ má možnosť použiť niektorý so zákonných postupov VO ako napr. priame rokovacie konanie, Dodatok k zmluve a iné súťažné postupy pričom nová SLA zmluva môže byť dohodnutá maximálne na obdobie **3 rokov**⁷. Predĺženie zmluvy nesmie prekročiť primeranú dobu potrebnú na prípravu nového verejného obstarávania, jeho realizáciu a nasadenie nového IS do prevádzky. Rozhodnutie aký postup verejný obstarávateľ zvolí je výlučne v jeho diskrečnej právomoci.

V rámci predĺženia zmluvy by mal obstarávateľ vyžadovať od dodávateľa zmenu súčasných zmluvných podmienok, ktoré zakladajú stav „lock-in“, napríklad odovzdaním komentovaného zdrojového kódu, riešiť vysporiadanie majetkových práv získaním licencie, oprávňujúcej objednávateľa, resp. tretie osoby k úpravám a zásahom do SW diela, t.j. získať práva na použitie SW diela minimálne v rozsahu,

⁷ V tomto časovom rámci je objektívne technicky nemožným (resp. vylúčeným) vytvorenie a dodanie nového informačného systému a zároveň v prípade obstarania prevádzkových zmlúv na dobu do 3 rokov neexistuje hospodárska súťaž, nakoľko noví uchádzači nemajú šancu v tak krátkom období eliminovať výhodu pôvodného dodávateľa v tom, že nemusí investovať čas a peniaze do absorbovania poznatkov nevyhnutných na spoľahlivé poskytovanie tejto služby, čo diskriminuje nových uchádzačov.

ustanovenom v § 19 ods. 4 Autorského zákona. Motiváciou dodávateľa vyhovieť požiadavkám obstarávateľa by malo byť jednak predĺženie SLA zmluvy, a jednak vyhládka na to, že verejný obstarávateľ nebude mať záujem prevádzkovať autorskými majetkovými právami zablokované SW dielo, ktoré môže prevádzkovať s jediným dodávateľom, ktoré skôr či neskôr nahradí novým riešením.

V prípade kritickej infraštruktúry štátu je možné za zákonom stanovených podmienok z dôvodu dlhšieho implementačného cyklu takéhoto informačného systému, z dôvodu následkov jeho nefunkčnosti, ako i dlhšieho ekonomicky primeraného prevádzkového obdobia, s prihliadnutím na vyššie uvedené povinnosti OVM vyplývajúce zo zákona o správe majetku štátu a zo zákona o rozpočtových pravidlách využiť spôsob PRK, resp. iné zákonné postupy, opakovane. Podľa vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 362/2018 Z.z., ktorou sa ustanovuje obsah bezpečnostných opatrení, obsah a štruktúra bezpečnostnej dokumentácie a rozsah všeobecných bezpečnostných opatrení (vyhláška Národného bezpečnostného úradu z 11. decembra 2018, ktorou sa ustanovuje obsah bezpečnostných opatrení, obsah a štruktúra bezpečnostnej dokumentácie a rozsah všeobecných bezpečnostných opatrení). V prípade kategorizácie sietí a ISVS, ktoré sú klasifikované ako prísne citlivé, sa kladú iné, prísnejšie nároky na zabezpečenie požadovanej úrovne bezpečnosti v nadväznosti na zákon o kybernetickej bezpečnosti, a preto takéto opatrenie má zdôvodniteľný dopad na odlišnú dĺžku životného cyklu obnovy sietí a ISVS (§4 ods. 2 vyhlášky).

Dokumenty:

- „Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania“
- „Autorské právo v IT zmluvách“ *(bude vypracované v ďalšej verzii Konceptie)*

4.4. Naliehavá potreba prevádzkovej zmluvy z dôvodu už ukončenej pôvodnej zmluvy (Situácia č.4)

Situácia č. 4 je stav, kedy pre unikátne SW dielo verejný obstarávateľ uzatvoril prevádzkovú zmluvu, ktorej platnosť už skončila (typicky uplynula doba platnosti zmluvy, lebo verejný obstarávateľ uzatvoril zmluvu tak, že nepokrývala pravdepodobnú dĺžku trvania životného cyklu SW) a verejný obstarávateľ musí pre ďalšiu prevádzku a rozširovanie diela nevyhnutne uzatvoriť novú prevádzkovú zmluvu.

Postup v situácii č. 4:

Obdobný ako v Situácii č. 2 aj 3 s tým, že verejný obstarávateľ je povinný osobitne zdôvodniť a uviesť okolnosti, pre ktoré sa ocitol v situácii bez platnej prevádzkovej zmluvy.

Verejný obstarávateľ má možnosť použiť niektorý so zákonných postupov VO ako napr. priame rokovacie konanie a iné súťažné postupy pričom nová SLA zmluva môže byť dohodnutá maximálne na obdobie **3 rokov**⁸ s výnimkou kritickej infraštruktúry štátu (viď nižšie). Predĺženie zmluvy nesmie prekročiť primeranú dobu potrebnú na prípravu nového verejného obstarávania, jeho realizáciu a nasadenie nového IS do prevádzky. Rozhodnutie aký postup verejný obstarávateľ zvolí je výlučne v jeho diskrečnej právomoci.

⁸ V tomto časovom rámci je objektívne technicky nemožným (resp. vylúčeným) vytvorenie a dodanie nového informačného systému a zároveň v prípade obstarania prevádzkových zmlúv na dobu do 3 rokov neexistuje hospodárska súťaž, nakoľko noví uchádzači nemajú šancu v tak krátkom období eliminovať výhodu pôvodného dodávateľa v tom, že nemusí investovať čas a peniaze do absorbovania poznatkov nevyhnutných na spoľahlivé poskytovanie tejto služby, čo diskriminuje nových uchádzačov.

V rámci uzatvorenia zmluvy by mal obstarávateľ vyžadovať od dodávateľa zmenu súčasných zmluvných podmienok, ktoré zakladajú stav „lock-in“, napríklad odovzdaním komentovaného zdrojového kódu, riešiť vysporiadanie majetkových práv získaním licencie, oprávňujúcej objednávateľa, resp. tretie osoby k úpravám a zásahom do SW diela, t.j. získať práva na použitie SW diela minimálne v rozsahu, ustanovenom v § 19 ods. 4 Autorského zákona. Motiváciou dodávateľa vyhovieť požiadavkám obstarávateľa by malo byť jednak predĺženie SLA zmluvy, a jednak vyhládka na to, že verejný obstarávateľ nebude mať záujem prevádzkovať autorskými majetkovými právami zablokované SW dielo, ktoré môže prevádzkovať s jediným dodávateľom, ktoré skôr či neskôr nahradí novým riešením.

V prípade kritickej infraštruktúry štátu je možné za zákonom stanovených podmienok z dôvodu dlhšieho implementačného cyklu takéhoto informačného systému, z dôvodu následkov jeho nefunkčnosti, ako i dlhšieho ekonomicky primeraného prevádzkového obdobia, s prihliadnutím na vyššie uvedené povinnosti OVM vyplývajúce zo zákona o správe majetku štátu a zo zákona o rozpočtových pravidlách využiť spôsob PRK, resp. iné zákonné postupy, opakovane. Podľa vyhlášky Národného bezpečnostného úradu č. 362/2018 Z.z., ktorou sa ustanovuje obsah bezpečnostných opatrení, obsah a štruktúra bezpečnostnej dokumentácie a rozsah všeobecných bezpečnostných opatrení (vyhláška Národného bezpečnostného úradu z 11. decembra 2018, ktorou sa ustanovuje obsah bezpečnostných opatrení, obsah a štruktúra bezpečnostnej dokumentácie a rozsah všeobecných bezpečnostných opatrení). V prípade kategorizácie sietí a ISVS, ktoré sú klasifikované ako prísne citlivé, sa kladú iné, prísnejšie nároky na zabezpečenie požadovanej úrovne bezpečnosti v nadväznosti na zákon o kybernetickej bezpečnosti, a preto takéto opatrenie má zdôvodniteľný dopad na odlišnú dĺžku životného cyklu obnovy sietí a ISVS (§4 ods. 2 vyhlášky).

Dokumenty:

- „Autorské právo v IT zmluvách“ (*bude vypracované v ďalšej verzii Koncepcie*)

5. Ďalšie kroky ku konsolidácii stavu v oblasti prevádzkových zmlúv

Nutnou podmienkou na uplatnenie zákonného postupu podľa ZVO, ktorého výsledkom by bola servisná zmluva na primerané obdobie maximálne 3 rokov (t.j. na obdobie nevyhnutné na vytvorenie a implementáciu nového SW diela, ktoré bude dodané na základe novej zmluvy, uzatvorenej ako výsledok jedného zo zákonných postupov verejného obstarávania - okrem PRK, resp. dodatku, na vytvorenie a implementáciu nového SW diela, alebo do uzavretia novej prevádzkovej zmluvy na dlhšie obdobie pre pôvodné SW dielo, pričom v osobitných prípadoch informačných systémov spadajúcich pod kritickú infraštruktúru štátu s prihliadnutím na zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov a zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je možné maximálnu lehotu uplatniť opakovane), je identifikovať zákazku **v zozname projektov**, v rámci ktorých je potrebné z dôvodov efektívneho plnenia úloh verejnej správy zabezpečiť plynulú prevádzku informačných systémov.

1. Zoznam IT projektov (zmlúv o dielo na unikátne SW diela, prevádzkových zmlúv pre unikátne SW diela, pri ktorých je relevantný vendor lock-in dodávateľa) jednorázovo zostaví a bude následne viesť Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu. Súčasťou tohto zoznamu je informácia o priebehu a stave rokovaní o uzatvorení dodatku s jednotlivými dodávateľmi, prípadne dôvody pretrvávania stavu „vendor lock-in“. Zoznam zmlúv bude transparentne zverejnený a prístupný na webovom sídle ÚPVII. Posudzovanie popísaných situácií (Situácia 2, 3, 4) sa bude uskutočňovať k dátumu schválenia dokumentu Koncepcie nákupu IT vo verejnej správe Radou vlády pre digitalizáciu a jednotný digitálny trh. Tento zoznam sa nevzťahuje na prvky kritickej infraštruktúry štátu podľa osobitného zákona.
2. Použitie postupov priameho rokovacieho konania (pre zmluvy uvedené v predošlom bode) je možné len v prípade ak sú splnené zákonné dôvody a nasledovné podmienky:
 - 2.1 Verejný obstarávateľ ako prvý krok predloží ÚPVII na schválenie svoje zdôvodnenie rozhodnutia ohľadom voľby v otázke ďalšieho smerovania stratégie rozvoja predmetného IS, podložené vypracovanou CBA, t. j. či po ukončení predĺženia SLA zmluvy na max. 3 roky:
 - a) pokračovať v podpore udržiateľnej prevádzky pôvodného IS formou následnej servisnej zmluvy alebo
 - b) mať následne obstaraný a dodaný úplne nový IS ktorý nahradí pôvodný IS.

Predĺženie zmluvy nesmie prekročiť primeranú dobu potrebnú na prípravu nového verejného obstarávania.

Uvedené zdôvodnenie musí obsahovať posúdenie oboch variant z pohľadu ekonomického, finančného, technického, pričom preferovaný variant musí byť v celkovom posúdení výhodnejší. Zároveň je obstarávateľ povinný uviesť prepočítaný časový harmonogram verejného obstarávania a plán krokov vedúcich k vyriešeniu celkovej situácie.

3. ÚPVII zriadi komisiu zloženú z nezávislých IT odborníkov, ktorí budú odborne erudovaní v oblasti IT a budú mať dostatočné skúsenosti z praxe IT. Úlohou komisie ÚPVII bude po odbornej stránke posudzovať zdôvodnenia rozhodnutí verejných obstarávateľov ohľadom voľby v otázke ďalšieho smerovania stratégie rozvoja predmetného IS (viď nasledovný bod 4.) z hľadiska ekonomického, finančného a technického a časového.

4. Následne komisia UPVII zdôvodnenie verejného obstarávateľa odborne posúdi a vyhodnotí, ktorý variant odporúča pre realizáciu, a prípadné odchylenie sa verejného obstarávateľa od odporúčania musí byť zdôvodnené.

Zároveň týmto krokom bude preventívne zabránené vzniku situácie, kedy by po uplynutí max.3 rokov, chcel verejný obstarávateľ zrealizovať ďalšie PRK alebo dodatok na predĺženie servisnej zmluvy, pričom nekonal podľa zvolenej stratégie ďalšieho smerovania IS v organizácii.

5. Vyhodnotenie a odporúčanie zo strany komisie UPVII, ako aj prípadné zdôvodnenie odchylenia sa od tohto odporúčania verejným obstarávateľom, sa stane povinnou prílohou pre vyhlásenie PRK na uzatvorenie novej, resp. predĺženie existujúcej servisnej zmluvy k IS formou dodatku. Po 3-ročnej perióde, resp. dobe nevyhnutnej na prípravu opatrení, už nebude možné žiadať o ďalšie PRK, pričom nebude podporované ani z hľadiska plánovania financovania prostredníctvom rozpočtových prostriedkov.
6. Verejný obstarávateľ zároveň pre odôvodnenie PRK resp. dodatku ku zmluve, musí postupovať podľa platného ZVO.
7. V prípade vyhlásenia VO na pokrytie prevádzky existujúceho IS je potrebné zo strany verejného obstarávateľa zahrnúť do podmienok vyhodnotenia takéhoto VO zahrnúť aj vyčíslenie tranzitívnych nákladov a ocenenie rizík, spojených s prípadným prechodom pokrytia prevádzky existujúceho IS novým dodávateľom.

Cieľom uvedeného opatrenia a postupu je dosiahnutie transparentnosti postupu využívania priameho rokovacieho konania pri IT zákazkách ako poslednej inštancie pri riešení servisných zmlúv na IT diela v súlade so ZVO a dosiahnutie hospodárneho, efektívneho a účelného vynakladania verejných zdrojov v oblasti IT.

6. Zoznam príloh

1. „Prípravne trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov“
2. „Bežná dostupnosť“
3. „Prehľad postupov VO v tabuľke“
4. „Opis predmetu zákazky“
5. „Podmienky účasti vo verejnom obstarávaní IKT“
6. „Delenie ITzákaziek na časti“
7. „Súťaž návrhov s následným PRK na SW diela (vrátane príloh Kritériá na vyhodnotenie návrhov a Odbornosť členov komisie na vyhodnotenie ponúk/poroty pri súťaži návrhov)“
8. „Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania“

Príloha č. 1

Prípravné trhové konzultácie a predbežné zapojenie záujemcov alebo uchádzačov

I. Problém

Kroky verejných obstarávateľov by sa mali čo najviac približovať správaniu rozumného spotrebiteľa. V súkromnom sektore je bežné, že nakupujúca osoba komunikuje pred uzatvorením obchodu s dodávateľmi a konzultuje svoje potreby, aby dosiahla čo najefektívnejší nákup a identifikovala možnosti, alternatívy riešenia svojich potrieb, problémov.

Európsky dvor audítorov sa v roku 2016 venoval otázke, ako efektívne európske inštitúcie vo svojich verejných obstarávaní sprístupňujú svoje nákupy súťažiteľom. Pri vykonaní auditu bolo zistené, že nie všetky výbery postupov podporili hospodársku súťaž v čo najširšom rozsahu. Väčšina inštitúcií EÚ nemala žiadnu politiku na uskutočnenie trhovej konzultácie pred začatím oficiálneho postupu obstarávania. Okrem toho, zákazky bolo možné rozdeliť do častí častejšie s cieľom podporiť účasť, čo by malo pozitívny účinok z hľadiska prístupu hospodárskych subjektov ako malých a stredných podnikov. Výsledky auditu sú zhrnuté v osobitnej správe č. [17/2016](#), v ktorej sa ako odporúčenie uvádza, že by inštitúcie EÚ mali okamžite začať využívať prípravné trhové konzultácie, kedykoľvek je to vhodné, s cieľom pripraviť obstarávanie a informovať hospodárske subjekty o svojich plánoch obstarávania. Reakciou Európskeho parlamentu, Rady Európskej únie a Komisie bolo prijatie interných predpisov pre obligatórne použitie prípravných trhových konzultácií. Vzhľadom na výsledok auditu je možné uzavrieť, že je zásadne dôležité vykonať trhové konzultácie pred začatím procesu verejnej súťaže s cieľom spoznať trh a pripraviť úspešný proces verejnej súťaže.

Verejní obstarávatelia majú aktuálne malú snahu získať pre svoje verejné obstarávanie informácie z odborného prostredia a o ponuke, možnostiach na trhu, aj keď sami nemajú dostatočnú odbornosť najmä pre špecializované oblasti, na ktoré nie je zameraná ich hlavná činnosť. Prichádzajú tak o praktické skúsenosti a reálny pohľad na súťažné podmienky, požiadavky, ktoré do súťažných podkladov zahrnú.

Nákupy IKT vo veľkom množstve prípadov vykonávajú inštitúcie, ktoré sú, takpovediac, v pozícii slabšej strany - kvázispotrebiteľmi. Nie je primerané požadovať, aby mali verejní obstarávatelia exaktné znalosti o najnovších technologických riešeniach, postupoch a procesoch v IKT. Preto pre riadnu prípravu súťaží a súťažných podkladov a úspešné obstaranie nákupu je viac ako odporúčané vopred osloviť:

- odborníkov (znalcov, konzultantov, organizácie zaoberajúce sa danou oblasťou),
- perspektívnych dodávateľov,
- iných verejných obstarávateľov, ktorí majú úspešnú skúsenosť s podobným nákupom.

V Slovenskej republike sú prípravné trhové konzultácie (ďalej aj "PTK" alebo "trhové konzultácie") upravené zákonom o verejnom obstarávaní (ďalej aj "ZVO") 343/2015 § 25.

II. Ciele konzultácií

Trhová konzultácia pred začatím oficiálneho postupu verejného obstarávania je dôležitá na optimalizáciu požiadaviek a technických špecifikácií stanovených v súťažných podkladoch a na overenie dostupnosti a vôle potenciálnych uchádzačov zúčastniť sa na postupe. Trhová konzultácia môže byť využitá aj na ďalšie oblasti, ktoré si verejný obstarávateľ potrebuje zodpovedať pred prípravou a vyhlásením verejného obstarávania, ako je napr. možnosť rozdelenia predmetu zákazky na časti, prípadne na samostatné verejné obstarávania, identifikáciu vhodného postupu verejného obstarávania v nadväznosti k predmetu zákazky, zdefinovanie vhodných a relevantných podmienok účasti vo vzťahu k predmetu zákazky, minimalizácia vendor lock-in stavu, atď.

Predmetný inštitút predstavuje kritický krok v obstarávacom procese, nakoľko realizácia prípravných trhových konzultácií alebo zapojenie záujemcov alebo uchádzačov (oboje ďalej len "konzultácie") umožňuje verejnému sektoru pochopiť a identifikovať, čo ponúka trh a čo predstavuje prípadnú alternatívu predstavám verejného obstarávateľa o predmete zákazky.

Prípravná trhová konzultácia je obzvlášť relevantná pre neštandardné alebo nepravidelné nákupy alebo pre nákupy, ktorých výsledkom je realizácia unikátnych výsledkov v IKT

Výhody konzultácií **pre verejného obstarávateľa**:

- získanie "bezplatného" odborného názoru,
- zníženie rizika revízných postupov, napr. z dôvodu nedostatočného opisu predmetu zákazky, chybné nastavených podmienok účasti, atď
- zoznámenie sa s inovatívnymi riešeniami, technológiami, pracovnými postupmi a procesmi, atď.,
- eliminácia potenciálneho vendor lock-in,
- zoznámenie sa s aktuálnymi štandardmi platnými pre trh ako je napr. cena za človekodoň jednotlivých pozícií, štandardy SLA, štandardy pre záruku, atď.,
- odborná konfrontácia jednotlivých prezentovaných návrhov, alternatív,
- konfrontácia podmienok a požiadaviek verejného obstarávateľa s trhovým prostredím "na nečisto",
- atď.

Výhody konzultácií **pre dodávateľov**:

- lepšie pochopenie situácie, problémov a požiadaviek (verejného) obstarávateľa,
- legálne "ovplyvnenie" prípravy súťaže,
- možnosť prezentovať svoje inovácie, nápady, myšlienky,
- možnosť upozorniť na diskriminačné podmienky bez potreby využitia revízneho postupu v rámci verejného obstarávania,
- rýchlejšie rozhodovanie sa, či má daný dodávateľ o dané aktivity záujem a či teda má význam ďalej sa zaoberať pripravovaným verejným obstarávaním,
- atď.

Cieľmi tohto inštitútu sú:

- zistenie okruhu predpokladaných vhodných dodávateľov na trhu,
- zistenie existujúcich technických riešení, produktov, postupov,
- naformulovanie nediskriminačných podmienok účasti a obchodných podmienok, ktoré umožnia podanie ponuky všetkým vhodným dodávateľom,
- minimalizácia hroziacich rizík pri realizácii a prevádzke,
- identifikácia opatrení brániacich vendor lock-in,
- informovanie dodávateľov o blížiacom sa obstarávaní,
- lepšie pochopenie situácie, problémov a požiadaviek verejného obstarávateľa,
- minimalizácia revízných postupov v rámci verejného obstarávania,
- skrátenie doby prípravy súťažných podkladov a tým celého nákupného procesu,
- získanie viacerých ponúk a riešení,
- atď.

III. Pojem konzultácií

Pomocou tohto inštitútu verejný obstarávateľ pred zahájením obstarávania komunikuje s odborníkmi, ale aj perspektívnymi účastníkmi obstarávania a zisťuje, aké sú podmienky a možnosti na trhu. Možní dodávatelia sa taktiež dopredu oboznámia o pripravovanej súťaži, na ktorú sa môžu lepšie a včas pripraviť.

Podstúpiť konzultácie je viac ako odporúčané najmä v prípadoch, kedy je predmetom obstarávania riešenie podľa individuálnych požiadaviek alebo ak na trhu existuje viacero technických alternatív, alebo skupín subjektov, ktoré môžu dielo dodávať, alebo ak (verejný) obstarávateľ nemá dostatočnú znalosť, odbornosť a skúsenosť so zadaním predmetu zákazky či už z biznisového hľadiska, technického hľadiska a prevádzkového hľadiska.

Obsahom konzultácií však nemusí byť len samotné technické riešenie, ale aj ostatné okolnosti súťaže, ako napr. primeranosť podmienok účasti a obchodné podmienky (napr. primeranosť doby dodania, etapizácia projektu atď.), a to s cieľom čo najširšej a férovej súťaže.

Prípravná trhová konzultácia sa môže viesť aj za účasti asociácií združujúcich účastníkov trhu, nie je však možné zabudnúť na prípadnú účasť malých a stredných podnikateľov (najmä mikropodnikov a malých podnikov), ktorí predstavujú hnaciu silu inovácií v EÚ.

IV. Postup a implementácia

Postup a pravidlá vo všeobecnej rovine upravuje Metodika verejného obstarávania Úradu pre verejné obstarávanie⁹. Inštitút je právne upravený v § 25 ZVO. Ďalej sú popísané odporúčania pre aplikáciu konzultácií v praxi.

Postup konzultácií by sa dal zhrnúť do týchto krokov:

- identifikovanie cieľovej skupiny konzultácií,

zadefinovanie podmienok pre účasť na konzultáciách (podmienky by mali byť otvorené, aby umožnili účasť čo najširšej skupine subjektov, odporúča sa, ale limitovať účasť subjektov, ktorých predmet podnikania/aktivity nesúvisia s obsahom pripravovanej trhovej konzultácie),

- oznámenie konzultácií (individuálne alebo verejne, odporúča sa vždy aj verejné oznámenie)
- stretnutie so subjektmi, ktoré prejavili o účasť na konzultáciách záujem a splnili podmienky pre účasť; nie je však vylúčená ani písomná komunikácia,
- zoznámenie účastníkov s pripravovaným nákupom a potrebami (verejného) obstarávateľa,
- diskusia s prítomnými účastníkmi alebo uloženie otázok v prípade písomnej komunikácie,
- vyhotovenie dokumentácie o konzultácií,
- verejné sprístupnenie dokumentácie o konzultácii.

1. Oznámenie konzultácií

Konzultácie sa môžu zahájiť:

- verejnou výzvou,
- individuálnym oslovením subjektov.

Konzultácie je možné viesť s individuálne oslovenými subjektmi alebo so subjektmi, ktoré prejavili záujem sa konzultácií zúčastniť na základe verejnej výzvy. V prípade, že verejný obstarávateľ chce osloviť len ním vybrané subjekty, musí si sám vopred urobiť prieskum o tom, aké subjekty je vhodné osloviť.

Odporúčaným spôsobom zahájenia konzultácií je oznámenie konzultácií prostredníctvom predbežného oznámenia zverejneného na Európskej úrovni (TED¹⁰ u nadlimitných zákaziek) ako aj na národnej úrovni (Vestník VO pri nadlimitných i podlimitných zákazkách).

Nie je vylúčené ani zverejnenie prostredníctvom profilu (verejného) obstarávateľa alebo prostredníctvom webového sídla (verejného) obstarávateľa. Vhodné je osloviť o publikáciu odborné združenia, ktoré informáciu o konzultáciách rozšíria medzi svojich členov (napr. ITAS, Slovenská

⁹ Metodika zadávania zákaziek dostupná na <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodika-zadavania-zakaziek-5ae.html> str. 38

¹⁰ <http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do>

informatická spoločnosť alebo Slovensko.Digital). V niektorých členských štátoch EÚ verejné subjekty prípravné trhové konzultácie realizujú prostredníctvom špeciálnej sekcie svojho webového sídla označenej napr. „Doing business with us“ a pod. Rizikom tejto formy zverejnenia je, že trhové subjekty sledujú primárne TED a Vestník VO a tým pádom je oslovená menšia časť trhu.

V prípade, že verejná výzva smeruje k zapojeniu nielen uchádzačov, ale širšieho okruhu odborne zdatných osôb, je vhodné osloviť aj príslušné odborné združenia alebo neziskové organizácie. Verejný obstarávateľ by sa však mal vyhnúť konzultáciám so subjektmi, ktoré nie sú pre danú zákazku relevantnými.

2. *Priebeh konzultácií*

Verejný obstarávateľ v prvom rade oboznámi prítomných účastníkov so svojimi potrebami (napr. vo forme prezentácie), ktoré chce chystaným verejným obstarávaním uspokojiť. O subjektoch, ktoré sa konzultácií zúčastnili, je nutné urobiť záznam. Nasledujú otázky (verejného) obstarávateľa smerom k účastníkom konzultácií, prípadne otázky účastníkov smerom k (verejnému) obstarávateľovi

V praxi predovšetkým pri zložitejších projektoch je možné prípravnú trhovú konzultáciu viesť v rámci viackolových konzultačných rokovaní, v rámci ktorých môžu hospodárske subjekty predkladať návrhy riešení.

Otázky pre konzultácie (doporučenie)	
Predmet zákazky	<ul style="list-style-type: none"> - Sú identifikované a zrozumiteľné všetky biznis požiadavky/problémy (verejného) obstarávateľa? - Je jasné, ktoré biznis požiadavky predstavujú pre verejného obstarávateľa najväčšiu pridanú hodnotu a ktoré najmenšiu? - Sú technické potreby (verejného) obstarávateľa dostatočne definované? - Akým existujúcim technickým riešením je možné uspokojiť potreby (verejného) obstarávateľa? - Ak existuje technické riešenie, aký rozsah úprav (customize) je potrebný pre uspokojenie definovaných potrieb (verejného) obstarávateľa? - Je potrebné/je výhodnejšie vytvoriť riešenie “na kľúč”? - Ako zabrániť priamym alebo nepriamym odkazom na riešenie jedného dodávateľa (zvýhodnenie jedného dodávateľa)? - Je potrebná k dodávke servisná zmluva a technická podpora? - Je možné predmet zákazky rozdeliť na menšie časti a aké sú závislosti medzi týmito časťami? - Existuje riziko vzniku lock-in stavu?
Technické otázky	<ul style="list-style-type: none"> - Ako je vhodné formulovať funkcionality SW/výkon HW? - Akú architektúru systému zvoliť? - Ako majú byť riešené aktualizácie a update? - Aká je minimálna požadovaná konfigurácia HW?

	<ul style="list-style-type: none"> - Ako zabezpečiť otvorenosť a možnosť budúceho rozvoja (scalability)? - Je možné využiť technológie postavené na otvorenom zdrojovom kóde? - Existuje na trhu dostatočná odborná kapacita pracujúca s navrhovanými technológiami? - Aký model prevádzky sa navrhuje, je optimálny vo vzťahu k predmetu zákazky? - Koľko a aké typy prostredí je potrebných vo vzťahu k biznis, technickým požiadavkám (napr. prostredie pre akceptáciu, prostredie pre školenie používateľov, ...) (verejného) obstarávateľa? Kto je zodpovedný za vybudovanie a zabezpečenie prevádzky týchto prostredí? - Existuje riziko vzniku lock-in stavu?
Podmienky súťaže	<ul style="list-style-type: none"> - Aké obdobné referencie boli v posledných rokoch dokončené? - Aké by malo byť zloženie a skúsenosti tímu realizátora zákazky vo vzťahu k biznis, technickým požiadavkám verejného obstarávateľa? - Akým spôsobom je možné efektívne overiť skúsenosti, schopnosti uchádzača? - Existuje dostatočný počet subjektov, osôb spĺňajúcich nastavené podmienky účasti? - Aká je doba potrebná pre prípravu ponuky?
Obchodné podmienky	<ul style="list-style-type: none"> - Aká doba je potrebná pre dokončenie zmluvy? - Existuje potreba dodať určité časti predmetu zákazky skôr ako je koniec zmluvy? Ak áno, ktoré a a kedy? - Ako nastaviť licenciu (autorské dielo vytvorené na objednávku, multilicencia na lokalitu, multilicencia na počet používateľov atď)? - Aké sú potrebné reakčné doby (začatie riešenia, vyriešenia) v prípade objavenia sa väd? - Je potrebná 24-hodinová podpora alebo iný rozsah podpory?
Dodacie podmienky	<ul style="list-style-type: none"> - V čom by mal pozostávať transfer know-how a ako by mala byť nastavená autorskoprávna doložka pre prípad budúcej zmeny dodávateľa? - Aké parametre sú vhodné pre testovaciu a akceptačnú procedúru? - Aké parametre sú vhodné pre zabezpečenie dostatočnej prevádzky predmetu zákazky? - Aké budú kladené nároky na technické a personálne vybavenie (verejného) obstarávateľa po odovzdaní hotového diela/častí diela? - Akú ďalšiu dokumentáciu je nutné s dielom odovzdať (biznis analýza, manuály, logický model, okomentované zdrojové kódy atď.)? - Bude potrebné školenie personálu (verejného) objednávateľa? - Aké sú zaužívané/požadované štandardy kvality v organizácii z pohľadu budúcej dodávky?

3. Dokumentácia konzultácií

Konzultácie vyžadujú ich vykonanie v štruktúrovanej a otvorenej podobe. Predmetné znamená, že (verejný) obstarávateľ má zachytiť predmet jednotlivých fáz trhových konzultácií s uvedením všetkých informácií, ktoré sa počas konzultácie vymenili a môžu mať význam pre budúcich súťažiteľov, ktorí sa súperenia o zákazku zúčastnia po vyhlásení verejného obstarávania.

Za týmto účelom je vhodné:

- vytvoriť jednoduchú prípravnú dokumentáciu obsahujúcu témy, ktoré by mali byť konzultované, a túto dokumentáciu vopred sprístupniť účastníkom konzultácií (napr. na profile (verejného) obstarávateľa/odkaz na webové sídlo (verejného) obstarávateľa),
- zhotoviť z konzultácie detailný písomný zápis alebo audiovizuálny záznam.

V. Ochrana obchodného tajomstva a know-how

Samozrejme právo na ochranu obchodného tajomstva a citlivých informácií môže byť jednotlivým hospodárskym subjektom garantované, avšak takto odovzdané informácie nesmú narušiť hospodársku súťaž, najmä prenesením výhradných, autorským právom chránených riešení niektorého z tržných subjektov do súťažných podkladov.

Cieľom trhovej konzultácie nie je nastavenie podmienok verejného obstarávania v prospech jedného výrobcu (niekoľkých výrobcov, dodávateľov alebo poskytovateľov), ale otvorenie priestoru pre rozmanitosť možných riešení, ktoré sa môžu premietnuť do otvorených špecifikácií opisu predmetu zákazky, kde verejný obstarávateľ zadefinuje svoje potreby a požiadavky, avšak nesústreďuje sa na konkrétne technológie a postupy, ale na želaný výsledok a interoperabilitu prípadného riešenia s cieľom predísť stavu lock-in pro futuro.

VI. Informačná povinnosť

Princíp rovnakého zaobchádzania je pri konzultáciách zabezpečený tým, že (verejný) obstarávateľ informuje ostatné trhové subjekty o informáciách, ktoré pri konzultáciách odovzdal jej účastníkom, ale aj o informáciách, ktoré pri konzultáciách od súťažiteľov získal. Tým je docielené, že žiadny z účastníkov nemá o súťaži viacej informácií než ostatní súťažitelia.

Informácie o konzultáciách musia byť podľa zákona o verejnom obstarávaní zverejnené najneskôr pri začatí verejného obstarávania. Vhodnejším spôsobom je však sprístupnenie informácií z konzultácií publikovaním písomných záznamov alebo audiovizuálnych záznamov z konzultácií na profile (verejného) obstarávateľa alebo na inom vhodnom mieste ako napríklad webové sídlo (verejného) obstarávateľa, a to v predstihu, ešte pred začatím verejného obstarávania.

Vhodné je taktiež umožniť účastníkom konzultácii vyjadriť sa k záznamom z konzultácií, a to najmä pre získanie kritického pohľadu na vyjadrenia ostatných účastníkov a zobjektivizovanie výsledných dokumentov.

VII. Riziká konzultácií a ich riešenie

Pri konzultáciách je možné sa potýkať s týmito rizikami:

Riziko	Riešenie
Konflikt záujmov = Najmä pri zapojení externých expertov, ktorí sa priamo podieľajú na príprave súťažných podkladov alebo vystupujú ako účastníci konzultácií, môže nastať konflikt záujmov spočívajúci vo zvýhodnení niektorého dodávateľa blízkeho danému expertovi.	Najvhodnejším opatrením je transparentnosť, teda zverejnenie informácie o expertoch, ktorí sa na príprave alebo konzultáciách podieľali (bližšie vid' § 23 ZVO). V prípade priamej účasti experta (napr. externý konzultant) na príprave súťažných podkladov je nutné tohoto experta identifikovať, uviesť priamo v súťažných podkladoch.
Časová a administratívna náročnosť = Realizácia konzultácií vyžaduje prípravu (verejného) obstarávateľa, vykonanie samotnej konzultácie a vyhodnotenie výsledkov z konzultácie.	S ohľadom na to, že právne predpisy neupravujú žiadne rozsiahle procesné pravidlá konzultácií a len základné požiadavky na formálnu stránku konzultácií, je časová a administratívna náročnosť minimálna. Tento časový dopad je vykompenzovaný lepšou pripravenosťou (verejného) obstarávateľa pri tvorbe súťažných podkladov a tým pádom ich rýchlejšia a kvalitnejšia príprava opierajúca sa najmä o stav na trhu.
Zvýhodnenie niektorého dodávateľa = Ak sú účastníkmi konzultácii dodávateľia, je vysoké riziko, že tieto budú preferovať a presadzovať svoje autentické riešenia alebo svoje referencie, aby získali konkurenčnú výhodu.	Vhodným opatrením je zverejnenie dokumentácie konzultácií podľa bodu 3 ihneď potom, ako sú konzultácie ukončené a umožnenie ostatným účastníkom konzultácií, aby sa k tejto dokumentácii v lehote vyjadrili. Verejný obstarávateľ tak získa príležitosť konfrontovať získané informácie s názorom konkurencie a vytvoriť si objektívny názor, prípadne môže v komplikovanejších prípadoch angažovať konzultanta.

VIII. Príklady zo softvérového alebo hardvérového sveta:

Zameranie konzultácií sa mení podľa obstarávaného plnenia. Verejný obstarávateľ musí prispôbiť najmä otázky kladené na účastníkov konzultácií, aby sa mu dostalo užitočných odpovedí súvisiacich so súťažou.

1. Krabicový softvér

Účel konzultácie: Krabicový SW predstavuje možnosť využiť štandardizované riešenie na štandardizované požiadavky. Je preto kľúčové, aby obsahom konzultácie bolo aj predstavenie požiadaviek a ich prioritizácia, nakoľko niektoré požiadavky môžu zásadným spôsobom obmedziť možnosti využiť ten ktorý krabicový SW. Taktiež je vhodné orientovať PTK na zistenie obchodných a licenčných podmienok pre daný SW a okruhu strán, ktoré tento SW dokážu implementovať a prevádzkovať.

Odporúčané okruhy/otázky:

- Vzhľadom na požiadavky klienta, aké sú možnosti riešenia vo forme krabicového SW?
- Ktoré z požiadaviek by mal obstarávateľ zvážiť, nakoľko ho limitujú pri výbere výhodnejšieho krabicového SW?
- Aké existujú na trhu alternatívy alebo ekvivalenty pre naplnenie mojich požiadaviek?
- Aké sú licenčné a obchodné podmienky a obmedzenia pre jednotlivé alternatívy, ekvivalenty?
- Je súčasťou licencie aj podpora? Na aké obdobie a aký je jej rozsah?
- Umožňuje licencia dodatočný vývoj a modifikácie SW? Za kých podmienok? Kto môže tieto modifikácie vykonať?
- Koľko relevantných dodávateľov pre daný SW je na trhu? Aká široká je komunita a podpora pre daný SW?
- Aká je možnosť výmeny krabicového SW za iný? Za akých technických a ekonomických podmienok?
- Aké platformy podporuje daný krabicový SW a aké sú možnosti prevádzky?
- Je možné SW využívať aj formou služby? Umožňujú biznis požiadavky tento scenár? Ako by sa museli požiadavky zmeniť, aby to bolo možné?
- Aký je životný cyklus krabicového SW? tj ako často prichádza k vydaniu novej verzie krabicového SW? s tým súvisí, podporuje novšia verzia funkcionality predošlej/predošlých verzií?
- Je SW lokalizovaný a existuje k nemu podpora v slovenčine? (manuály, menu, technická podpora callcentra a pod.)

2. Vytvorenie nového systému

Účel konzultácie: Cieľom pri PTK na vytvorenie nového systému, je získať dostatočný prehľad o možnostiach, ktoré trh poskytuje pre naplnenie požiadaviek obstarávateľa a dôkladne zvážiť, aký implementačný prístup (služba, krabicový SW, custom vývoj) je vzhľadom na trhové podmienky vhodný.

Odporúčané okruhy:

- Aké sú biznis požiadavky (verejného) obstarávateľa a ich prioritizácia? Ktoré z nich sú kritické, nutné pre naplnenie biznis cieľov, žiadateľné alebo “nice to have”?

- Je možné jednotlivé biznis požiadavky, skupiny požiadaviek (verejného) obstarávateľa realizovať samostatnými modulmi/komponentami systému?
- Aké sú závislosti medzi jednotlivými biznis požiadavkami? Existujú na trhu subjekty špecializujúce sa/schopné dodať jednotlivé požiadavky??
- Vzhľadom na uvažovanú architektúru systému, resp. priebeh projektu, je možné a vhodné rozdeliť projekt na menšie celky? Ak nie, tak aké sú na to dôvody?
- Pre každý z uvažovaných modulov systému - je možné ho poskytnúť ako službu (z trhu alebo od iného OVM)?
- Je možné použiť riešenie, technológiu založenú na otvorenom zdrojovom kóde a licencií? Aký licenčný model sa uplatňuje na danú technológiu?
- Je potrebné nakúpiť krabicový SW alebo musí byť modul vyvíjaný na zakázku?
- V prípade, že sa použijú produkty tretích strán, je zabezpečený prechod majetkových práv / licencií na verejného obstarávateľa?
- Aké sú potenciálne možnosti prevádzky a ako nastaviť jej parametre? (viď. odporúčané otázky pre SLA a rozšírenia existujúceho systému)?
- Aké aktivity vie (verejný) obstarávateľ pokryť vlastnými kapacitami?

3. Rozšírenia existujúceho systému

Účel konzultácie:

Verejný obstarávateľ môže využiť trhovú konzultáciu na zhodnotenie toho, či je o rozvoj systému záujem na trhu (aj vzhľadom na to, že systém už má existujúceho dodávateľa). Cieľom konzultácie tiež môže byť predstavenie svojho súčasného softvérového vybavenia (stav implementácie, prepojenia s inými informačnými systémami) s cieľom nájsť také riešenie, aby sa nové dielo integrovalo so starým softvérom.

Odporúčané okruhy:

- Z biznis pohľadu, predstavuje rozšírenie existujúceho systému rozvoj o nové komponenty/celky alebo ide o rozvoj/modifikáciu existujúcich komponentov?
- Aké sú závislosti nového komponentu voči existujúcim komponentom systému a aký majú tieto závislosti dopad na trhové možnosti?
- Je možné nový modul oddeliť od existujúcich komponentov cez technické rozhranie, napr. API? Ak nie, tak aké sú nato dôvody?
- Je potrebný custom vývoj komponentu alebo je možné využiť existujúce riešenie/produkt na trhu, alebo je možná/potrebná kombinácia týchto dvoch alternatív?
- Aké technológie a s akými licenciami sú použité v súčasnom systéme? Je možné dané technológie využiť aj pri rozvoji existujúceho systému?
- Je možné realizovať výmenu vybraných technológií v existujúcom riešení?
- Prinesie výmena technológií zvýšenie kvalitatívnych parametrov systému a/alebo sa dosiahne ekonomická úspora?
- Za akých technických a ekonomických podmienok je možné zrealizovať výmenu technológií?

- Aký dopad bude mať rozvoj systému o nový komponent na súčasný stav prevádzky z technického (napr. výkonnosť, škálovateľnosť, bezpečnosť, atď), ekonomického a zmluvného hľadiska?
- Je rozvoj systému oddeliteľným komponentom tak, aby ho dodával iný dodávateľ ako ten súčasný?
- Ako zabezpečiť koordináciu medzi existujúcim dodávateľom a potenciálnym novým dodávateľom (procesne, organizačne, technicky)?
- Ako sa dotkne rozvoj systému o nový komponent aktuálne platných záruk a poskytovania podpory?
- Existujú príklady podobných riešení u iných (verejných) obstarávateľov alebo komerčných subjektov?
- Aké aktivity vie (verejný) obstarávateľ pokryť vlastnými kapacitami?

4. Obstaranie novej servisnej zmluvy

Účel konzultácie: Konzultáciou môže (verejný) obstarávateľ overiť, aký je záujem na trhu o prevádzku diela alebo či je vhodné rozdeliť prevádzku na viacero častí (napr. vzhľadom na to, že k niektorým častiam môže mať unikátne znalosti súčasný dodávateľ a nebude tak možné ihneď ich prevziať novým dodávateľom). PTK sú zároveň vhodným nástrojom na predstavenie stavu systému potenciálnym uchádzačom, jeho architektúry, použitých technológií alebo zdrojového kódu.

Odporúčané okruhy:

- Aké biznis požiadavky pokrýva súčasný systém? Ktoré požiadavky sú pre (verejného) obstarávateľa najdôležitejšie/kritické?
- Aký je celkový počet používateľov? Aký je priemerný počet konkurenčne pracujúcich používateľov? V akých časoch najčastejšie používatelia pracujú so systémom?
- Aké technológie a s akými licenciami sú použité v súčasnom systéme? Kto zabezpečuje licencie a podporu k použitým technológiám?
- Je možné realizovať výmenu vybraných technológií v existujúcom riešení?
- Prinesie výmena technológií zvýšenie kvalitatívnych parametrov systému a/alebo sa dosiahne ekonomická úspora?
- Za akých technických a ekonomických podmienok je možné zrealizovať výmenu technológií?
- Aké sú výkonové parametre systému?
- Kto a ako prevádzkuje daný systém? Za akých zmluvných podmienok je zabezpečená prevádzka?
- Aký je stav incidentov v rámci SLA za celú životnosť systému, za jednotlivé moduly/časti, za jednotlivé kategórie závažnosti, aktuálne otvorených, atď.
- Aké možnosti rozdelenia SLA na časti má zmysel zvažovať?
- Aké typy SLA má zmysle zvažovať? Je potrebná 24-hodinová podpora alebo nie? Je potrebná komunikácia a konzultácie s používateľmi systému, t.j. je potrebných viac úrovní podpory? Je potrebné, aby podpora bola poskytovaná namiesto alebo vzdialene?
- Aké doby pre odstránenie väd sú potrebné a aké sú trhové štandardy?

- Aké sú podmienky a požiadavky prechodu od existujúceho dodávateľa na nového dodávateľa (hand-over)? Aká súčinnosť sa očakáva od súčasného dodávateľa?
- Aké aktivity vie (verejný) obstarávateľ pokryť vlastnými kapacitami?

5. Hardvér

Účel konzultácie:

Verejný obstarávateľ konzultuje technickú špecifikáciu hardvérového vybavenia (požaduje, aby sa nastavili technologicky neutrálne parametre nového hardvéru, ktorý bude plne prepojitelný so súčasne užívaným hardvérom bez toho, aby sa vo verejnom obstarávaní odkazovalo na konkrétne značky produktov alebo obslužného softvéru).

Odporúčané okruhy:

- Aké sú hlavné problémy/požiadavky (verejného) obstarávateľa, ktoré chce riešiť nákupom hardvéru?
- Vzhľadom na požiadavky (verejného) obstarávateľa, aké sú možnosti riešenia? Aké existujú alternatívy alebo ekvivalenty?
- Ktoré z požiadaviek by mal obstarávateľ zvážiť, nakoľko ho limitujú pri výbere výhodnejšieho riešenia, ekvivalentu?
- Je možné požiadavky zabezpečiť aj formou služby (napr. využitie cloudu)? Umožňujú biznis požiadavky tento scenár? Ako by sa museli požiadavky zmeniť, aby to bolo možné?
- Aké sú obchodné podmienky a obmedzenia pre jednotlivé alternatívy alebo ekvivalenty?
- Je súčasťou alternatívy alebo ekvivalentu aj podpora? Na aké obdobie a v akom rozsahu?
- Aká je možnosť výmeny jednotlivých alternatív alebo ekvivalentov za iné a za akých technických a ekonomických podmienok?

6. Konzultačné služby

Účel konzultácie:

Verejný obstarávateľ môže PTK využiť na predstavenie svojich business cieľov, ktoré sa snaží dosiahnuť a ku ktorým sa konzultačné služby majú viazať a zistiť okruh subjektov, ktoré majú v danej doméne skúsenosti. Taktiež ich môže využiť na zorientovanie sa v trhových sadzbách za mernú jednotku (napr. človekoden).

Odporúčané okruhy:

- Aké prístupy k riešeniu business cieľov existujú?
- Aké konzultačné role by mal verejný obstarávateľ zvažovať?
- Aké aktivity vie (verejný) obstarávateľ pokryť vlastnými kapacitami?

- Aké sú orientačné trhové sadzby za mernú jednotku (napr. človekoden), ktoré by mal obstarávateľ zvažovať pre jednotlivé okruhy dodávky alebo role?
- Aké sú možnosti platobných mechanizmov a ktoré z nich sa javia ako vhodné pre očakávaný predmet zákazky? (time&material, time&material with cap, fixed price, success fee, atď.) Aké sú výhody a nevýhody týchto mechanizmov?
- Do akej miery limitujú obstarávateľom uvažované certifikáty alebo referencie konkurenciu? Sú naozaj opodstatnené?

IX. Implementácia opatrenia

Zavedenie konzultácií do praxe vyžaduje minimálne úsilie. V súčasnosti je právna úprava dostatočná a nevykazuje potrebu zmeny alebo doplnenia. Výhodou právnej úpravy je obecnosť a minimálna regulácia, čo je zárukou flexibility. Pre lepšiu pripravenosť verejných obstarávateľov je vhodné urobiť opatrenia na metodologickej úrovni:

- Detailnejšia metodika ÚVO v časti o konzultáciach (krok za krokom návod),
- Vytvorenie vzorovej dokumentácie pre konzultácie,
- Vytvorenie interných smerníc verejného obstarávateľa pre aplikáciu konzultácií,
- Uvedenie príkladov dobrej praxe v oblasti IT na Slovensku – a výhod pre obstarávateľa ktoré vzišli z PTK (lessons learned) Príkladom nastavenia prípravných trhových konzultácií môžu byť prípravné trhové konzultácie Úradu pre verejné obstarávanie¹¹.

¹¹ <https://www.uvo.gov.sk/informacny-servis/financie/verejne-obstaravanie/ostatne-dokumenty-350.html>

Príloha 2

Problematika verejného obstarávania IKT vo väzbe na bežnú dostupnosť na trhu definovanú zákonom o verejnom obstarávaní

Podlimitná zákazka – civilná Verejný obstarávateľ		
BEŽNE DOSTUPNÉ NA TRHU		
	PHZ	Pravidlá verejného obstarávania
Tovar (okrem potravín) Služba (okrem služby uvedenej v prílohe č. 1 zákona)	≥ 70 000 eur < 144 000 eur (< 221 000 eur – pre verejného obstarávateľa iného ako podľa § 7 ods. 1 písm. a))	Tretia časť zákona (§ 109 až 116)
Zákazka s nízkou hodnotou civilná Verejný obstarávateľ		
BEŽNE DOSTUPNÉ NA TRHU		
	PHZ	Pravidlá verejného obstarávania
Tovar Služba	< 70 000 eur	§ 117 zákona

*<https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlady/metodicke-usmernenia/vseobecne-metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z-51e.html?id=1020>

Pre oblasť IKT je relevantné (rovnako ako pre ostatné tovary a služby) rozlišovanie medzi na trhu bežne dostupnými tovarmi a službami a tovarmi a službami, ktoré nie sú bežne dostupné na trhu, a to najmä ak je predpokladaná hodnota zákazky na úrovni podlimitnej zákazky alebo zákazky s nízkou hodnotou¹².

K uľahčeniu zatriedenia zákazky podľa znakov bežnej dostupnosti ÚVO vypracovalo „test bežnej dostupnosti“, ktorý je zverejnený na <http://www.uvo.gov.sk/test-beznej-dostupnosti-424.html>.

¹² Pre nadlimitné zákazky je toto rozlišovanie podstatné vzhľadom na možnosť verejného obstarávateľa použiť pri nadlimitnej verejnej súťaži na dodanie bežne dostupných tovarov alebo poskytnutie bežne dostupných služieb elektronické trhovisko – vid' § 66 ods. 8 zákona o verejnom obstarávaní.

Na účely obstarávania v oblasti IKT by bolo možné predmetný test upraviť nasledovne:

Druh zákazky:

Predpokladaná hodnota zákazky:

Nižšie uvedené podmienky uvedené v ustanovení § 2 ods. 5 písm. o) ZVO sú vymedzené kumulatívnym spôsobom a pri „teste bežnej dostupnosti“ musí byť naplnená každá z uvedených podmienok:

Tovary alebo služby na trhu		Áno	Nie
1	nie sú vyrábané, dodávané alebo poskytované na základe špecifických a pre daný prípad jedinečných požiadaviek		
1a	Technické vybavenie	Mohlo by ísť o nákup bežného kancelárskeho notebooku štandardnej konfigurácie bez nutnosti prispôsobenia komponentov technického vybavenia (napr. na trhu sa dodáva požadovaná veľkosť pamäte, požadovaný výkon procesora, požadovaná veľkosť hdd).	Mohlo by ísť napr. o nákup notebooku na použitie v extrémnych podmienkach a zároveň by bolo potrebné vyvinúť/navrhnuť nové komponenty, napr. špecifickú batériu, ktorá musí pracovať aj extrémnych podmienkach.
1b	Programové vybavenie	Mohlo by ísť o nákup bežného operačného systému, bežného programového vybavenia na plnenie kancelárskych úloh (krabicový softvér, nákup bežných licencií).	Mohlo by ísť o vývoj programového vybavenia na mieru, ktorý by plnil špecifické potreby verejného obstarávateľa (napr. IS riadiaci zdravotnícke zariadenie) alebo prináša doposiaľ nevyvinuté funkcionality. Pričom máme za to, že označenie „vývoj“ nezahŕňa také aktivity, ktoré obsahujú iba konfiguráciu alebo parametrizáciu v programovom vybavení už existujúcej funkcionality.
2	sú ponúkané v podobe, v ktorej		

	sú bez väčších úprav ich vlastností alebo prvkov aj dodané alebo poskytnuté a zároveň – t. j. neboli špecifikované jedinečné požiadavky		
2a	Technické vybavenie	Požadovaná konfigurácia obstarávaného technického vybavenia (napr. notebooku) nevyžaduje väčšie úpravy (t. j. technické vybavenie je ponúkané vo verejnom obstarávateľom požadovanej konfigurácii), resp. pomocou bežne dostupných komponentov a služieb je možné dosiahnuť takúto konfiguráciu.	Požadovaná konfigurácia si vyžaduje väčšie/zásadné úpravy. (napr. notebook sa neposkytuje s požadovanou veľkosťou pamäte RAM alebo HDD a túto nie je možné dosiahnuť pomocou bežne dostupných komponentov (napr. na zväčšenie pamäte je nutné upraviť základnú dosku a pod.).
2b	Programové vybavenie	Ide o dodanie takého riešenia postaveného na programovom vybavení, ktoré nevyžaduje úpravy na úrovni zdrojového alebo strojového kódu (použije sa programové vybavenie, ktoré prejde drobnými programátorskými úpravami, napr. textovou zmenou alebo dizajnovou zmenou, konfiguráciou či parametrizáciou).	Ide o dodanie programové vybavenia, resp. riešenia, ktoré vyžaduje úpravy na úrovni zdrojového alebo strojového kódu (použije sa programové vybavenie, ktoré vyžaduje značné úpravy, t.j. vývoj novej funkcionality, ktorá v programovom vybavení nie je dostupná).

3	sú spravidla v podobe, v akej sú dodávané alebo poskytované pre verejného obstarávateľa a obstarávateľa, dodávané alebo poskytované aj pre spotrebiteľov a iné osoby na trhu – t. j. nebolo potrebné ich upraviť (ich vlastnosti, podobu)		
3a	Technické vybavenie	Požadovaná konfigurácia technického vybavenia (napr. notebooku, servera, diskového poľa) je obvyklá aj pre súkromnoprávne subjekty.	Ide o výnimočnú konfiguráciu podľa špecifických požiadaviek verejného obstarávateľa a táto konfigurácia sa neposkytuje pre súkromnoprávne subjekty.
	Programové vybavenie	Požadované funkcionality programového vybavenia sú poskytované aj súkromnoprávnym subjektom alebo iným verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom.	Požadované funkcionality programového vybavenia sa neposkytujú súkromnoprávnym subjektom alebo iným verejným obstarávateľom.

V prípade, ak sú odpovede na otázky č. 1 – 3 **ÁNO**, je možné uviesť, že predmet zákazky je v danom čase bežne dostupný na trhu.

Nižšie uvedené podmienky uvedené v ustanovení § 2 ods. 6 a 7 ZVO stanovujú podporné pravidlo, ktoré by malo uľahčiť správnu kategorizáciu vo vzťahu k bežnej dostupnosti na trhu:

Tovary alebo služby na trhu		Áno	Nie
4	sú určené na uspokojenie bežných		

	prevádzkových potrieb		
4a	Technické vybavenie	Notebook je súčasťou bežnej pracovnej výbavy zamestnancov verejného obstarávateľa.	Špeciálny notebook je potrebný na uspokojenie potrieb pri plnení mimoriadnej úlohy verejného obstarávateľa.
4b	Programové vybavenie	Ide o programové vybavenie súvisiace s obvyklou agendou verejného obstarávateľa.	Ide o programové vybavenie potrebné na realizáciu novej agendy.

V prípade, ak sú odpovede na otázky č. 4 **ÁNO**, je pravdepodobné, že predmet zákazky je v danom čase bežne dostupný na trhu.

Prijímateľ berie na vedomie, že uvedenie nepravdivých informácií v tomto vyhlásení je možné považovať za podstatné porušenie Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku¹³.

Záver*:	Bežne dostupný/á tovar, služba alebo stavebná práca	Nie bežne dostupný/á tovar, služba alebo stavebná práca
---------	---	---

* NEHODIACE SA PREŠKRTNITE

Prijímateľ uvedie konkrétne dôvody, na základe ktorých formuloval svoje odpovede k podmienkam č. 1 až 3 vo vzťahu k danému predmetu zákazky.

Odôvodnenie:

¹³ ak sa uplatňuje

	Charakteristika	BALÍKOVÝ SW	ŠPECIALIZOVANÝ SW	UNIKÁTNÝ SW (SW DI)
Verejná súťaž (§ 66)	Ak verejný obstarávateľ dokáže podrobne špecifikovať predmet zákazky (detailne výkonnostné a funkčné požiadavky).	X	X	X
Užšia súťaž (§ 67)	Ako „Verejná súťaž“, avšak existuje možnosť predvýberu hospodárskych subjektov (min. 5).	X	X	X
Rokovacie konanie so zverejnením (§ 70)	Ak verejný obstarávateľ nevie opísať predmet zákazky dostatočne presne (vie popísať len oblasti o ktorých chce rokovať). Má predstavu o jednotlivých funkcionalitách/požiadavkách na SW dielo, avšak nepozná dostatočný opis predmetu zákazky alebo hodlá rokovať o jednotlivých parametroch SW riešenia (napr. robustnosť jednotlivých modulov SW riešenia, bezpečnosť SW riešenia, funkcionality riešenia, prepojitelnosť riešenia a iné.).		X	X Pozn. Úprava a rozšírenie unikátnych SW diel, a verejný obstarávateľ preukázať splnenie zákonom stanovených podmienok.
Súťažný dialóg (§ 74)	Za podmienok ako „Rokovacie konanie so zverejnením“, s cieľom nájsť a definovať najvhodnejšie riešenie (pomer cena/výkon).			X
Inovatívne partnerstvo (§ 78)	Okrajovo vhodné. Pre inovatívne riešenie (prototypy) vyvíjané v oblasti vedy a výskumu, s opakovaným nákupom inovatívneho tovaru/služby			
Priame rokovacie konanie (§ 81)	Výnimočný postup, len v zákonom stanovených prípadoch. Ak verejný obstarávateľ dokáže podrobne špecifikovať predmet zákazky. Pre SW diela môže nasledovať po súťaži návrhov.			X
Súťaž návrhov (§ 119)	Ak verejný obstarávateľ vie opísať predmet zákazky len rámcovo (vo forme biznis predstavy), môže mať predstavu o určitých funkcionalitách. Výsledok intelektuálnej činnosti účastníka. Možná kombinácia s následným priamym rokovacím konaním.			X
EKS	Bežne dostupný tovar alebo služba	X		

Opis predmetu zákazky

V súťažných podkladoch verejný obstarávateľ musí uviesť všetky okolnosti, ktoré budú dôležité na plnenie zmluvy a na vypracovanie ponuky. Opis predmetu zákazky môže odkazovať aj na osobitný postup alebo metódu výroby alebo poskytovania požadovaných tovarov alebo služieb, ako aj na osobitný postup inej fázy ich životného cyklu, a to aj vtedy, ak tieto faktory netvoria súčasť ich hmotnej podstaty, musia však súvisieť s predmetom zákazky a byť primerané jej hodnote a cieľom. Predmet zákazky musí verejný obstarávateľ opísať jednoznačne, úplne a nestranne na základe technických požiadaviek. Verejný obstarávateľ vypracuje opis predmetu zákazky

Technické požiadavky

a) zohľadnia požiadavky dostupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím a riešenia vhodné pre všetkých užívateľov okrem náležite odôvodnených prípadov; ak právne záväzné akty Európskej únie ustanovujú záväzné požiadavky dostupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím alebo riešenia vhodné pre všetkých užívateľov, v technických požiadavkách verejný obstarávateľ uvedie odkaz na príslušné právne záväzné akty Európskej únie,

b) musia byť určené tak, aby bol zabezpečený rovnaký prístup pre všetkých uchádzačov alebo záujemcov a zabezpečená hospodárska súťaž.

a) na základe výkonnostných a funkčných požiadaviek, ktoré môžu zahŕňať environmentálne charakteristiky; technické požiadavky sa musia určiť tak, aby boli zrejmé všetky podmienky a okolnosti dôležité na vypracovanie ponuky,

b) odkazom na technické špecifikácie v poradí: slovenské technické normy, ktorými sa prevzali európske normy, európske technické osvedčenia, spoločné technické špecifikácie, medzinárodné normy, iné technické referenčné systémy zavedené európskymi normalizačnými organizáciami, alebo ak také neexistujú, národné technické osvedčenia alebo národné technické špecifikácie týkajúce sa projektovej dokumentácie, technické špecifikácie, ktoré pochádzajú z priemyselného odvetvia a sú týmto odvetvím všeobecne uznávané; takýto odkaz musí byť doplnený slovami „alebo

ekvivalentný“,

c) na základe výkonnostných a funkčných požiadaviek uvedených v písmene a) s odkazom na technické špecifikácie uvedené v písmene b), ktoré slúžia ako prostriedok na zabezpečenie súladu s výkonnostnými a funkčnými požiadavkami, alebo

d) odkazom na technické špecifikácie uvedené v písmene b) pre niektoré charakteristiky a odkazom na výkonnostné alebo funkčné požiadavky uvedené v písmene a) pre ostatné charakteristiky.

Technické požiadavky sa nesmú odvolávať na konkrétneho výrobcu, výrobný postup, obchodné označenie, patent, typ, oblasť alebo miesto pôvodu alebo výroby, ak by tým dochádzalo k znevýhodneniu alebo k vylúčeniu určitých záujemcov alebo tovarov, ak si to nevyžaduje predmet zákazky. Takýto odkaz možno použiť len vtedy, ak nemožno opísať predmet zákazky dostatočne presne a zrozumiteľne, a takýto odkaz musí byť doplnený slovami „alebo ekvivalentný“.

Prípád, keď si predmet zákazky vyžaduje odvolávku na konkrétneho výrobcu, výrobný postup, obchodné označenie, patent a pod. je najmä:

- rozšírenie existujúceho licenčného pokrytia a zabezpečenia podpory licencií existujúceho funkčného diela

- v rámci zabezpečenia prevádzkovej aplikačnej podpory existujúceho IS verejnej správy (SLA).

Podľa Európskej komisie použitím obchodných značiek v súťažných dokladoch sa obmedzí hospodárska súťaž na dodávateľov danej značky a výsledkom je efektívny monopol a s ním spojené cenové následky. Okrem toho závislosť na jedinom poskytovateľovi systému IKT a jeho budúceho vývoja môže viesť k problémom s kontinuitou činnosti, keďže existuje riziko, že poskytovateľ sa môže rozhodnúť ukončiť podporu systému alebo niektorých jeho prvkov. To môže takisto viesť k nevyužitiu príležitostí na väčšiu mieru inovácie a efektivity, najmä v prípade, ak poskytovateľ nie je schopný modernizovať systém, aby vyhovoval budúcim nárokom.

Porušovaniu pravidiel verejného obstarávania v oblasti IKT vo väzbe na odkazy na konkrétny výrobok sa venuje aj štúdia Európskej komisie - Study on best practices for ICT procurement based on standards in order to promote efficiency and reduce lock-in. V predmetnej správe sa napr. uvádza, že v 1726 rôznych oznámeniach používaných vo verejnom obstarávaní bolo 2620 odkazov na 188 konkrétnych vendorov (ich výrobky, obchodné označenia a pod.) Najčastejšie sa odkazovalo na Microsoft, SAP, Oracle a Windows.

Podľa bodu 74 preambuly smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES technické špecifikácie vypracované verejnými obstarávateľmi musia umožňovať, aby bolo verejné obstarávanie otvorené hospodárskej súťaži, ako aj dosiahnutie cieľov udržateľnosti. Na tento účel by malo byť možné predložiť ponuky, ktoré odrážajú rozmanitosť technických riešení, noriem a technických špecifikácií na trhu vrátane tých, ktoré sú vypracované na základe kritérií výkonnosti naviazaných na životný cyklus a udržateľnosť procesu produkcie prác, tovaru a služieb.

Technické špecifikácie by sa preto mali formulovať takým spôsobom, aby sa zabránilo umelému zúženiu hospodárskej súťaže na základe požiadaviek, ktoré zvýhodňujú konkrétny hospodársky subjekt tým, že sa do nich budú premietiť kľúčové charakteristické znaky tovarov, služieb alebo prác, ktoré tento hospodársky subjekt zvyčajne ponúka. Vypracovanie technických špecifikácií, pokiaľ ide o funkčné a výkonnostné požiadavky, vo všeobecnosti umožňuje dosiahnuť uvedený cieľ tým najlepším spôsobom. Požiadavky súvisiace s funkčnosťou a výkonnosťou sú zároveň vhodným prostriedkom na podporu inovácie vo verejnom obstarávaní a mali by sa využívať v čo najväčšej miere. Tam, kde sa odkazuje na európsku normu, alebo v prípade, že takáto norma neexistuje, na vnútroštátnu normu, by mali verejní obstarávatelia zvažovať ponuky založené na rovnocenných ustanoveniach. Dokázanie

rovnocennosti s požadovanou značkou by malo byť povinnosťou hospodárskeho subjektu.

Na dokázanie rovnocennosti by malo byť možné požiadať uchádzačov, aby predložili dôkazy overené treťou stranou. V prípade, že dotknutý hospodársky subjekt nemá prístup k takýmto osvedčeniam alebo skúšobným protokolom, alebo ak nemá možnosť ich získať v príslušnej lehote, by však mal mať možnosť predložiť aj iné primerané dôkazové prostriedky, ako je napríklad technická dokumentácia výrobcu, a to za predpokladu, že dotknutý hospodársky subjekt tým dokáže, že tovar alebo služby spĺňajú požiadavky alebo kritériá stanovené v technických špecifikáciách, kritériá na vyhodnotenie ponúk alebo podmienky plnenia zákazky.

Kancelárske IT zariadenia – IT výrobky nakupované nadlimitným postupmi musia spĺňať najnovšie minimálne požiadavky energetickej účinnosti, ktoré sú predpísané nariadením EÚ o programe Energy Star (nariadenie č. 106/2008 o programe Spoločenstva na označovanie energetickej účinnosti kancelárskych zariadení).

Z rozhodnutia Rady úradu č. 10881-9000/2015-KR/26 zo dňa 10. 9. 2015 vyplýva, že pri riešení otázky opisu predmetu zákazky a príp. ekvivalentnosti je potrebné zodpovedať nasledovné otázky:

- a) čo je to ekvivalent, t. j. ktoré výrobky môžu byť považované za ekvivalenty,
- b) akým spôsobom upravil verejný obstarávateľ možnosť predkladania ekvivalentných výrobkov v súťažných podkladoch, a následne,
- c) či uchádzač v danom prípade splnil verejným obstarávateľom stanovené podmienky na ich predkladanie, a teda, či uchádzač bol alebo nebol oprávnený domáhať sa ich ekvivalentnosti.

Ad písm. a):

V súvislosti s posúdením otázky, ktoré výrobky môžu byť považované za ekvivalenty, rada poukázala na podmienku uvedenú v súťažných podkladoch, z ktorej vyplýva, že kontrolovaný (verejný obstarávateľ) podrobným opisom predmetu zákazky stanovil minimálne technické parametre, ktoré požaduje dodržať pre daný predmet zákazky.

Rada má za to, že danú podmienku nie je možné chápať ako podmienku predkladania ekvivalentov. Ak by totiž ktorékoľvek konkrétne zariadenie spĺňalo túto podmienku, a teda spĺňalo by všetky stanovené minimálne technické parametre uvedené v súťažných podkladoch, ktoré kontrolovaný požaduje dodržať, išlo by o zariadenie spĺňajúce požiadavky na predmet zákazky, a nie o ekvivalentný výrobok.

Ak by totiž platilo, že ekvivalentnými zariadeniami môžu byť len tie zariadenia, ktoré spĺňajú všetky požiadavky na predmet zákazky, tak by bola možnosť predkladať ekvivalenty nezmyselná: ak uchádzač ponúkne tovar, ktorý spĺňa všetky požiadavky na predmet zákazky, t. j. v predmetnom prípade, ak uchádzač ponúkne tovar, ktorý buď presne spĺňa stanovené technické parametre alebo ich prevyšuje, tak je verejný obstarávateľ povinný akceptovať ho a nie vyhodnocovať jeho ekvivalentnosť. Podľa rady vyhodnocovanie ekvivalentnosti tovarov má zmysel práve pri tovaroch, ktoré síce všetky požiadavky na predmet zákazky nespĺňajú (t. j. v predmetnom prípade nespĺňajú presne stanovené minimálne technické parametre ani ich neprevyšujú, a teda sú nižšie ako minimálne stanovené technické parametre), avšak napriek tomu ich možno z určitého dôvodu považovať za rovnocenné.

Rada má teda za to, že ekvivalentnými výrobkami by mohli byť len také výrobky, ktoré síce nespĺňajú všetky požiadavky na predmet zákazky, avšak napriek tomu ich možno z určitého dôvodu považovať za rovnocenné, teda také, ktoré spĺňajú úžitkové, prevádzkové a funkčné charakteristiky, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie účelu, na ktorý sú výrobky určené.

Vo verejnom obstarávaní, v ktorom je prípustné predkladať ekvivalentné výrobky, prichádzajú do úvahy tri typy výrobkov:

- a) výrobky, ktoré spĺňajú všetky stanovené požiadavky na predmet zákazky,
- b) výrobky, ktoré nepatria do skupiny a), avšak sú k nim ekvivalentné, tzn. spĺňajú úžitkové, prevádzkové a funkčné charakteristiky, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie účelu, na ktorý sú požadované výrobky určené,
- c) výrobky, ktoré nepatria ani do skupiny a), ani do skupiny b).

Vo vzťahu k vyššie uvedenému rada uvádza, že za situácie, kedy kontrolovaný umožní uchádzačom predkladať ekvivalentné výrobky, tak výrobky, ktoré spĺňajú všetky požiadavky na predmet zákazky, ako aj výrobky ekvivalentné, by mali byť z hľadiska ich akceptovateľnosti v takomto verejnom obstarávaní rovnocenné, a teda akceptovateľné.

Z uvedeného vyplýva, že samotné konštatovanie, že ponúkané výrobky nie sú výrobkami podľa písm. a) tohto rozhodnutia, by v prípade, kedy by uchádzač predložil ekvivalentné výrobky v súlade s kontrolovaným stanovenými podmienkami, neznamenal, že ponuku obsahujúcu také výrobky je nevyhnutné vylúčiť. Do úvahy by totiž prichádzala aj taká situácia, že predmetné výrobky sú výrobkami podľa písm. b), teda sú výrobkami ekvivalentnými, rovnocennými k výrobkom podľa písm. a). Ak by však bol aspoň jeden výrobok vyhodnotený kontrolovaným ako výrobok podľa písm. c), tak ponuky obsahujúce takýto výrobok by bol kontrolovaný povinný z takéhoto verejného obstarávania vylúčiť. To znamená, že vyhodnocovanie ponúk a ich zaradenie do niektorej z troch uvedených skupín výrobkov má v prípade, kedy kontrolovaný uchádzačom umožní predkladať ekvivalentné výrobky, veľký význam, nakoľko iba vyhodnotenie výrobkov v zmysle písm. c) tohto rozhodnutia by znamenalo vylúčenie ponuky, ktorá takéto výrobky obsahuje, zatiaľ čo vyhodnotenie výrobkov ako výrobkov v zmysle písm. a) a b) by vylúčenie ponuky neodôvodňovalo.

Z predchádzajúcich záverov rady, týkajúcich sa posúdenia výkladu pojmu ekvivalentnosti, ako aj z logiky veci, zároveň vyplýva, že zariadenia, pri ktorých sa uchádzač domáha uznania ich ekvivalentnosti, nemusia (a ani nemôžu) spĺňať všetky stanovené požiadavky na predmet zákazky – v predmetnom prípade nemusia (nemôžu) presne spĺňať stanovené minimálne technické parametre, ani ich prevyšovať. Ak by ich totiž spĺňali, išlo by o zariadenia spĺňajúce požiadavky na predmet zákazky, a nie o ekvivalentné zariadenia.

Ad písm. b):

Za účelom posúdenia, akým spôsobom upravil kontrolovaný možnosť predkladania ekvivalentných výrobkov v súťažných podkladoch, rada pristúpila k posúdeniu podmienky, zo znenia ktorej vyplýva, že kontrolovaný umožnil uchádzačom predkladanie ekvivalentných výrobkov v tom prípade, keď v rámci opisu predmetu zákazky použil konkrétneho výrobcu, výrobný postup, značku, patent, typ, krajinu, oblasť alebo miesto pôvodu alebo výroby (ďalej aj „konkrétny výrobca, resp. konkrétny výrobok“).

Z danej podmienky predkladania ekvivalentov teda vyplýva, že pokiaľ by kontrolovaným stanovené minimálne technické parametre odkazovali na konkrétneho výrobcu, resp. konkrétny výrobok, kontrolovaný by bol povinný v prípade týchto položiek uchádzačom umožniť predkladanie ekvivalentných výrobkov.

Na základe vyššie uvedeného rada dospela k záveru, že navrhovateľ sa správne domnieval, že z predmetnej podmienky je možné vyvodiť záver o prípustnosti predkladania výrobkov nespĺňajúcich všetky kontrolovaným zadané technické parametre, a to v takom prípade, ak kontrolovaný použil v rámci opisu predmetu zákazky konkrétneho výrobcu, výrobný postup, značku, patent, typ, krajinu, oblasť alebo miesto pôvodu výrobku. Rada preto na základe vyššie uvedených skutočností dospela k záveru, že zo súťažných podkladov vyplýva, že pokiaľ by kontrolovaný použil v rámci opisu predmetu zákazky v predmetných položkách konkrétneho výrobcu, výrobný postup, značku, patent, typ, krajinu, oblasť alebo miesto pôvodu alebo výroby, kontrolovaný by bol povinný v prípade týchto položiek uchádzačom umožniť predkladanie ekvivalentných výrobkov.

Ad písm. c):

Nadväzujúc na vyššie uvedené rada pristúpila k posúdeniu rozhodujúcej skutočnosti, či navrhovateľ v danom prípade splnil kontrolovaným stanovené podmienky na predkladanie ekvivalentov, a teda či kontrolovaný použil v rámci opisu predmetu zákazky konkrétneho výrobcu, výrobný postup, značku, patent, typ, krajinu, oblasť alebo miesto pôvodu alebo výroby.

V tejto súvislosti rada vo všeobecnosti uvádza, že pokiaľ by preukázateľne existovali minimálne dva výrobky spĺňajúce kontrolovaným stanovené minimálne technické parametre, podmienka

predkladania ekvivalentných výrobkov uvedená v súťažných podkladoch by nebola splnená, nakoľko by už nebolo možné vyvodiť záver, že kontrolovaný použil v rámci opisu predmetu zákazky v prípade týchto položiek konkrétneho výrobcu, resp. konkrétny výrobok.

Možné odporúčania:

- Pri obstarávaní softvéru je potrebné, aby sa verejný obstarávateľ zaoberal celým životným cyklom softvéru od jeho vývoja, testovania, nasadenia do prevádzky, údržby a podpory až po prípravu na migráciu dát a jeho nahradenie.
- Postup plánovania životného cyklu softvéru je zásadný pre zabránenie stavu lock-in.
- Životný cyklus softvéru a jeho plánovanie umožňuje predchádzať problémom s príp. použitím priamych rokovacích konaní, ktoré predstavujú výnimočné nesúťažné postupy verejného obstarávania.
- Zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva na obstaranie softvéru má obsahovať jasné, presné a jednoznačné podmienky jej úpravy, vrátane úpravy ceny alebo opcie, rozsah, povahu možných úprav a opcí a podmienky ich uplatnenia; nemožno určiť takú podmienku, ktorou by sa menil charakter zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy. Plánovaný nákup softvéru umožňuje predchádzať zneužitiu priamych rokovacích konaní.
- Vo verejnom obstarávaní – pri stanovení požiadaviek na predmet zákazky, ktorým je obstarávanie nového SW diela nie je možné odkazovať na konkrétneho výrobcu, výrobný postup, obchodné označenie, patent, typ, oblasť alebo miesto pôvodu alebo výroby, ak by tým dochádzalo k znevýhodneniu alebo k vylúčeniu určitých záujemcov alebo tovarov, ak si to nevyžaduje predmet zákazky. Takýto odkaz možno použiť len vtedy, ak nemožno opísať predmet zákazky dostatočne presne a zrozumiteľne, a takýto odkaz musí byť doplnený slovami „alebo ekvivalentný“.
- Verejný obstarávateľ má zohľadniť skutočnosť, že možnosť predložiť ekvivalent neznamená totožnosť a splnenie všetkých požiadaviek kladených na konkrétny produkt, avšak napriek tomu ich možno z určitého dôvodu považovať za rovnocenné.
- Ak verejný obstarávateľ opíše predmet zákazky spôsobom, ktorý je vo všeobecnosti reprobovaný, je potrebné akceptovať aj ekvivalentné tovary alebo služby. Verejný obstarávateľ by mal v súlade s princípom transparentnosti uviesť, ktoré tovary alebo služby bude považovať za ekvivalentné, t. j. nestačí iba uviesť slová „alebo ekvivalentný“ a kritériá posudzovania ekvivalentnosti nastaviť až pri samotnom hodnotení ponúk.
- Verejný obstarávateľ by sa pri opise predmetu zákazky mal zamerať na modulárnosť SW riešení, t.j. pri vývoji a dodávke SW by malo byť od hospodárskych subjektov/dodávateľov požadované, aby obstaraný SW bol modulárneho charakteru s jasne prepojenými interakciami a prepojeniami vzhľadom na budúce potreby interoperability so SW nie len konkrétneho verejného obstarávateľa, ale aj iných verejných obstarávateľov. Projektovanie a dodávka SW na modulárnej báze s jasne popísanými možnosťami interoperability znižuje riziko lock in a umožňuje znižovanie nákladov na budovanie SW na oboch stranách - aj u verejných obstarávateľov aj u dodávateľov.

Príloha 5

Podmienky účasti vo verejnom obstarávaní IKT

Podmienky účasti vo verejnom obstarávaní predstavujú sumár kvalifikačných požiadaviek, ktorých preukázanie by malo zabezpečiť, že zákazku bude plniť spôsobilý a kvalifikovaný zmluvný partner s predpokladom úspešného zvládnutia zákazky a splnenia zmluvy.

Právna úprava verejného obstarávania rozlišuje podmienky účasti osobného postavenia, finančného a ekonomického postavenia a technickej alebo odbornej spôsobilosti.

Pri nadlimitnom verejnom obstarávaní verejného obstarávateľa je stanovenie podmienok účasti:

- a) osobného postavenia – povinné; podmienky účasti sú určené taxatívne (stanovené vyčerpávajúcim spôsobom, ich rozsah nemožno meniť),
- b) finančného a ekonomického postavenia – dobrovoľné; podmienky účasti sú fakultatívne (je možné vyžadovať aj iné podmienky účasti ako stanovuje zákon, je potrebné stanoviť ich minimálnu úroveň),
- c) technickej spôsobilosti a odbornej spôsobilosti - dobrovoľné; podmienky účasti sú taxatívne (stanovené vyčerpávajúcim spôsobom, ich rozsah nemožno meniť, je potrebné stanoviť ich minimálnu úroveň).

Pri podlimitnom verejnom obstarávaní bez využitia elektronického trhoviska sú podmienky účasti:

- a) osobného postavenia – nepovinné, okrem vyžadovania dokladu o oprávnení dodávať tovar alebo poskytovať službu v rozsahu, ktorý zodpovedá predmetu zákazky,
- b) finančného a ekonomického postavenia – dobrovoľné,
- c) technickej spôsobilosti a odbornej spôsobilosti – dobrovoľné.

Pri podlimitnom verejnom obstarávaní s využitím elektronického trhoviska sa podmienky účasti:

- a) osobného postavenia – nestanovujú (podmienkou obchodovania na elektronickom trhovisku je zapísanie v zozname hospodárskych subjektov - je potrebné preukázať podmienky účasti osobného postavenia pri zápise do tohto zoznamu),
- b) finančného a ekonomického postavenia – neuplatňujú sa,
- c) technickej spôsobilosti a odbornej spôsobilosti – neuplatňujú sa.

Pri zákazkách s nízkou hodnotou sú podmienky účasti:

- a) osobného postavenia – nepovinné,
- b) finančného a ekonomického postavenia – nepovinné,
- c) technickej spôsobilosti a odbornej spôsobilosti – nepovinné.

Podmienky účasti, ktoré verejný obstarávateľ určí na preukázanie splnenia finančného a ekonomického postavenia a technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti, musia byť primerané a musia súvisieť s predmetom zákazky alebo koncesie. Verejný obstarávateľ môže vyžadovať od uchádzačov alebo od záujemcov minimálnu úroveň finančného a ekonomického postavenia alebo technickej spôsobilosti alebo odbornej spôsobilosti.

Podmienky účasti finančného a ekonomického postavenia pri verejnom obstarávaní IKT

V prípade verejného obstarávania IKT sa určujú spravidla nasledujúce podmienky účasti finančného a ekonomického postavenia, pričom rozsah požiadaviek nie je v porovnaní s inými typmi zákaziek špecifický:

- vyjadrenie banky alebo pobočky zahraničnej banky
- súvahy alebo výkazu o majetku a záväzkoch alebo údajov z nich
- prehľadu o celkovom obrate a ak je to vhodné, prehľadu o dosiahnutom obrate v oblasti, ktorej sa predmet zákazky alebo koncesie týka, najviac za posledné tri hospodárske roky, za ktoré sú dostupné v závislosti od vzniku alebo začatia prevádzkovania činnosti.

Podmienky účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti pri verejnom obstarávaní IKT

Z pohľadu obstarávania IKT, najmä softvérových diel a s tým spojených služieb je vhodné stanoviť najmä podmienky účasti technickej a odbornej spôsobilosti.

Z taxatívneho výpočtu podmienok účasti, ktoré stanovuje zákon o verejnom obstarávaní do úvahy prichádza najmä vyžadovanie:

- zoznamu dodávok tovaru alebo poskytnutých služieb za predchádzajúce tri roky od vyhlásenia verejného obstarávania s uvedením cien, lehôt dodania a odberateľov

Vyššie uvedená podmienka účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti predstavuje zrejme najčastejšie aplikovanú podmienku účasti technickej alebo odbornej spôsobilosti, pričom sa neodporúča požadovať viac ako 2 referenčné zákazky, ktoré by boli vo výške predpokladanej hodnoty zákazky. Zároveň je však potrebné uviesť, že rozsah požiadaviek vo vzťahu k referenciám je potrebné určiť individuálne so zohľadnením špecifik konkrétnej zákazky, a preto nie je možné určiť jednoznačné interpretačné pravidlo koľko referencií a v akom finančnom objeme je primerané požadovať. V prípade zákaziek na dodanie tovaru sa odporúča umožniť uchádzačom, aby celkový požadovaný finančný objem referencií mohli preukázať aj vyšším počtom zákaziek, ktoré sú nižšieho finančného objemu.

- údajov o technikoch alebo technických orgánoch, najmä tých, ktorí sú zodpovední za kontrolu kvality bez ohľadu na to, v akom zmluvnom vzťahu sú k uchádzačovi alebo záujemcovi,
- opisu technického vybavenia, študijných a výskumných zariadení a opatrení použitých uchádzačom alebo záujemcom na zabezpečenie kvality,
- kontroly výrobnnej kapacity uchádzača alebo záujemcu, ktorú vykoná verejný obstarávateľ alebo v jeho mene príslušný orgán v štáte sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu uchádzača alebo záujemcu a so súhlasom tohto orgánu; ak je to potrebné, kontroly študijných a výskumných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii, a kvality používaných kontrolných opatrení, ak ide o zložité tovary, ktoré sa majú dodať, alebo tovary určené na osobitné účely,
- kontroly technickej spôsobilosti uchádzača alebo záujemcu poskytujúceho služby, ktorú vykoná verejný obstarávateľ alebo v jeho mene príslušný orgán v štáte sídla, miesta podnikania alebo obvyklého pobytu uchádzača alebo záujemcu a so súhlasom tohto orgánu; ak je to potrebné, kontroly študijných a výskumných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii, a kvality používaných kontrolných opatrení, ak ide o zložité služby alebo služby určené na osobitné účely,
- údajov o vzdelaní a odbornej praxi alebo o odbornej kvalifikácii osôb určených na plnenie zmluvy alebo koncesnej zmluvy alebo riadiacich zamestnancov, ak nie sú kritériom na vyhodnotenie ponúk a ak ide o služby,

- opatrení environmentálneho manažérstva, ktoré uchádzač alebo záujemca použije pri plnení zmluvy alebo koncesnej zmluvy,
- údajov o priemernom ročnom počte zamestnancov a o počte riadiacich zamestnancov za predchádzajúce tri roky, ak ide o služby,
- údajov o strojovom, prevádzkovom alebo technickom vybavení, ktoré má uchádzač alebo záujemca k dispozícii na poskytnutie služby,
- údajov o riadení dodávateľského reťazca a systému sledovania, ktorý uchádzač alebo záujemca bude môcť použiť pri plnení zmluvy alebo koncesnej zmluvy,
- vzoriek, opisov alebo fotografií, ktorých pravosť musí byť overená, ak to verejný obstarávateľ vyžaduje alebo certifikátov alebo potvrdení s jasne identifikovanými odkazmi na technické špecifikácie alebo technické normy vzťahujúce sa na tovar, vydanými orgánmi kontroly kvality alebo určenými orgánmi s právomocou posudzovať zhodu, ak ide o tovar, ktorý sa má dodať.

Rozdeľovanie IT zákaziek na časti

Obsah

1. Úvod a ciele opatrenia
2. Východiská
 - 2.1. Legislatívne východiská
 - 2.2. Rozdelenie IKT trhu
 - 2.3. Personálne a procesné východiská na strane OVM
3. Postup OVM pri štruktúrovaní nákupu IKT
 - 3.1. Hlavný proces
 - 3.2. Postup kategorizácie požiadaviek na nákup a vytvorenia prvotného návrhu rozdelenia (detailný postup kroku č. 1)
4. Integrácia častí
5. Riziká a návrh ich riešenia

1. Úvod a ciele opatrenia

Pri verejnom obstarávaní veľkých IKT projektov a nákupov sa objavujú prípady veľmi široko vymedzeného predmetu zákazky. Ich dôsledkom môže byť menšia ekonomická výhodnosť a inovatívnosť ponúk, a to vďaka zvýhodneniu niektorých, spravidla veľkých dodávateľov na úkor malých a stredných podnikov (ďalej aj "MSP"). Ďalším z dôsledkov môže byť menší počet ponúk a vyššia ponuková cena oproti stavu, ak by k nevhodnému a neefektívnemu spájaniu rôznych častí zákazky nedošlo.

Pri takýchto rozsiahlych zákazkách mnohokrát pôsobia veľkí dodávatelia vo väčšom rozsahu aj ako kompletizátori alebo subjekty zastrešujúce čiastkové plnenia od menších subdodávateľov. Tí ako samostatní dodávatelia sú schopní podať ponuku na jednotlivé časti alebo na menšie celky, ale pre príliš široké vymedzenie zákazky nie sú schopní pripraviť samostatnú ponuku na celú zákazku. Vymedzenie môže obmedzovať účasť menších alebo špecializovaných dodávateľov **kvalitatívne**, ak sa spojí viacero druhovo odlišných predmetov plnenia do jedného predmetu zákazky. A môže obmedzovať aj **kvantitatívne**, ak sa bezdôvodne spoja druhovo totožné predmety plnenia do jedného predmetu zákazky tak, že vznikne príliš široko vymedzený vecný, časový alebo miestny rozsah zákazky.

V prípade racionálneho rozdelenia široko vymedzenej zákazky na časti, by konkurenčnú ponuku mohli pripraviť menší alebo špecializovaní dodávatelia, čím by sa posilnila hospodárska súťaž. To by viedlo aj k podpore účasti malých a stredných podnikov na verejnom obstarávaní v zmysle Preambuly č. 78 Smernice č. 2014/24/EÚ, ktorá odkazuje na opatrenia „Európskeho kódexu najlepších postupov uľahčujúcich prístup MSP k zákazkám na základe verejného obstarávania“ ako aj ďalších medzinárodných dokumentov.

Racionálnosť rozhodovania o rozdelení/nerozdelení zákazky znamená zvážiť všetky okolnosti tak, aby verejné obstarávanie bolo efektívne, hospodárne a čo najviac rešpektovalo trh. Zároveň je potrebné upozorniť, že citovaná smernica EÚ predpokladá vyváženú aplikáciu dobrovoľného rozdeľovania zákaziek na časti v zmysle podpory účasti MSP tak, aby to nenarušilo efektívnosť verejného obstarávania.

Zároveň je potrebné dodržať naplnenie cieľov z platných uznesení a dodržiavanie cieľov uznesení je potrebné aj do budúcnosti.

Platný zákon o verejnom obstarávaní pozná vo všeobecnosti pojem rozdelenie zákaziek na časti (§ 28 zákona o VO). Zákon hovorí, že verejný obstarávateľ môže rozdeliť zákazku. Súčasne hovorí, že ak verejný obstarávateľ nepristúpi nerozdelí zákazku na časti, je povinný toto rozhodnutie odôvodniť a takéto odôvodnenie zverejniť v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v súťažných podkladoch.

Potreba usmernenia špecifického postupu pri rozhodovaní o rozdelení/nerozdelení zákazky vyplýva zo špecifického charakteru oblasti informačno-komunikačných technológií.

Trh IKT, či už v Slovenskej republike alebo v zahraničí, je zo svojej podstaty prirodzene segmentovaný. Takáto segmentácia môže vychádzať napríklad zo špecializácie jednotlivých hospodárskych subjektov, t.j. trh IKT má svoje podtrhy napr. pre hardvér, konečný používateľský softvér, vývoj mobilných aplikácií, analýzu dát a datamining a pod. Racionálne rozdelenie IKT zákaziek na časti môže umožniť priamu účasť takýmto špecializovaným hospodárskym subjektom v rámci verejného obstarávania a v rámci tých častí zákaziek, ktoré spadajú do ich špecializácie.

Zároveň IKT, ktoré by mali zabezpečiť plnenie úloh a agendu verejných obstarávateľov, sú často tvorené relatívne samostatnými, vzájomne komunikujúcimi subsystémami/modulmi/časťami. Softvér ako taký, komplexné softvérové riešenia, alebo hardvér a pod. sú oproti iným komoditám špecifické:

- vysokou mierou interoperability,
- vysokou mierou komplementárnosti,
- vysokou mierou modulárnosti,
- vysokou mierou prepoužiteľnosti, resp. opakovaného použitia,
- vysokou mierou substitúcie,
- a pod.

Cieľom tohto dokumentu je upraviť postup verejného obstarávateľa pri určovaní predmetu zákazky v oblasti IKT, najmä jeho rozhodovanie o rozdelení/nerozdelení zákazky na časti. Dokument poskytuje praktický a jednoduchý postup ako identifikovať obsah a rozsah plánovanej IKT zákazky/nákupu a možnosti rozdelenia zákazky/nákupu na časti pri rešpektovaní znalostí o segmentácii IKT trhu, dobrej praxe, nákupných kanáloch a zvážení všetkých súvislostí, ktoré s rozhodnutím o rozdelení/nerozdelení zákazky/nákupu súvisia (kapitola 3. Postup OVM pri štruktúrovaní nákupu IKT). Ak sa verejný obstarávateľ nakoniec rozhodne zákazku/nákup nerozdeliť, tak aplikovaním tohto postupu získava argumenty, podklady do zákonom požadovaného odôvodnenia nerozdelenia zákazky na časti v zmysle § 28 ods. 2 zákona o VO.

Ciele rozdeľovania zákaziek na časti

Rozdeľovanie zákaziek je jedným z nástrojov na dosiahnutie nasledujúcich cieľov:

- a) Širšia hospodárska súťaž a emancipácia malých a stredných podnikov – plyní z umožnenia priamej účasti v rámci verejného obstarávania hospodárskym subjektom, ktoré podnikajú v užšiem špecializovanom segmente IKT trhu a/alebo nemajú kapacity na realizáciu nadmerne veľkej

zákazky. Podpora účasti malých a stredných podnikov vo verejnom obstarávaní je jednou zo aktuálnych a základných priorít Európskej únie, ktorá vyplýva z nových smerníc o verejnom obstarávaní. Účasť malých a stredných podnikov vo verejnom obstarávaní môže napomôcť k získaniu priamych referencií a vďaka tomu povzbudiť konkurenciu voči hospodárskym subjektom so silným postavením na trhu.

- b) Prevenencia technickej a obchodnej závislosti na jednom dodávateľovi a zvýšenie kontroly verejného obstarávateľa nad vlastným IKT portfóliom – rozdeľovaním zákaziek na časti získava verejný obstarávateľ priamy vzťah s jednotlivými dodávateľmi. Na jednej strane tým na seba preberá vyššiu mieru zodpovednosti, ale zároveň aj dôkladnejšiu kontrolu nad fungovaním svojho IKT portfólia a s ním spojených služieb. Zároveň získava väčšie možnosti znižovania nákladov na IKT a znižuje mieru závislosti a rizika spojenú so substitúciou jednotlivých dodávateľov,.
- c) Otvorená, rozvíjateľná architektúra IKT portfólia verejného obstarávateľa a minimalizácia vzniku duplicitných riešení – premysleným rozdeľovaním zákaziek môže verejný obstarávateľ minimalizovať vznik duplicitných nákladov a to napr. prepoužívaním, využívaním spoločných centrálnych prvkov/modulov/častí v rámci svojho IKT portfólia. Týmto prístupom zároveň verejný obstarávateľ vytvára otvorenú a do budúcnosti ľahšie rozvíjateľnú architektúru svojho IKT portfólia.

2. Východiská

Prístup k rozhodovaniu o rozdelení/nerozdelení IKT nákupov musí rešpektovať kontext, v ktorom sa vykonáva. Myslí sa tým najmä zohľadnenie platných legislatívnych východísk, prirodzenej segmentácie IKT trhu a vnútorného fungovania verejného obstarávateľa, ktorými sú orgány verejnej moci (ďalej aj "OVM").

2.1 Legislatívne východiská

Na úrovni Európskej únie je rozdeľovanie zákaziek na časti jedným z nástrojov, ktorých cieľom je uľahčiť účasť malých a stredných podnikov (ako to predpokladá Preambula č. 78 Smernice č. 2014/24/EÚ¹⁴). Revízia európskej legislatívy pre oblasť verejného obstarávania bola totiž vo veľkej miere motivovaná uľahčením prístupu MSP k verejným obstarávaniam¹⁵. Preferencia rozdeľovania zákaziek ako nástroja pre túto politiku vyplýva tiež z ďalších dokumentov publikovaných Európskou komisiou, ako aj z dokumentov OECD:

- Európsky kódex najlepšej praxe na zjednodušenie prístupu malých a stredných podnikov k verejnému obstarávaniu¹⁶,
- OECD - SIGMA Ekonomické otázky vo verejnom obstarávaní - Delenie zákaziek na časti¹⁷,
- Pokyny k zadaniu verejných zákaziek určené aplikujúcim odborníkom¹⁸.

¹⁴ Okrem rozdelenia zákaziek sú podľa „Európskeho kódexu najlepších postupov uľahčujúcich prístup MSP k zákazkám na základe verejného obstarávania“ rovnocennými prostriedkami na dosiahnutie podpory MSP aj ďalšie vyše desať opatrení a rovnako Smernica rozoberá tieto ďalšie opatrenia (napr. v preambule č. 59, 66, 83, 84, 87, atď.)

¹⁵ vid' <http://www.ecec.net/fileadmin/pdf/law/2/smecodeofbestpracticesen1.pdf> a bod 78 Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní

¹⁶ <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15472/attachments/1/translations/sk/renditions/native>

¹⁷ <http://www.sigmaweb.org/publications/Public-Procurement-Policy-Brief-2-200117.pdf>

¹⁸ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/public_procurement/2018/guidance_public_procurement_2018_cs.pdf

Smernica EÚ zároveň stanovuje, že verejný obstarávateľ je slobodný v rozhodnutí o tom či rozdelí alebo nerozdelí zákazku na časti (čl. 46 ods. 1 Smernice). Pri nerozdelení však musí uviesť odôvodnenie nerozdelenia.

Rozdeľovanie zákaziek predpokladá aj náš zákon o VO (ďalej aj "ZVO"). V §28 ZVO na najvyššej úrovni stanovuje, že OVM je povinný jednoznačne identifikovať, či predmetom nákupu sú tovary alebo služby. Od stavebných prác v kontexte tohto dokumentu možno abstrahovať, nakoľko nákup IKT v zmysle ZVO nespadá do tejto kategórie. Táto základná kategorizácia a rozdelenie na tovary a služby má vplyv na ďalší postup, povinnosti a možnosti OVM, napr. na:

- identifikáciu finančných limitov a relevantných postupov verejného obstarávania,
- test bežnej dostupnosti tovarov a služieb,
- pravidlá spôsobu špecifikácie predmetu zákazky,
- atď.

V zmysle § 30 zákona o VO existujú aj tzv. zmiešané zákazky. Ide o kolízny paragraf, t.j. ak je na trhu bežným postupom dodanie zmiešaného predmetu v rámci jedného nákupu, napr. tovary spolu so súvisiacimi službami, tak OVM môže využiť zmiešanú zákazku. OVM je v takomto prípade povinný postupovať v zmysle zákona o VO.

Na nižšej úrovni rozdeľovania preberá zákon o VO ustanovenia Smernice a v § 28 ods. 2 ustanovuje, že ak verejný obstarávateľ zákazku nerozdelí na časti, odôvodnenie uvedie v oznámení o vyhlásení verejného obstarávania alebo v správe o zákazke.

Ako sa uvádza vo výkladovom stanovisku ÚVO č. 2/2018 - Odôvodňovanie nerozdelenia zákazky na jednotlivé časti pri nadlimitných postupoch zadávania zákaziek "cenným nástrojom, ktorý môže uľahčiť rozhodnutie, či zákazku na časti rozdeliť alebo nie, sa môžu stať skúsenosti z predchádzajúcich rovnakých alebo podobných plnení, segmentácia trhu, prípravné trhové konzultácie, odporúčania odborníkov z praxe (napr. projektant, stavebný dozor, konzultant pod.). Pri zvažovaní rozdelenia/nerozdelenia zákazky na časti by sa mali zvážiť všetky okolnosti, vrátane vyššie uvedených hľadísk, najmä predmet zákazky (jeho zameranie, objem, možnosti trhu, osobitne možnosti MSP a pod.), avšak taktiež by sa mali zvážiť aj vhodnosť rozdelenia zákazky z hľadiska ekonomického, tzn. svoje náklady napr. na organizáciu viacerých dodávateľov, príp. zvýšený počet potrebných zamestnancov na zabezpečenie realizácie predmetu zákazky a pod."

Z legislatívnych východísk na európskej aj na národnej úrovni teda jasne vyplýva princíp "**rozdeľ alebo zdôvodni**".

2.2 Rozdelenie IKT trhu

V rámci IKT trhu existuje určitá prirodzená segmentácia. Je odporúčané vnímať a zohľadňovať takéto rozdelenie trhu pri plánovaní IKT zákaziek/nákupov. Inak hrozí, že pri nákupe vznikne nesúlad medzi požadovaným plnením a možnosťami subjektov trhu.

Uvedená segmentácia na najvyššej hierarchickej úrovni zodpovedá definovanému členeniu na tovary a služby v zmysle zákona o VO. V nižších úrovniach uvedené členenie už potom reprezentuje špecializáciu subjektov pôsobiacich na trhu IKT a jeho podtrhoch.

IKT trh je možné rozdeliť nasledovne:

Tovary

- a) HW
 - i) Koncové zariadenia (napr. PC, NB, tablety, mobily, tlačiarne, last mile sieťové prvky)
 - ii) Vybavenie pre dátové centrá (napr. výpočtový výkon, úložný priestor, sieťové prvky, záložné zdroje a batérie,...)
 - iii) Spotrebný tovar (napr. papier do tlačiarní, náplne do tlačiarní, batérie do mobilov a NB,.....)
- b) SW pre koncového zákazníka
 - i) Křabicové riešenia pre koncové zariadenia – nasaditeľné a použiteľné bez výrazného prispôsobenia (napr. MS Office, operačný systém, antivír,...)
 - ii) Platformové riešenia pre koncového užívateľa – typicky vyžadujúce implementačné práce (napr. ERP, CRM, DWH, BigData,...)
- c) SW pre vývojárske firmy - typické komponenty SW diela
 - i) Typické komponenty SW diela (napr. databázy, aplikačné servere, BPM nástroje, ESB,...)
 - ii) Nástroje na prevádzkovanie SW diela

Služby

- d) Prevádzkové služby
 - i) Starostlivosť o koncové zariadenia
 - ii) Starostlivosť o zariadenia VS
 - iii) Prevádzkovanie IS
 - iv) Podpora pre užívateľov
- e) Transformačné služby
 - i) Vývoj softvérového diela
 - ii) Podporné služby pri vývoji softvérového diela, môžu byť vykonávané dodávateľom ale aj zákazníkom
 - (1) Popisovanie a modelovanie procesov zákazníka pre účely vývoja softvérového diela
 - (2) Definovanie požiadaviek na funkčnosť softvérového diela
 - (3) Návrh používateľského rozhrania
 - (4) Testovanie softvérového diela
 - iii) Vývoj mobilných aplikácií
 - iv) Hlboké spracovanie dát (napr. DWH, BigData, reporting,...)
 - v) Budovanie výpočtovej infraštruktúry v dátových centrách
 - vi) Automatizácia prevádzky IS
 - vii) Bezpečnostné projekty
 - viii) Školenia
- f) HW ako služba
 - i) Koncové zariadenia (napr. PC, NB, tablety, mobily, tlačiarne, last mile sieťové prvky)
 - ii) Vybavenie pre dátové centrá (napr. výpočtový výkon, úložný priestor, sieťové prvky, záložné zdroje a batérie,...)
- g) SW ako služba

- i) Krabicové riešenia pre koncové zariadenia – nasaditeľné a použiteľné bez výrazného prispôsobenia (napr. MS Office, operačný systém, antivír,...)
- ii) Platformové riešenia pre koncového užívateľa (napr. ERP, CRM, DWH, BigData,) – typicky vyžadujúce implementačné práce
- iii) Typické komponenty softvérového diela (databázy, aplikačné servre, BPM nástroje, ESB,.....)
- iv) Nástroje na prevádzkovanie softvérového diela

2.3 Personálne a procesné východiská na strane OVM

Prístup k deleniu zákaziek musí tiež reflektovať prirodzené rozdelenie rolí a postupov na strane OVM.

Vo všeobecnosti existujú 2 role a zodpovednosti, ktoré aktívne vstupujú do prípravy nákupu:

- rola zodpovedná za prípravu obsahovej stránky IKT nákupu, tzv. odborný gestor. Definuje, čo by malo predmetom nákupu. Definuje tzv. požiadavku na nákup. Bežne je táto rola reprezentovaná odbornými útvarmi OVM,
- rola zodpovedná za administratívnu a procesnú stránku nákupu v súlade so zákonom o VO, tzv. manažér verejného obstarávania. Zodpovedá za administratívne a procesné spracovanie požiadavky na nákup v kontexte ďalších požiadaviek na nákup v rámci OVM a v súlade so zákonom o VO. Bežne je táto rola reprezentovaná útvarom verejného obstarávania OVM.

Obvykle ide o dve samostatné osoby, ale nevylučuje sa, že jedna osoba môže pokrývať obe tieto role. Predpokladáme, že v rámci OVM jednotliví odborní gestori definujú svoje požiadavky na nákup. Manažéri verejného obstarávania tieto požiadavky vyhodnocujú, sumarizujú a štruktúrujú.

Zároveň predpokladáme, že v rovnakom čase môže byť v rámci OVM definovaných naraz viacero požiadaviek na nákup a teda je potrebné jednotlivé požiadavky spracúvať, hodnotiť a štruktúrovať vo vzájomnom kontexte, súvislostiach. Požiadavky na nákup môžu byť zahrnuté napr. v ročnom pláne verejného obstarávania OVM.

2.4 Slovník pojmov

Pre lepšie chápanie dokumentu a nižšie uvedeného postupu, jeho krokov a výstupov v rámci jednotlivých krokov je potrebné si definovať slovník pojmov a tieto pojmy vysvetliť. Takto sa minimalizujú nepochopenia plynúce zo zlej interpretácie jednotlivých pojmov, či už vo vzťahu k odbornej znalosti, skúsenostiam čitateľa alebo vo vzťahu k platnej legislatíve.

Požiadavka na nákup – požiadavka odborného gestora na zabezpečenie tovarov, služieb alebo projektov v oblasti IKT potrebných na obvyklé fungovanie OVM, prípadne na jeho rozvoj v oblasti spadajúcej pod odborného gestora alebo na informaticko-komunikačné zabezpečenie funkčnosti procesov a agend, za ktoré zodpovedá OVM v oblasti spadajúcej pod odborného gestora.

Kategorizácia požiadavky na nákup – proces identifikácie jednotlivých častí požiadavky na nákup potrebný na určenie predmetu zákazky z hľadiska rozdelenia požiadavky v prvom kroku na komodity alebo projekty a následne na tovary a služby pri komoditách alebo na dielo/diela a s nimi súvisiace tovary a služby potrebné na zhotovenie diela/diel, resp. potrebné na nasadenie diela/diel do prevádzky pri projektoch.

Rozdelenie a štruktúrovanie požiadavky na nákup – proces, ktorého výsledkom je určenie štruktúry obstarania požiadavky na nákup (počet obstarávaní a ich vnútorné členenie na samostatne obstarávané časti) na základe kategorizácie jej položiek a aplikovania postupu v tomto metodickom návode.

Komodita - na trhu bežne dostupný tovar alebo služba, napr. osobný počítač, notebook, mobilné zariadenie, licencia, krabicový softvér, a pod.

Projekt - súbor aktivít, ktoré majú definovaný začiatok, koniec a zodpovednú osobu. Cieľom projektu a jeho aktivít je dodanie minimálne jedného diela. Projekt okrem dodania diela môže obsahovať aj tovary a služby potrebné na realizáciu a dodanie diela a jeho následné prevádzkovanie a rozvíjanie. Projekt teda môže obsahovať jedno alebo viacero diel.

Dielo - predstavuje jeden z výstupov projektu. Dielom sa rozumie riešenie, ktoré pokrýva funkčné a nefunkčné požiadavky OVM. Dielo môže byť z povahy prác softvérové alebo implementačné. Softvérové dielo zvyčajne pokrýva/predstavuje podporu pre konkrétnu agendu/doménu OVM definovanú najmä legislatívnymi normami a aktmi. Pre OVM teda predstavuje konečnú funkčnosť pokrývajúcu end to end proces, napr. vytvorenie agendového informačného systému pre výkon špecifických povinností OVM. Implementačným dielom sa rozumie napr. konfigurácia a parametrizácia existujúceho platformového riešenia, napr. SAP, alebo vybudovanie komplexnej hardvérovej infraštruktúry. V prípade, že dielo spĺňa princípy nedeliteľnosti, je možné ho považovať za už viac nedeliteľné.

Princípy nedeliteľnosti - predstavujú všeobecne platné princípy. V prípade ich splnenia nie je odporúčané požiadavku na nákup ďalej deliť na menšie časti pri rešpektovaní zákona o VO.

Pre komodity ide o nasledovné princípy:

- ak sa jednotlivé časti požiadavky na nákup stále nachádzajú v tom istom segmente IKT trhu,
- ak na základe rozdelenia neexistuje pre časť požiadavky na nákup relevantný segment IKT trhu.

Pre diela ide o nasledovné princípy:

- ak pre ďalšie rozdelenie diela je potrebné vypracovanie už detailného (low level) dizajnu a technickej špecifikácie,
- ak dielo zabezpečuje softvérovú podporu pre špecifické legislatívne procesy, agendy verejného obstarávateľa, t.j. zvyčajne zodpovedajú a podporujú biznis proces od jeho začiatku až po jeho koniec.;

Hlavné dielo - predstavuje riešenie, ktoré zvyčajne pokrýva hlavnú, tzv. “core” časť projektu.

Podporné dielo - predstavuje riešenie, ktoré zvyčajne reprezentuje doplnkové kanály alebo funkčnosť hlavného diela alebo ktoré zvyčajne podporuje funkcionalitu pre zdieľané, všeobecné procesy OVM. Teda môže ísť o podporné softvérové diela a alebo podporné implementačné diela:

- špecifické - natívna mobilná aplikácia, business intelligence, data mining, publikovanie open dát, doplnkový alebo špecifický webový portál, elearning, a pod.
- zdieľané/všeobecné - registratúra, elektronická podateľňa, ekonomický a mzdový systém, a pod.
- vybudovanie infraštruktúry pre prevádzkovanie SW diela

Softvérové dielo - predstavuje riešenie, ktoré zvyčajne podporuje funkčnosť hlavných alebo podporných procesov zákazníka prostredníctvom na mieru vytvoreného SW riešenia. Typické aktivity pre jeho zhotovenie predstavujú:

- vypracovanie detailnej funkčnej špecifikácie,
- návrh a dizajn architektúry
- programovanie,
- konfigurácia,
- testovanie
- vypracovanie potrebnej technickej dokumentácie
- návrh monitoringu a profylaktiky,

Implementačné dielo - predstavuje dielo, ktorého podstatou nie je vývoj špecifických softvérových riešení na zákazku, ale skôr implementácia, konfigurácia existujúcich softvérových produktov a riešení, napr. platformové riešenia ako SAP. Implementačným dielom je možné chápať aj budovanie komplexných hardvérových alebo sieťových infraštruktúr.

Tovary potrebné na produkčné používanie - predstavujú skupinu tovarov, ktoré sú potrebné pre fázu produkčného používania projektu ako celku, t.j. ide o fázy v rámci ktorých výsledky projektu sú už používané koncovými používateľmi. Ide najmä o:

- hardvér - infraštruktúra, koncové zariadenia, a pod.
- licencie na použitý softvér v rámci projektu - licencie na databázy, licencie na použité frameworky, licencie na použité krabicové produkty, a pod.

Transformačné služby na strane OVM - predstavujú aktivity, vstupy OVM do jednotlivých fáz projektu. OVM tieto aktivity môže realizovať vlastnými kapacitami alebo ním poverenou treťou stranou. Na strane OVM môže ísť o nasledujúce transformačné služby:

- projektový manažment na strane verejného obstarávateľa
- definovanie zákazníckych požiadaviek na IKT projekt
- manažment kvality a akceptácie
- user experience
- bezpečnosť
- a pod.

Transformačné služby na strane dodávateľa - predstavujú aktivity, vstupy hlavne do fáz zhotovenia a realizácie projektu. Dodávateľ tieto aktivity môže realizovať vlastnými kapacitami alebo ním poverenou treťou stranou. Na strane dodávateľa môže ísť o nasledujúce transformačné služby:

- riadenie projektu
- zber používateľských požiadaviek,
- vypracovanie detailnej funkčnej špecifikácie,
- návrh a dizajn architektúry
- programovanie,
- konfigurácia,
- testovanie
- vypracovanie potrebnej technickej dokumentácie
- návrh monitoringu a profylaktiky,

- a pod.

Prevádzkové služby - predstavujú skupinu služieb, ktoré sú typické pre fázu produkčného používania projektu a ďalšieho rozvoja.

3. Postup OVM pri štruktúrovaní nákupu IKT

3.1 Hlavný proces

Po zohľadnení cieľov, východísk a zadefinovaní pojmov môžeme pristúpiť k návodu, ako z pohľadu OVM uvažovať, postupovať pri hľadaní optimálnej štruktúry požiadaviek na nákup. Samotné rozhodnutie o štruktúre, následnom rozdelení/nerozdelení/spájaní zákazky **zostáva** na OVM. S cieľom nastavenia optimálnej štruktúry požiadaviek na nákup by mal OVM zrealizovať nasledujúce kroky:

Krok 1: kategorizácia požiadaviek na nákup

Prvým krokom pri príprave obstarávania by malo byť dôsledné zoznámenie sa s obsahom požiadaviek na nákup (kategorizácia) a prvotný návrh ich rozdelenia na časti. Prístup ku kategorizácii a odporúčania pre vytvorenie prvotného návrhu na rozdelenie, sú predmetom kapitoly “Postup kategorizácie požiadaviek na nákup a vytvorenia prvotného návrhu rozdelenia” (kap. 3.2).

Na základe uvedeného postupu by OVM mal na konci tohto kroku získať:

- prehľad o zložení požiadavky na nákup v zmysle kategorizácie,
- prvotný návrh rozdelenia požiadavky na nákup na samostatné časti.

Predpokladá sa, že výstup kroku 1 je prvotný návrh, ktorý je potrebné ďalej skúmať a prípadne upraviť po zohľadnení možností trhu, možností nákupných kanálov a zohľadnení dopadov. To je predmetom krokov 2-4.

Krok 2: Overenie trhovej situácie

Po zoznámení sa s obsahom požiadavky na nákup a prvotnom návrhu rozdelenia na časti, by mal OVM získať informácie o stave trhu. To znamená **overiť možnosti a dopyt po navrhnutom rozdelení zákazky na trhu** pomocou prípravných trhových konzultácií. Prostredníctvom cielene vedených prípravných trhových konzultácií môže OVM zistiť, či je možné zákazku rozdeliť na časti, ktoré je na trhu schopný ponúknuť vyšší počet dodávateľov, než je počet dodávateľov prichádzajúcich do úvahy pri obstarávaní zákazky ako jedného celku. Týmto krokom OVM získava cennú spätnú väzbu aj vzhľadom na princípy nedelenia a odporúčania, ktoré zvažoval v kroku 1. OVM má v rámci prípravných trhových konzultácií možnosť:

- overiť/potvrdiť si svoj návrh rozdelenia nákupu z kroku 1, resp. získať návrhy alternatívneho štruktúrovania požiadavky na nákup,
- v rámci trhových konzultácií v spolupráci s trhom vydefinovať potencionálne iné možnosti technického alebo softvérového riešenia, informácie o najnovších trendoch v danej oblasti riešení a porovnať ich s navrhnutým riešením. V prípade že výsledné riešenie bude na základe PTK redefinované alebo doplnené, môže nastať situácia, že bude potrebné zvážiť a prípadne upraviť požiadavky na nákup a následne aj upraviť svoju predstavu o rozdelení na časti, resp. štruktúrovaní požiadavky na nákup,
- zozbierať spätnú väzbu z trhu na dopady rozdelenia nákupu (možné prínosy, riziká),
- v prípade, že výsledné riešenie bude na základe PTK redefinované alebo doplnené, bude potrebné zvážiť a prípadne upraviť požiadavky na nákup a následne aj upraviť svoju predstavu o štruktúrovaní požiadavky na nákup.

Na základe uvedeného postupu by OVM mal na konci tohto kroku získať:

- prehľad o trhovej situácii,
- spätnú väzbu k navrhovanému riešeniu a jeho rozdeleniu (štruktúrovaniu) požiadavky na nákup na časti (zohľadnením prirodzených trhových segmentov a spätnej väzby od potenciálnych uchádzačov).

Krok 3: Identifikácia nákupných možností

V kroku 3 by pre identifikované časti požiadavky na nákup mal OVM overiť možnosti ich získania/nákupu (sourcing) cez:

- existujúce zdroje - zistenie možností získať jej jednotlivé časti z existujúcich kapacít (napr. hardvérové kapacity, ktoré už má obstarávateľ k dispozícii a vie ich poskytnúť ako vstup do zákazky),
- existujúce obstarávacie nástroje - zistenie možností získať jej jednotlivé časti z dostupných verejných obstarávaní (napr. existujúce rámcové dohody dynamické nákupné systémy, existujúce centrálné obstarávania alebo iné otvorené obstarávacie kanály).

Na základe uvedeného postupu by OVM mal na konci tohto kroku získať:

- prehľad o nákupných kanáloch a možnostiach získania jednotlivých častí požiadavky na nákup (sourcing),
- aktualizovaný návrh o štruktúrovaní a rozdelení požiadavky na nákup na časti (identifikáciou nákupných kanálov môže dôjsť k preskupeniu rozdelenia častí).

Krok 4: Zváženie technických, organizačných a ekonomických dopadov

Po absolvovaní krokov 1-3 by mal OVM získať predstavu o možnostiach štruktúry obstarania požiadavky na nákup pri zohľadnení prirodzenej kategorizácie (krok 1) a externého prostredia (kroky 2 a 3). Predpokladáme 2 situácie:

- je jednoznačné (bez pochybností), akým spôsobom požiadavku na nákup štruktúrovať a táto predstava je potvrdená tak prirodzeným členením ako aj externými faktormi (A),
- existujú viaceré možnosti členenia požiadavky na nákup.

V kroku 4 by mal preto OVM posúdiť technické, organizačné a ekonomické dôvody iného členenia, než zodpovedá prvotnému návrhu podľa bodov 1 až 3 a v prípade že je to možné, definovať vhodné alternatívne členenie ako podklad pre finálne rozhodnutie v prípade B. Znamená to:

- **zohľadniť technické dopady** - najmä potrebu integrácie jednotlivých častí do jedného funkčného celku a technologické obmedzenia (kompatibilitnosť častí), proprietárne technológie, otvorené technológie, interoperabilitu a mieru substitúcie.
- **zohľadniť organizačné dopady** rozdelenia - najmä potrebu procesného a personálneho zabezpečenia koordinačnej funkcie, prípadné právne dopady (napr. koordinácia obchodných podmienok pre jednotlivé časti a pod.)
- **zohľadniť "business case"** aj napr. formou multikriteriálnej analýzy, posúdenia ekonomickej výhodnosti a/alebo CBA. Cieľom tohto kroku je porovnanie prínosov a nákladov, rizík a príležitostí, ktoré rozdelenie/nerozdelenie zákazky môže priniesť. Dôležité je, aby takéto posúdenie zohľadňovalo dlhšie časové obdobie a nie len pre obdobie dodania/implementácie predmetu zákazky.

Výsledok posúdenia v kroku 4 je podkladom pre finálne rozhodnutie v kroku 5 a mal by taktiež slúžiť ako podklad pre splnenie si povinnosti OVM v zmysle § 28 ods. 2 zákona o VO.

Na základe uvedeného postupu by OVM mal na konci tohto kroku získať:

- ekonomické, technické a organizačné ráció pre rozdelenie/nerozdelenie/spájanie požiadavky na nákup,
- prípadne potrebné zdôvodnenie iného rozdelenia alebo nerozdelenia, ako navrhuje tento metodický postup v bode 1 až 3 v zmysle § 28 ods. 2 zákona o VO,
- aktualizovaný návrh o štruktúrovaní a rozdelení požiadavky na nákup na časti (zohľadnením technických, organizačných a ekonomických dopadov).

Krok 5: Rozhodnutie o štruktúre nákupu a vyriešenie praktických aspektov nákupu

Po zohľadnení krokov 1 - 4 získava OVM jasnú predstavu o skladbe požiadavky na nákup, možnostiach jej získania (sourcing), trhovej situácii aj dopadoch delenia/nedelenia. V kroku 5 nastáva teda moment, keď by OVM mal prijať finálne **rozhodnutie o členení požiadavky na nákup** (rozdelení/nerozdelení alebo inom členení požiadavky na nákup na časti) na jednotlivé celky a o počte a štruktúre obstarávania, ktorými sa tieto celky majú obstaráť. Po tomto rozhodnutí ešte môže overiť svoj zámer zopakovaním krokov 2, 3 a 4 pre finálny návrh rozdelenia.

Mal by tiež pristúpiť k vyriešeniu praktických aspektov nákupu:

- integrácia / koordinácia častí - vid' kapitola 4 - Integrácia častí.
- časové hľadisko -
- výpočet predpokladanej hodnoty zákazky (PHZ) -
- podmienky účasti
- obmedzenie počtu ponúk

Krok 6: Realizácia nákupu

- Realizácia nákupu z existujúcich obstarávacích kanálov
- Príprava jedného alebo viacerých nových VO - postup verejného obstarávateľa pri rozdeľovaní zákazky na časti je bližšie upravený v Metodike verejného obstarávania Úradu pre verejné obstarávanie a vo výkladovom stanovisku č. 2/2018 Úradu pre verejné obstarávanie.

3.2 Postup kategorizácie požiadaviek na nákup a vytvorenia prvotného návrhu rozdelenia, štruktúrovanie požiadavky na nákup resp. ich prvotnej štruktúry obstarania (detailný postup kroku č. 1)

OVM by mal pred vyhlásením verejného obstarávania v zmysle § 3 zákona o VO presne identifikovať a kategorizovať predmet nákupu. Takáto kategorizácia má vplyv na ďalší postup, povinnosti a možnosti OVM v zmysle zákona o VO. OVM by sa malo snažiť v čo najväčšej miere obsahom každej požiadavky na nákup rešpektovať uvedenú segmentáciu IKT trhu. Cieľom kapitoly je poskytnúť OVM jednoduchý a uchopiteľný postup pre:

- kategorizáciu požiadaviek na nákup,
- prvotné rozdelenie a štruktúrovanie požiadaviek na nákup na samostatné časti, ktoré sa budú ďalej považovať za prvotnú štruktúru obstarania požiadavky na nákup.

Pre správne a presné určenie predmetu požiadavky na nákup, je potrebné, aby OVM v prvom kroku či ide o nákup:

- komodity,
- projekt.

Pri komoditných položkách sa nepredpokladá silná vzájomná závislosť a možnosti členenia obstarania na samostatné časti sú podstatne širšie, ako pri projektoch. Pri projektoch predpokladáme obstaranie tovarov a služieb širšieho spektra, ktoré navzájom veľmi úzko súvisia a všetky smerujú k naplneniu cieľa projektu. Typické je, že súčasťou projektu je aj zhotovenie jedného alebo viacerých softvérových alebo implementačných diel.

3.2.1 Nákup komodít

V prípade nákupu komodít považujeme za kľúčovú oporu pre OVM prirodzenú segmentáciu IKT trhu. Členenie požiadavky na nákup by malo túto segmentáciu v najväčšej možnej miere kopírovať. OVM preto v prvom rade identifikuje, či v prípade nákupu komodít ide o:

- tovary,
- služby.

Pre identifikáciu jednotlivých druhov tovarov a služieb, OVM aplikuje segmentáciu IKT trhu uvedenú v kapitole 2.2. Týmto postupom OVM získa kategorizovanú podobu všetkých komodít obsiahnutých v požiadavke na nákup. Takto kategorizovaná požiadavka na nákup rešpektuje segmentáciu IKT trhu na najnižšej úrovni granularity.

Následne OVM pokračuje ďalej do úvahy o rozdelení požiadavky na nákup komodít na samostatné časti. Rozdelenie by mal realizovať v dvoch rozhodnutiach:

Rozhodnutie č. 1 - OVM by mal najprv namapovať **druhovo súvisiace** komodity do agregovaných celkov. t.j. požiadavky na obstaranie (jednotlivé položky) namapovať do komoditného členenia na jeho druhú hierarchickú úroveň (napr. HW - koncové zariadenia). Výsledkom tohto rozhodnutia je agregácia komoditných požiadaviek na nákup do druhovo konzistentných skupín.

Rozhodnutie č. 2 - OVM môže následne **spojiť časovo alebo technicky súvisiace** časti jednotlivých požiadaviek na nákup do agregovaných celkov. Ako legitímne dôvody na spájanie častí vytvorených podľa rozhodnutia č. 1 môžeme považovať nasledovné situácie:

- spojenie viacerých položiek adresuje stále ten istý trh, resp. tých istých dodávateľov (napr. spolu s tlačiarňami sa obstarávajú aj náplne),
- spojenie je realizované z dôvodu časovej súvislosti, aby bolo garantované ich súbežné dodanie (napr. k mobilnému telefónu sa obstaráva súčasne aj jeho ochranný obal).

Výsledkom aplikácie týchto rozhodnutí je **prvotný návrh rozdelenia požiadavky/požiadaviek na nákup komodít**. Následne sa OVM vracia späť do hlavného procesu v kapitole *“Postup OVM pri štruktúrovaní nákupu IKT”*, aby tento prvotný návrh naďalej overil voči trhu, zvážil nákupné kanály, atď.

3.2.2 Nákup projektov

V rámci obstarávania projektov pôjde o obstaranie tovarov a služieb širšieho spektra, ktoré navzájom veľmi úzko súvisia a všetky smerujú k naplneniu cieľa projektu. Typické je, že súčasťou projektu je

zhotovenie jedného alebo viacerých softvérových alebo implementačných diel a s nimi súvisiace podporné služby a tovary. Je veľmi dôležité, aby OVM jasne identifikovalo všetky položky v rámci projektu (dielo/diela, služby, tovary). Takto OVM lepšie spozná plánovaný projekt a jeho komplexnosť. Štruktúrovanie požiadavky na nákup projektu OVM vykoná formou nasledovnej sady rozhodnutí:

Rozhodnutie č. 1 - OVM by mal identifikovať všetky diela obsiahnuté v rámci projektu

Dielo - predstavuje jeden z výstupov projektu. Dielo sa môže skladať z vývojárskych produktov, nástrojov (napr. databáza, aplikačný server, frameworky, knižnice, DWH a pod.), programovania alebo konfigurácie na zákazku a ďalších súvisiacich aktivít, tovarov a služieb (napr. projektový manažment, riadenie kvality, riadenie bezpečnosti, a pod.). Podrobná definícia diela ako aj nástroje ako identifikovať jednotlivé diela v projekte sa nachádza na str. 8 v časti 2.4 Slovník pojmov

Výsledkom rozhodnutia č. 1 je teda identifikácia jedného alebo viacerých diel obsiahnutých v rámci projektu.

Rozhodnutie č. 2 - OVM by mal identifikované diela obsiahnuté v rámci projektu kategorizovať na:

- *hlavné dielo* - riešenie, ktoré zvyčajne pokrýva hlavnú, tzv. "core" agendu/doménu OVM definovanú najmä legislatívnymi normami a aktmi. Funkcionalita a rozsah hlavného diela zvyčajne zodpovedajú a podporujú biznis proces od jeho začiatku až po jeho koniec, alebo predstavujú kľúčovú časť projektu (napr. hlavné implementačné dielo - konfigurácia platformy),
- *podporné diela* - riešenia, ktoré zvyčajne reprezentujú doplnkové kanály alebo funkčnosť hlavného diela alebo ktoré zvyčajne podporuje funkcionality pre zdieľané, všeobecné procesy OVM. Teda môže ísť o podporné softvérové diela a) špecifické - natívna mobilná aplikácia, business intelligence, data mining, publikovanie open dát, doplnkový alebo špecifický webový portál, elearning, a pod. alebo b) zdieľané/všeobecné - registratúra, elektronická podateľňa, ekonomický a mzdový systém, a pod.) alebo podporné implementačné diela.

Výsledkom rozhodnutia č. 2 je zakategorizovanie jednotlivých diel obsiahnutých v projekte.

Rozhodnutie č. 3 - OVM by mal overiť závislosti medzi jednotlivými dielami (doménové, technické a časové) a identifikovať, ktoré podporné diela sú nevyhnutné pre vytvorenie hlavného diela. Takto naviazané diela má zmysel považovať v ďalších rozhodnutiach za jeden celok, ktorý sa bude obstarávať spoločne. Miera závislosti medzi jednotlivými dielami môže byť predmetom spätnej väzby zo strany potenciálnych záujemcov o dodávku projektu - napr. v kroku 2 hlavného procesu (PTK).

Výsledkom rozhodnutia č. 3 by mal byť zoznam diel, ktoré na základe vzájomných závislostí je logické považovať za oddeliteľné a na druhej strane skupinu diel, ktoré sú na sebe natoľko závislé, že tvoria jeden celok (spravidla pôjde o hlavné dielo a niekoľko podporných diel). Toto členenie môže vytvárať prvotnú štruktúru členenia projektu na samostatné obstarávané časti.

Rozhodnutie č. 4 - OVM by mal pre jednotlivé skupiny diel/dielo/oddeliteľné diela (samostatne obstarávané časti projektu) identifikovať a priradiť všetky súvisiace služby a tovary potrebné pre fázu zhotovenia, konkrétne:

- *tovary potrebné na zhotovenie* - predstavujú skupinu tovarov, ktoré sú potrebné pre fázu zhotovenia/implementačnú fázu projektu ako celku, t.j. ide o fázy pred uvoľnením výsledkov projektu do produktívneho používania koncovými používateľmi. Ide o hardvér (fyzické servery, výpočtový výkon, diskové polia, koncové zariadenia, a pod.), softvér pre koncového zákazníka (napr. ERP systémy, CRM systémy, DWH platformy a pod.), a softvér pre vývojárov (napr. databázy, aplikačné servery, programátorské frameworky a knižnice a pod.). Tovary potrebné na zhotovenie diela, je možné považovať za podmiennečne oddeliteľné (za určitých okolností môžu byť oddeliteľné, za iných môžu byť neoddeliteľné). Ak má OVM možnosti zabezpečiť ich vo vlastnej réžii (napr. vlastný HW potrebný na vývoj diela) alebo za výrazne výhodnejších podmienok iným nákupným kanálom (napr. existujúca rámcová zmluva), môžu sa považovať za oddeliteľnú komoditu v rámci projektu a zabezpečiť ich samostatne alebo vo forme opcie v rámci verejného obstarávania na dielo.
- *transformačné služby na strane OVM poskytujúce súčinnosť pre realizáciu projektu* - predstavujú aktivity, vstupy OVM do jednotlivých fáz projektu (napr. projektový manažment na strane verejného obstarávateľa, definovanie zákazníckych požiadaviek na IKT projekt, manažment kvality a akceptácie, user experience, bezpečnosť, testovanie a pod.). Transformačné služby na strane OVM sa považujú za oddeliteľné.
- *transformačné služby na strane dodávateľa, ktoré nie sú súčasťou zhotovenia jedného alebo viacerých diel identifikovaných v rozhodnutí č.1.* - aktivity, vstupy hlavne do fáz zhotovenia a realizácie projektu („testovanie“). Transformačné služby na strane dodávateľa, ktorých účelom nie je vytváranie jedného z identifikovaných diel, sa považujú za podmiennečne oddeliteľné. napr. v prípade existencie detailnej funkčnej špecifikácie diela. V opačnom prípade sa považujú za neoddeliteľné, nakoľko ide o aktivity, ktoré dodávateľ realizuje pri zhotovení diela a garantuje nimi kvalitu a integritu diela.

Výsledkom rozhodnutia č. 4 je pre každú skupinu diel/dielo/oddeliteľné diela (resp. samostatne obstarávanú časť projektu) identifikácia všetkých súvisiacich tovarov a služieb potrebných pre fázu zhotovenia diela. Ide o dôležitý krok, nakoľko úspešnosť projektu úzko súvisí s týmito tovarmi a službami a ich správnou identifikáciou. Zároveň v tomto kroku ide o predbežné rozhodnutie, ktoré zo služieb a tovarov obstaráť spolu s dielom a ktoré z nich obstaráť samostatne na základe vecnej a časovej príslušnosti, závislosti. Miera oddeliteľnosti tovarov a služieb od diela je daná trhovou situáciou a kontextom v danom OVM. Finálne rozhodnutie o ich priradení alebo oddelení od diela by mal OVM robiť až v rámci hlavného procesu (po zohľadnení krokov 2, 3 a 4).

Rozhodnutie č. 5 - OVM by mal pre jednotlivé skupiny diel/dielo/oddeliteľné diela identifikovať služby a tovary potrebné pre ich plošné rozšírenie, t.j. rollout. Tieto tovary a služby nemajú súvis so samotným vytvorením diela, ale s jeho škálovaním. Môže ísť napr. o distribúciu koncového HW vybavenia na úrady a jeho inštalácia, školenia používateľov a pod. Tieto tovary a služby považujeme za podmiennečne oddeliteľné od samotného vytvorenia diela.

Rozhodnutie č. 6 - OVM by mal pre jednotlivé skupiny diel/dielo/oddeliteľné diela identifikovať všetky súvisiace služby a tovary potrebné pre fázu prevádzky diela, konkrétne:

- tovary potrebné na prevádzku diela,
- prevádzkové služby.

Položky, ktoré sú potrebné až vo fáze produkčného používania diela, a priori považujeme za položky, ktoré je možné oddeliť. Je to dané najmä tým, že prípadné zlyhanie obstarania položiek potrebných až pre fázu produkčného používania diela neovplyvní negatívne fázu jeho zhotovenia. A za normálnych okolností by nemalo byť problémom stihnúť do okamihu zhotovenia diela urobiť opakované obstaranie položiek potrebných pre jeho využívanie.

Rozhodnutie č. 7 - v prípade, ak po aplikovaní rozhodnutí č. 1 až 6 zostali nejaké položky požiadavky na nákup projektu nezakategorizované, tak OVM by mal pre takéto položky aplikovať postup kapitoly 3.2.1 Nákup komodít a považovať ich za samostatný celok požiadavky na nákup.

Výsledkom aplikácie týchto rozhodnutí je prvotný návrh štruktúry obstarania **požiadavky/požiadaviek na nákup projektu**. Vo väčšine prípadov vzniknú samostatne obstarávané časti pozostávajúce z hlavného diela a podporných diel, súvisiacich tovarov a služieb potrebných na jeho zhotovenie a prevádzkovanie.

Ak náhodou nastane situácia, že OVM pripravuje súčasne obstaranie viacerých požiadaviek na nákup, resp. projektov, potom ich úlohou je posúdiť možnosť zlúčenia druhovo rovnakých komodít alebo diel do spoločného obstarania.

S takto pripraveným prvotným návrhom štruktúry obstarania požiadavky resp. požiadaviek na nákup sa OVM vracia späť do kroku 1 hlavného procesu v kapitole *“Postup OVM pri štruktúrovaní nákupu”*, aby zohľadnil trhovou situáciu, nákupné kanály a možné dopady rozdelenia a až potom pristúpil k finálnemu rozhodnutiu o rozdelení požiadavky na nákup na jednotlivé obstarávania.

4. Integrácia častí

Ak jednotlivé časti zákazky tvoria jeden previazaný spoločný celok, ktorého zastrešujúca funkčnosť závisí od riadneho splnenia jednotlivých častí, je z pohľadu zodpovednosti dodávateľa/dodávateľov vhodné v súťažných podkladoch a v zmluve opísať celú architektúru projektu, logické závislosti jednotlivých častí, ich kritickosť z pohľadu plnenia biznis procesov OVM a pozíciu a rozsah zodpovedností konkrétneho dodávateľa v tejto štruktúre.

Pri rozdelení zákazky na časti, ktoré spolu súvisia a tvoria jeden komplexný celok je nevyhnutné koordinovať dodávateľov a vytvoriť spoločné pravidlá, ktoré zabezpečia správne fungovanie častí, subsystémov, resp. subdodávok ako celku. Integráciu častí zákazky môže OVM zabezpečiť:

- vlastnými kapacitami,
- externým dodávateľom, ktorý bol vybraný v súlade so ZVO,
- niektorým z dodávateľov časti, ak je pre túto časť vylúčený stret záujmu.

Špecifickou oblasťou integrácie častí je integrácia softvérových a hardvérových komponentov IT diela. V takom prípade sa rola integrátora rozširuje na systémového integrátora. Inšpiráciu pre definovanie úloh systémového integrátora poskytuje aj odborná literatúra¹⁹. V zásade ich možno rozdeliť na viacero okruhov:

- koordinácia dodávateľov a vzťah s vecnými vlastníkami na strane obstarávateľa,
- vytváranie stratégie, architektúry a dizajnu služieb,
- procesná a technická integrácia, integračné testovanie,

¹⁹ Dostupné na: https://www.itsmf.de/fileadmin/user_upload/AXELOS-SIAM-Whitepaper.pdf

- vytváranie pravidiel pre kompatibilitu jednotlivých častí a štandardov (interface),
- dohľad nad výstupmi jednotlivých dodávateľov a kontrola kvality (podpora pri akceptácii a testovaní), a ďalšie.

Integrátor častí nie je priamo zodpovedný za kvalitu výstupov od dodávateľov jednotlivých častí, keďže tieto práce priamo sám nevykonáva. Zodpovednými za riadne splnenie prác a funkčnosť sú naďalej jednotliví dodávatelia, ktorí sú zmluvnými partnermi OVM. Systémový integrátor zastrešuje vzájomnú koordináciu častí systému a jednotlivých dodávateľov, zastrešuje funkčnosť a chod projektu ako celku a nesie zodpovednosť za podporu OVM (klientovi) vo vzťahu k jednotlivým dodávateľom. Pri zabezpečovaní celkovej funkčnosti a orchestrácie riešenia musia jednotliví dodávatelia častí riešenia rešpektovať technické a procesné usmernenia systémového integrátora, čo musí byť zakotvené v jednotlivých zmluvách s dodávateľmi.

Môže nastať situácia, kedy nie je pre niektorú z častí zákazky podaná ani jedna kompletná ponuka. V takom prípade musí OVM vyhodnotiť, či je pre neho ekonomicky prínosné v projekte pokračovať aj bez tejto časti. Do úvahy prichádzajú 2 situácie:

- Pokračovanie v projekte bez neúspešnej časti nemá pre verejného obstarávateľa ekonomický zmysel, nedošlo by k naplneniu cieľov sledovaných OVM – OVM môže verejné obstarávanie v tomto prípade zrušiť pre dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nemožno od OVM požadovať, aby vo verejnom obstarávaní pokračovali. OVM by mal vyhodnotiť, aké sú dôvody nepodania riadnej ponuky na danú časť (technická špecifikácia, podmienky účasti, obchodné podmienky, a pod.) a po vyhodnotení vyhlásiť nové verejné obstarávanie.
- Pokračovanie v projekte bez neúspešnej časti má pre OVM ekonomický zmysel – OVM v tomto prípade uzatvorí zmluvy s víťaznými uchádzačmi pre dané časti. U neúspešnej časti OVM vyhodnotí dôvody nepodania riadnej ponuky na danú časť (technická špecifikácia, podmienky účasti, obchodné podmienky, a pod.) a danú časť obstará v novom VO.

Keďže vo väčšine prípadov bude mať riadna a včasná realizácia jednej časti väzbu na postup v iných častiach zákazky a úspešnosť projektu ako celku, je nevyhnutné v každej zmluve s dodávateľom dostatočným spôsobom zabezpečiť plnenie záväzkov, a to najmä zabezpečovacími inštitútmi s možnosťou priameho finančného uspokojenia, ako je napr. výkonnostná banková zábezpeka.

5. Možné problémy a návrh ich riešenia

Pri rozdeľovaní zákaziek, nákupov sa môžu vyskytnúť niektoré riziká:

Riziko	Mitigácia
Koordinácia a kompatibilita dodávok – Toto riziko hrozí, ak musí byť plnenie od jednotlivých dodávateľov vzájomne prepojené a riadne splnenie jednej časti plnenia je výrazne závislé od vlastností a splnenia ostatných častí. Pri nesprávnom nastavení koordinácie a kompatibility môže byť ohrozený výsledok celej zákazky.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zabezpečenie silnej role projektového manažéra na úrovni OVM, ktorý bude niešť zodpovednosť za projekt ako celok. V prípade nedostatočných odborných kapacít na strane OVM - zvážiť zapojenie externého dodávateľa/konzultanta 2. Jasné vymedzenie a zapojenie role integrátora častí (projektového manažéra, technologického architekta, biznis architekta, atď) či už na strane OVM alebo externe.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Logické doménové/biznisové a technické rozdelenie predmetu zákazky na časti v takej podobe, ktoré zabezpečia a zadefinujú jasné závislosti a minimalizujú negatívne dopady na celkové riešenie pri zlyhaní časti riešenia. Zapojenie konzultanta pre vytvorenie návrhu biznis architektúry a identifikáciu vhodných, preferovaných technológií projektu už v prípravnej fáze verejného obstarávania. 4. Zmluvné ukotvenie spoločných postupov a princípov pre projektové riadenie, vývoj (vrátane technických podmienok kompatibility a interoperability), testovanie, atď. pre projekt ako celok. Tieto podmienky by mali byť naviazané na platobné a sankčné mechanizmy v zmluve. 5. Zmluvné nastavenie podmienok pre povinnosť dodávateľov poskytovať si vzájomnú súčinnosť a rešpektovať pokyny integrátora častí. Jasné definovanie eskalačných mechanizmov v prípade nesúčinnosti.
<p>Záruka a zodpovednosť za vady – Pri komplexných projektoch, ktorých súčasti dodávajú viacerí dodávatelia, je v prípade vzniku vady často problematické zistiť, kto je nositeľom zodpovednosti za vady alebo záručnej zodpovednosti. Dodávatelia sa taktiež snažia o zbavenie sa zodpovednosti a jej prenesenie na iného dodávateľa, najmä ak vada vznikne na plnení, ktoré súvisí s plnením časti dodanej iným dodávateľom.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vopred jasne vymedziť akceptačné kritéria, ktoré musia byť naplnené pre každú odovzdávanú časť. 2. Preberacie konanie podmieniť testovacou procedúrou, v rámci ktorej bude vyskúšaná vzájomná kompatibilita jednotlivých častí plnenia. 3. Angažovanie role systémového integrátora zodpovedného za kompatibilitu častí, funkčnosť riešenia ako celku, identifikáciu a riešenie incidentov.
<p>Zakázané delenie zákaziek – Zákon VO zakazuje, aby sa verejná zákazka rozdelila alebo aby bol zvolený spôsob určenia jej predpokladanej hodnoty s cieľom znížiť predpokladanú hodnotu pod finančné limity (napr. rozdelenie nadlimitnej zákazky na viacero podlimitných zákaziek alebo zákaziek s nízkou hodnotou).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozdelenie zákazky na viacero samostatných zákaziek tak, aby nedochádzalo k zníženiu limitov. Nie je porušením zákona, ak je jedna nadlimitná zákazka rozdelená na viacero nadlimitných zákaziek alebo jedna podlimitná zákazka na viacero podlimitných zákaziek alebo 2. Rozdelenie zákazky na viacero samostatných zákaziek a dobrovoľná aplikácia prísnejšieho právneho režimu po rozdelení zákazky (napr. rozdelenie nadlimitnej zákazky na viacero podlimitných zákaziek a použitie pravidiel pre nadlimitné zákazky pri zadávaní týchto podlimitných zákaziek) alebo 3. Vnútorne rozdelenie zákazky a aplikácia § 28 zákon o VO. Zákazka sa nerozdeľuje na menšie zákazky, ale zostáva stále jedným verejným obstarávaním, pričom

	<p>predpokladaná hodnota zákazky je vypočítaná ako súčet predpokladaných hodnôt všetkých jej častí.</p>
<p>Strata efektu množstevnej zľavy – Ak existuje efektívna konkurencia, je bežným javom získanie lepšej ponuky pri nákupe väčšieho množstva plnenia. Dôvodom je najmä rozloženie fixných nákladov predávajúceho na väčší počet predaných jednotiek plnenia, a tým celkové zníženie ponukovej ceny. Pri rozdelení zákazky na časti sa tento efekt môže stratiť.</p>	<p>OVM by mal umožniť záujemcom podať okrem ponúk na jednotlivé časti zákazky aj sumárnu ponuku na celý predmet zákazky alebo sumárnu ponuku na viacero častí. Uchádzač tak môže podať ponuku na jednotlivé časti a sumárnu ponuku za viacero častí alebo všetky časti, ktorá je výhodnejšia než súčet ponúk v jednotlivých častiach. Možnosť podať sumárnu ponuku je upravená v § 28 odsek 4 zákona o VO.</p> <p>OVM v prípade umožnenia podávania sumárnych ponúk musí v súťažných podkladoch upraviť tieto otázky:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Vhodne (technické a obchodné okolnosti) vybrať časti, u ktorých je možné podať sumárnu ponuku. b) Určenie kritérií hodnotenia ponúk, ktoré budú zohľadňovať sumárne ponuky. c) Určenie podmienok účasti pre prípad podania sumárnej ponuky. d) Zhodnotenie rizika vzniku stavu vendor lock-in voči jednému generálnemu dodávateľovi.
<p>Administratívna náročnosť obstarávania – Každé jednotlivé verejné obstarávanie so sebou nesie potrebu vykonať množstvo procesných úkonov vyplývajúcich zo ZVO.</p>	<p>Administratívna náročnosť sa dá znížiť vnútorným rozdelením jednej zákazky na viacero častí podľa § 28 zákona o VO. Verejné obstarávanie je vtedy realizované len jedným postupom.</p>

Príloha 7

Súťaž návrhov s následným PRK na SW diela (vrátane kritérií na vyhodnotenie návrhov)

Obsah

Súťaž návrhov s následným použitím priameho rokovacieho konania.....	76
K možnosti použitia priameho rokovacieho konania po súťaži návrhov.....	77
Príklady kritérií na vyhodnotenie ponúk v súťaži návrhov v oblasti softvérových diel	78
Slovník pojmov a skratky	78
T-shape prístup k hodnoteniu	79
Kritériá hodnotenia súťažného návrhu	80
1.1 Kritérium „Doménová znalosť“	80
1.2 Kritérium „Technologická znalosť“	81
1.3 Kritérium „Kvalita spracovania UX/UI“	81
1.4 Kritérium „Procesná znalosť SDLC“	82
1.5 Kritérium „PoC“	82
1.6 Kritérium „Governance model a projektové riadenie“	82
1.7 Kritérium „QA – Riadenie kvality“	83
1.8 Kritérium „Efektívna prevádzka“	83
1.9 Kritérium „Agilita prístupu“	83
Výstupné artefakty vs akceptované metodiky v odvetví	84
Predpoklady:.....	84

Súťaž návrhov s následným použitím priameho rokovacieho konania.

Obstaranie unikátneho (na mieru šitého) SW riešenia od návrhu po jeho implementáciu (dodanie) postupom súťaže návrhov s následným priamym rokovacím konaním, pričom verejné obstarávanie môže okrem samotného SW diela zahŕňať aj zmluvu o prevádzke SW diela (údržba a rozvoj) na určité obdobie, je v súlade so Smernicou 2014/24/EÚ ako aj zákonom o VO.

Tento postup bol výslovne potvrdený ako súladný so Smernicou 2014/24/EÚ aj v dvoch oficiálnych stanoviskách - listoch Európskej Komisie.²⁰

²⁰ list Európskej komisie Directorate-General for Internal Market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, Innovative and E-Procurement, Ref. Ares(2017)1502578 z 20. marca 2017 a list Európskej komisie Ref.Ares(2017) 3469040 zo dňa 10. júla 2017

Z praktických skúseností a poznania problémov pri obstarávaní SW diel v Slovenskej republike, boli identifikované nasledovné štyri kľúčové podmienky efektívneho obstarania SW diela, ktoré je podľa nášho názoru možné splniť použitím Súťaže návrhov, a to

1. Kvalita technickej a funkčnej špecifikácie SW diela;
2. Jednoznačná zodpovednosť za dodanie SW diela;
3. Možnosť porovnávania ponúk, resp. hodnotenia schopností uchádzača dodať požadované SW riešenie v potrebnom čase a kvalite;
4. Možnosť vyriešiť návrhovú a realizačnú fázu obstarania unikátneho SW diela v rámci jedného postupu VO;

Ad 1. Vychádzame z toho, že je najvhodnejšie, aby finalizácia technickej a funkčnej špecifikácie SW diela prebiehala za asistencie dodávateľa spolu s jeho obstaraním/dodaním. Právna úprava Súťaže návrhov vytvára predpoklad na to, aby sa uchádzači podieľali na tvorbe, resp. precizovaní technickej a funkčnej špecifikácii a premietli tak do nej svoje know-how.

Ad 2. Súťaž návrhov môže viesť priamo k uzavretiu zmluvy. ZVO umožňuje verejnému obstarávateľovi použiť priame rokovacie konanie, ak ide o zákazku na poskytnutie služby nasledujúcu po súťaži návrhov a ktorá sa zadáva záujemcovi, ktorého návrh vyhodnotila porota ako víťazný alebo jeden z víťazných v súťaži návrhov [§ 81 písm. h) ZVO]. Tým sa vytvára priestor, aby jeden a ten istý dodávateľ vytvoril funkčnú a technickú špecifikáciu diela a následne (po výbere verejným obstarávateľom) podľa nej dodal aj finálne riešenie. Znamená to, že nie je (nebude) sporné, kto nesie zodpovednosť za výsledok, keďže v takomto prípade nesie plnú zodpovednosť za navrhnuté riešenie a dodané dielo jediný subjekt.

Ad 3. Súťaž návrhov umožňuje vyhodnotiť schopnosť uchádzača pripraviť dôveryhodný návrh a posúdiť schopnosti daného uchádzača dodať SW riešenie načas a v potrebnej kvalite. V prípade verejnej súťaže alebo užšej súťaže uchádzači vo svojej ponuke deklarujú, že splnia všetky požadované technické a funkčné požiadavky na dielo, avšak bez možnosti overiť si tieto ich vyhlásenia ešte pred podpísaním zmluvy o dielo.

Ad 4. V štandardných postupoch verejného obstarávania (napr. verejná súťaž, užšia súťaž) by sa malo realizovať samostatné verejné obstarávanie detailnej technickej a funkčnej špecifikácie a zvlášť samotné unikátne SW dielo, nakoľko verejný obstarávateľ vo väčšine prípadov nemá potrebné odborné kapacity na to, aby si špecifikáciu SW riešenia pripravil sám. V takom prípade je možné využiť práve Súťaž návrhov, ktorú možno vyhlásiť aj bez samostatného obstarávania technickej a funkčnej špecifikácie. Následne, ako bolo uvedené pod bodom Ad 2. zákon o VO umožňuje verejnému obstarávateľovi po súťaži návrhov použiť priame rokovacie konanie na zákazku na poskytnutie služby, ktorá sa zadáva víťaznému uchádzačovi.

K možnosti použitia priameho rokovacieho konania po súťaži návrhov

Priame rokovacie konanie je možné využiť pri zákazke na poskytnutie SW, ak ide o zákazku na poskytnutie služby nasledujúcu po súťaži návrhov a ktorá sa zadáva záujemcovi, ktorého návrh vyhodnotila porota ako víťazný alebo jeden z víťazných v súťaži návrhov; ak je viac víťazných účastníkov, na rokovania musí verejný obstarávateľ vyzvať všetkých.

V súlade so stanoviskom Európskej komisie (list grow.ddg2.g.4(2017)3598525) zo dňa 10. 7. 2017, sa priame rokovacie konanie nasledujúce po súťaži návrhov nemusí zamerať iba na dokončenie víťazného návrhu do úrovne detailnej softvérovej dokumentácie alebo plánu, ktorý by si vyžadoval ďalšie verejné obstarávanie súťažnými postupmi verejného obstarávania, ktoré by viedli k implementácii softvérového diela. Je teda na rozhodnutí konkrétneho verejného obstarávateľa, či súťaž návrhov využije ako postup smerujúci k získaniu návrhu SW aj s následnou implementáciou a dodaním SW prostredníctvom priameho rokovacieho konania (Variant A) alebo použije súťaž návrhov na získanie návrhu s cieľom použiť tento ako podklad pre otvorené postupy verejného obstarávania, ktoré umožnia realizáciu návrhu (Variant B).

Verejný obstarávateľ sa môže rozhodnúť vyhodnocovať ponuky na základe nákladov, ktorých prvok má mať podobu pevnej ceny alebo pevných nákladov (princíp Design-to-Cost). Zároveň v tomto prípade musí určiť kvalitatívne kritériá na vyhodnotenie ponúk.

Samozrejme tento prístup nemusí byť pri nákupe SW vždy najvhodnejší a malo by byť vykonané zhodnotenie potrieb verejného obstarávateľa podporené prieskumom trhu, ktorý by mal dať odpoveď, či je tento prístup najvhodnejší.

Ďalším prístupom hodnotenia by v súťaži návrhov mohlo byť hodnotenie založené na najnižšej cene alebo na najnižších nákladoch životného cyklu.

Design-to-Cost prístup a prístup hodnotenia najnižšej ceny alebo životného cyklu softvéru sa dá použiť aj v iných postupoch verejného obstarávania.

Typickým príkladom hodnotenia kritérií na vyhodnotenie ponúk v súťaži návrhov by mohlo byť hodnotenie návrhov, ktoré je založené na posúdení členmi poroty. Takéto kritériá na vyhodnotenie ponúk môžu zahŕňať kreatívne a inovatívne aspekty, ako napr. kombinácia splnenia základných technických požiadaviek a štandardov s funkčnými a výkonnostnými kritériami, ktoré hospodárskym subjektom poskytujú dostatočný manévrovací priestor na navrhnutie kreatívnych a inovatívnych riešení.

Pre prax použitia priameho rokovacieho konania v nadväznosti na predchádzajúcu súťaž návrhov je potrebné upozorniť na to, že opis predmetu zákazky (najmä požiadavky na funkcionality softvéru) by sa v priamom rokovacom konaní nemal v zásade meniť.

Príklady kritérií na vyhodnotenie ponúk v súťaži návrhov v oblasti softvérových diel

Súťažný návrh je pripravovaný v rozsahu definovanom spracovateľom súťažných podmienok (rozsah povinných súčastí návrhu) a s využitím súťažných pomôcok (vstupné informácie o zadaní). Súťaž môže, ale nemusí definovať odmeny pre víťazov. Anonymné súťažné návrhy hodnotí porota zložená z odborníkov podľa rozsahu zadania.

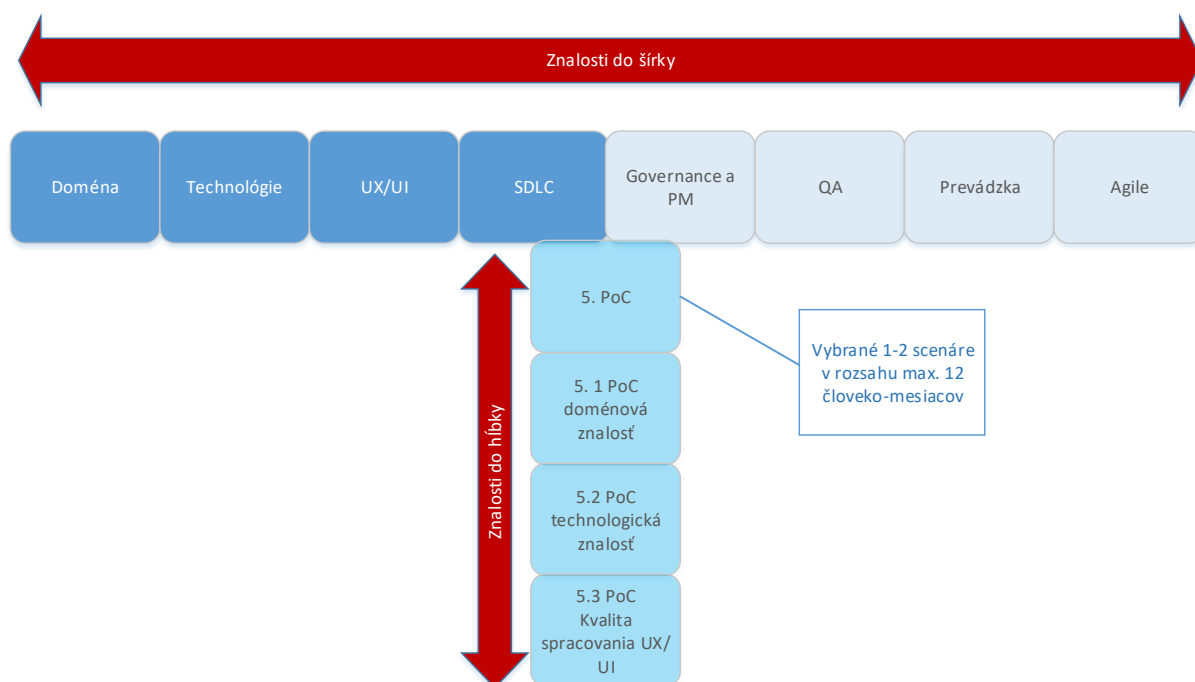
Slovník pojmov a skratky

Pojem	Význam
Aplikácia	Samostatný softvér pokrývajúci doménu vymedzenú zákazníkom
Architektúra	Koncepčný návrh technologických komponentov a ich vzájomného prepojenia za účelom uspokojenia požiadaviek na aplikáciu
Doména	Vecná oblasť, ktorej IT podpora je riešená v rámci IT diela
Subdoména	Časť vecnej oblasti, ktorá má ucelený charakter a platia v nej spoločné pojmy
Modul	Analytický a technologický vyčlenená subdoména v rámci aplikácie
UX	User experience – používateľská skúsenosť s návrhom a fungovaním softvérovej aplikácie
SDLC	System Development LiveCycle – životný cyklus vývoja systému (vývojová metodika), ale aj softvérový vývojový životný cyklus ako generická postupnosť aktivít pri vývoji softvéru
HLD	High Level Design – je výstup designovej aktivity pri návrhu systému kde navrhujeme spôsob riešenia na úrovni vysoko-úrovňových komponentov, funkčných celkov a základných princípov prístupu

UI	Užívateľské rozhranie
Slepé CV	Curriculum vitae (životopis) bez uvedenia kontaktných údajov špecialistu, aby bola zachovaná anonymnosť súťaže
Wireframes	Schematické znázornenie obrazoviek aplikácie s dôrazom na funkčnosť, nie na grafický design
Slide-ware	Prezentácia navrhovaného riešenia iba pomocou prezentácie bez reálnej implementácie
BPMN	Biznis Process Modeling Notation – procesný modelovací jazyk
UML	Unified Modeling Language – analytický modelovací jazyk
IDEF0	Procesný modelovací jazyk
ITIL	Information Technology Infrastructure Library – štandard pre prevádzkovanie IT

T-shape prístup k hodnoteniu

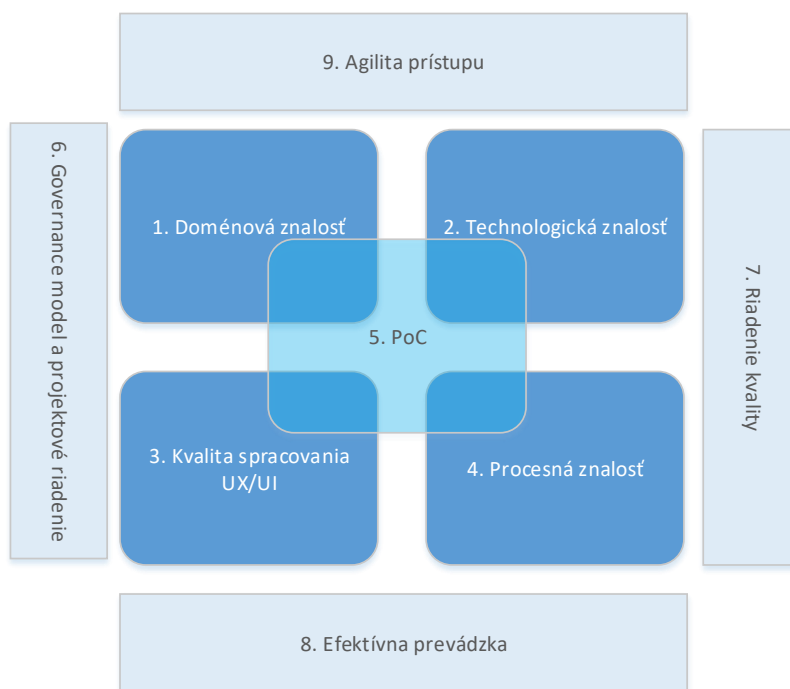
Predmetom obstarávania je spravidla veľké IT dielo, preto je dôležité kompetenciu účastníka súťaže posudzovať komplexne. Cieľom je, aby sme okrem porovnania ceny, referencií a K.O. kritérií vo forme checklistu, dali porote dostatok informácií, na základe ktorých môže bezpečne predpokladať, že výberom daného uchádzača nevystavuje obstarávateľa neprimeranému riziku. Súťažný návrh preto požadujeme predložiť v 2 úrovniach detailu. Prvá generická úroveň sa zameriava na prezentovanie kompetencií v uvedených oblastiach tak, aby sme postihli problematiku do šírky na vyššej granularite. Smerujeme uchádzača k poskytnutiu informácií na základe, ktorý vie porota porovnať a porozumieť problematike v celej jej šírke. Druhá úroveň ide do detailu, ale iba na vymedzenej sade scenárov, kde uchádzač prakticky ukáže schopnosť dodať atraktívne riešenie. Pomocou kombinácie týchto dvoch setov informácií veríme, že filtrujeme uchádzačov iba na firmy naozaj schopné obstarávané riešenie dodať.

Obr. č. 1: T-shape – 2 úrovne prístupu

Kritériá hodnotenia súťažného návrhu

V zmysle T-shape prístupu navrhujeme porovnávať súťažné návrhy na základe kritérií uvedených na Obr. č. 2: Holistický pohľad na uchádzača cez kritériá hodnotenia

Obr. č. 2: Holistický pohľad na uchádzača cez kritériá hodnotenia

1.1 Kritérium „Doménová znalosť“

Hodnotí ako uchádzač v návrhu aplikoval doménovú kompetenciu v riešenej problematike. Napríklad uviedol porovnanie alternatív riešenia, vysvetlenie prečo ním navrhovaný spôsob riešenia je najlepší a prípadné návrhy, ako dosiahnuť maximalizáciu úžitku pre objednávateľa úpravou zadania. Toto kritérium adresuje mitigáciu rizika nesprávneho pochopenia požiadaviek tým, že preferuje uchádzačov, ktorí majú so softvérovou podporou obstarávanej problematiky skúsenosti. V opačnom prípade musí obstarávateľ predpokladať zvýšené náklady na poskytovanie súčinnosti a dohliadať na správnu definíciu funkčného riešenia.

Hodnotenú atribúty riešenia - príklady:

- Splnenie funkčných požiadaviek zadania
- Prejavené znalosti v danej problematike nad rámec zadania
- Dekompozícia riešenia na vhodné moduly s vysokou kohéziou
- Otvorenosť voči budúcim požiadavkám
- Reuse spoločných častí riešenia
- Procesný návrh zodpovedá štandardom odvetvia
- Funkčný návrh zodpovedá štandardom odvetvia
- Znalosť členov tímu v slepých CVs

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- HLD dokument – časť funkčný design, BPMN, IDEF0 model, UML model, DDD (Domain Driven Design), Blueprinty špecifické pre oblasť riešenia

Detailnejšie informácie o podobe HLD môžeme nájsť vo viacerých metodikách ako V-model, SDLC alebo waterfall.

1.2 Kritérium „Technologická znalosť“

Hodnotí navrhovanú technologickú architektúru riešenia z hľadiska vhodnosti pre riešený typ problematiky. Uchádzač musí prezentovať nielen vhodný výber technológií, ale aj schopnosť tieto technológie efektívne využívať.

Hodnotené atribúty riešenia - príklady:

- Splnenie technologických požiadaviek zadania
- Vhodnosť vybraných technológií pre dané odvetvie
- Aktuálnosť navrhovaných technológií
- Schopnosť dlhodobej podpory technológií
- Vhodná komplexnosť riešenia
- Testovateľnosť
- Škálovateľnosť
- Vysoká dostupnosť
- Rozšiřovateľnosť
- Bezpečnosť
- Znalosť členov tímu v slepých CVs

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- Softvérová architektúra, Technická architektúra

1.3 Kritérium „Kvalita spracovania UX/UI“

Hodnotí spracovanie grafického/UX návrhu odzrkadľujúc chápanie uchádzača ako najlepšie vedie používateľa pracovať so systémom. Toto kritérium je rozhodujúce pre finálny úspech IT diela u svojich budúcich používateľov. Správne navrhnuté intuitívne užívateľské rozhranie, s prepracovanou informačnou architektúrou je nutná podmienka úspechu akéhokoľvek softvérového diela či už pre veľkú skupinu používateľov ako aj pre menšiu skupinu so špecifickými požiadavkami.

Hodnotené atribúty riešenia - príklady:

- Použitelnosť v požadovanej sade užívateľských scenárov
- Grafický návrh
- Unikátnosť návrhu
- Rýchlosť práce s používateľským rozhraním
- Prehľadnosť
- Intuitívnosť
- Podpora funkčne znevýhodnených používateľov

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- Stratégia návrhu UI/UX , Wireframes

1.4 Kritérium „Procesná znalosť SDLC“

Hodnotí kompetenciu uchádzača v oblasti implementácie vývojovej metodiky - ako/nakoľko navrhovaný spôsob podporuje ciele objednávateľa definované v zadaní. K rovnakému cieľu je sa možné dostať pomocou viacerých metodických prístupov. Každý z nich má svoje špecifiká a je viac alebo menej vhodný pre danú situáciu obstarávateľa. Okrem toho je nutné, aby mal uchádzač s daným metodickým postupom skúsenosti.

Hodnotené atribúty riešenia - príklady:

- Vhodnosť uvedenej metodiky
- Aplikácia prvkov metodiky v jednotlivých oblastiach riešenia
- Znalosť členov tímu v slepých CVs

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- Popis procesov sw. vývoja (SDLC) a navrhovaný set nástrojov

1.5 Kritérium „PoC“

Hodnotí schopnosť uchádzača ukázať čo najviac z obsahu ponuky formou dema vybranej časti funkcionality. Je na uchádzačovi a jeho pripravenosti do akej miery reality je schopný prezentovať výstup. Najvyššie bude hodnotený prototyp, ktorý implementuje čo najviac „final“ prístup v oblastiach ako UI/UX, aplikuje doménové znalosti a ukáže schopnosť využiť navrhované technológie. To ako ďaleko sa uchádzač dostane bude priamo úmerné jeho aktuálnej pripravenosti.

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- Demo (slide-ware, animácia, video, funkčný prototyp, ...)

1.6 Kritérium „Governance model a projektové riadenie“

Hodnotí ako governance model dodávky riešenia, použité metodiky program a/alebo projekt managementu, organizáciu programu/projektu, riadenie na úrovni vlastníkov projektu. Riešená problematika, situácia obstarávateľa, ale aj subdodávateľská štruktúra uchádzača spoluvytvárajú požiadavky na governance projektu. Toto kritérium má adresovať posúdenie adekvátnosti navrhovaného prístupu v uvedených oblastiach.

Hodnotené atribúty riešenia - príklady:

- Ako navrhovaný governance model podporuje ciele zadania
- Ako navrhovaná metodika podporuje fungovanie v systéme „design to cost“
- Kvalita stratégie change managementu

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- Projektový plán, Komunikačný plán, Plán riadenia rizík, Plán riadenia zmien

Uvedené artefakty sú definované ako súčasť štandardných metodík projektového riadenia ako PMBOK, PRINCE2 alebo IPMA.

1.7 Kritérium „QA – Riadenie kvality“

Hodnotí akým spôsobom uchádzač navrhuje zabezpečiť riadenie kvality odovzdaného diela. Zahŕňa procesy Release managementu, Test managementu a Incident managementu vrátane stratégie nasadzovania do jednotlivých prostredí. Riadenie kvality predstavuje dôležitý predpoklad úspechu dodávky IT diela. Kompetencia uchádzača v uvedených oblastiach minimalizuje riziko, že výsledok nebude spĺňať požadované štandardy kvality.

Hodnotené atribúty riešenia - príklady:

- Stratégia testovania
- Druhy testov – unit, funkčné, integračné, akceptačné, performance, security
- Kvalita navrhovaných procesov Release managementu, Test managementu a Incident managementu vrátane stratégie nasadzovania do jednotlivých prostredí

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- Stratégia riadenia kvality, Testovacie plány, Stratégia release managementu a navrhovaný set nástrojov

Každá z uvedených SDLC metodológií definuje podobu testovacích artefaktov (vid'. definícia metodiky).

1.8 Kritérium „Efektívna prevádzka“

Hodnotí návrh z hľadiska stratégie zabezpečenia prevzatia do prevádzky, zabezpečenia štandardných prevádzkových procesov, kompatibilita so štandardmi na báze ITIL a ISO 20000. Schopnosť prevádzkovať vyvinuté IT dielo je dôležitým kvalitatívnym parametrom. Nákladná prevádzka môže negatívne ovplyvniť inak pozitívnu dodávku IT diela, preto je toto kritérium významným rozlišujúcim faktorom.

Hodnotené atribúty riešenia - príklady:

- Navrhovaná prevádzková dokumentácia
- Monitoring a dohľad
- Prevádzkový change a release management

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- Stratégia odovzdávania do prevádzky, change a release management

Väčšina uvedených artefaktov je definovaná v ITIL dokumentácii.

1.9 Kritérium „Agilita prístupu“

Hodnotí ako uchádzač v predloženom návrhu umožňuje agilným spôsobom reagovať na zmeny v zmysle „design to cost“. Často je obstarávateľ postavený pred situáciu, kedy presne nevie zadať požiadavky spojené s definíciou IT diela. V takejto situácii je dôležité vedieť agilne pracovať s

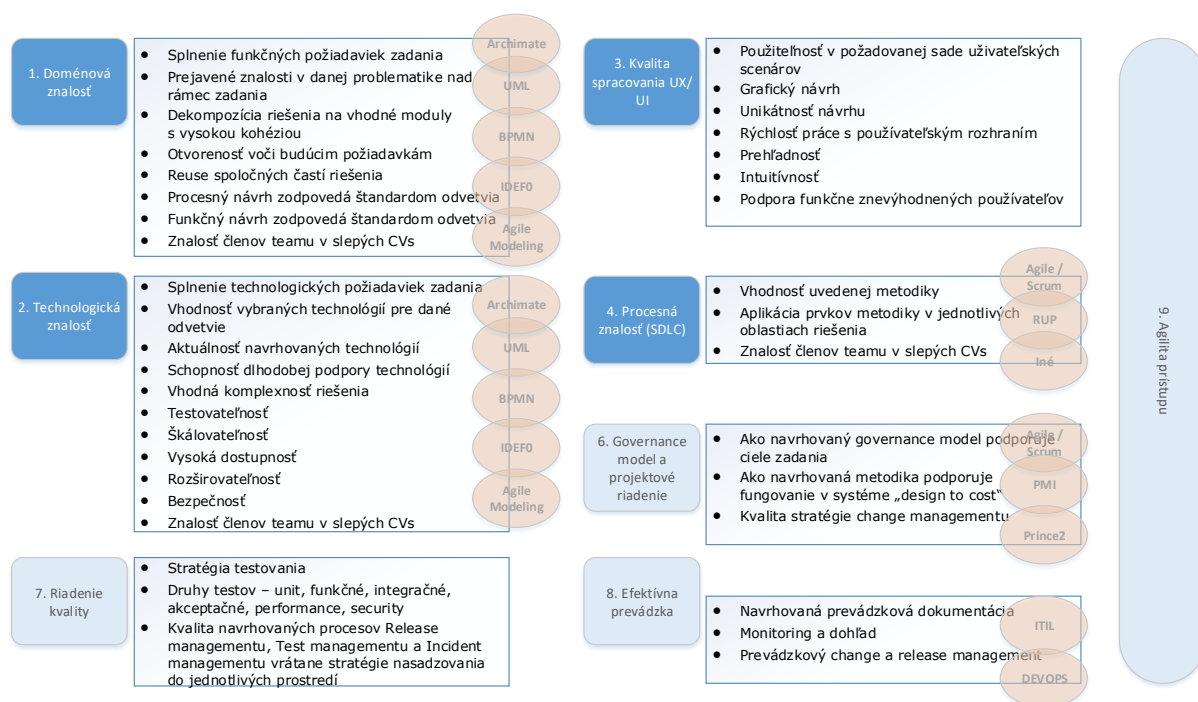
obsahom projektu pri zachovaní odhadnutého rozpočtu a časového harmonogramu. Toto kritérium posudzuje tento aspekt návrhu.

Typické výstupy, ktoré sú predmetom posudzovania:

- Predložený návrh ako celok

Výstupné artefakty vs akceptované metodiky v odvetví

Spracovateľ požiadaviek definuje povinný set výstupov/artefaktov, ktoré budú v rámci Súťažného návrhu požadované. Požadované artefakty by mali vychádzať zo štandardných metodík akceptovaných v odvetví. Príklad metodík je uvedený na obr. č. 3.

Obr. č. 3: Pokrytie kritérií metodikami

Vychádzame z predpokladu, že artefakty budú využívať štandardné modelovacie jazyky ako Archimate, UML, BPMN, IDEFO alebo agilné techniky ako Epik, Téma a User story. V oblasti SDLC neobmedzujeme výstupy iba na iteratívne metodiky ako RUP/UP, ale uchádzač môže navrhnúť použitie agilných prístupov ako Scrum, Lean, ... V oblasti prevádzkovania odporúčame využitie ITIL v kombinácii s DEVOPS prístupmi.

Predpoklady:

- Anonymné hodnotenie porotou zloženou z odborníkov s aktívnou praxou v danej oblasti (prax, akademická pôda, odborné združenia, ...)
- Flexibilná metodika hodnotenia prispôbená cieľom obstarávania
- Predpísaný set výstupov definuje obstarávateľ (spracovateľ súťažných podmienok)
- Cieľom je odlíšenie uchádzačov so znalosťou oblasti od tých čo skúšajú šťastie

Zmeny zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania

Právna úprava verejného obstarávania umožňuje upraviť zmluvu, rámcovú dohodu a koncesnú zmluvu, ktorá bola výsledkom verejného obstarávania. Aj pri úprave zmluvy je potrebné zohľadňovať základné princípy verejného obstarávania, t. j. princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti.

Z metodických usmernení ÚVO vyplýva, že pravidlá pre zmenu zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy počas ich trvania upravené v § 18 nového zákona o verejnom obstarávaní je potrebné zohľadniť a dodržať od 18. apríla 2016, a to bez ohľadu na to, či k uzavretiu pôvodného zmluvného vzťahu došlo pred alebo po účinnosti nového zákona o verejnom obstarávaní.

Zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu možno zmeniť počas jej trvania bez nového verejného obstarávania, ak

a) pôvodná zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva obsahuje jasné, presné a jednoznačné podmienky jej úpravy, vrátane úpravy ceny alebo opcie, rozsah, povahu možných úprav a opcií a podmienky ich uplatnenia; nemožno určiť takú podmienku, ktorou by sa menil charakter zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy,

b) ide o doplňujúce tovary alebo služby, ktoré sú nevyhnutné, nie sú zahrnuté do pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy, poskytuje ich pôvodný

dodávateľ alebo koncesionár a zmena dodávateľa alebo koncesionára

1. nie je možná z ekonomických dôvodov alebo technických dôvodov, pričom ide najmä o požiadavku vzájomnej zameniteľnosti alebo interoperability s existujúcim zariadením, službami alebo inštaláciami podľa pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy a

2. spôsobí verejnému obstarávateľovi významné ťažkosti alebo podstatnú duplicitu nákladov,

c) potreba zmeny vyplynula z okolností, ktoré verejný obstarávateľ nemohol pri vynaložení náležitej starostlivosti predvídať a zmenou sa nemení charakter zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy,

d) ide o nahradenie pôvodného dodávateľa novým dodávateľom alebo pôvodného koncesionára novým koncesionárom na základe

1. uplatnenia podmienky podľa písmena a),

2. skutočnosti, že iný hospodársky subjekt, ktorý spĺňa pôvodne určené podmienky účasti, je právnym nástupcom pôvodného dodávateľa alebo pôvodného koncesionára v dôsledku jeho reorganizácie, vrátane zlúčenia a splynutia alebo úpadku, za predpokladu, že pôvodná zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva sa podstatne nemení a cieľom zmeny nie je vyhnúť sa použitiu postupov a pravidiel podľa tohto zákona alebo

3. skutočnosti, že verejný obstarávateľ plní povinnosti hlavného dodávateľa alebo hlavného koncesionára voči jeho subdodávateľom alebo

e) nedochádza k podstatnej zmene pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy bez ohľadu na hodnotu tejto zmeny.

Podstatnou zmenou pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy sa rozumie taká zmena, ktorou sa najmä

- a) mení povaha alebo rozširuje rozsah pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy,
- b) dopĺňajú alebo menia podstatným spôsobom podmienky, ktoré by v pôvodnom postupe zadávania zákazky alebo koncesie umožnili účasť iných hospodárskych subjektov, alebo ktoré by umožnili prijať inú ponuku ako pôvodne prijatú ponuku,
- c) mení ekonomická rovnováha v prospech dodávateľa spôsobom, ktorý pôvodná zmluva, rámcová dohoda alebo koncesná zmluva neupravovala alebo
- d) nahrádza pôvodný dodávateľ novým dodávateľom alebo pôvodný koncesionár novým koncesionárom inak, ako podľa písm. d) vyššie.

Úrad pre verejné obstarávanie vydal dňa 11. 9. 2017 všeobecné metodické usmernenie k zmenám zmluvy, rámcovej dohody a koncesnej zmluvy počas ich trvania²¹.

K zmenám zmluvy podľa písm. a) je v materiáli uvedené nasledovné:

Je vhodné, aby už v čase koncipovania návrhu zmluvy do pripravovaného verejného obstarávania bolo zohľadnené, že v budúcnosti môžu nastať okolnosti opodstatňujúce zmenu (úpravu) zmluvy (zmluvných podmienok). Okolnosti prípadnej úpravy zmluvy je potrebné presne a jasne zadefinovať do zmluvných podmienok a jednoznačne špecifikovať rozsah a povahu možných úprav a podmienky ich uplatnenia. Jasné, presné a jednoznačne zadefinované podmienky úpravy zmluvy nepredstavujú neopodstatnené zmeny zmluvy, ale pôjde o zmenu na základe zmluvných podmienok. Zmluva musí obsahovať jasné, presné a jednoznačné podmienky, na základe ktorých je možné vykonať úpravu zmluvy. Tieto zmluvné podmienky by mali byť obsiahnuté v návrhu zmluvy, ktorý je súčasťou súťažných podkladov alebo by ich mali obsahovať súťažné podklady a následne by mali byť premietnuté v zmluve. Podmienkami, ktoré sa týkajú úpravy zmluvy, sa nesmie meniť povaha/charakter tovaru alebo služieb, ktoré sú predmetom zmluvy. Takto možno stanoviť úpravu zmluvných podmienok, ktoré sa týkajú napríklad úpravy ceny (napr. indexácia ceny), možnosti uplatnenia opcie (napr. na dodávku tovaru), úpravy zníženia ceny plnenia vzhľadom na vývoj cien porovnateľných tovarov na trhu, úprava pre zmenu osoby určenej na plnenie zmluvy (expert). Povinnou zmluvnou podmienkou je úprava pravidiel pre zmenu subdodávateľa.

Úrad pre verejné obstarávanie poskytuje aj nasledovné príklady:

Zmluva obsahuje len všeobecnú klauzulu: „Cenu je možné meniť písomnou dohodou zmluvných strán.“

Nie je správne, ak podmienka na úpravu ceny znie všeobecne a nie sú uvedené dôvody, resp. okolnosti, za ktorých je možné pristúpiť k úprave pôvodnej ceny a spôsob jej úpravy. Zmluvu nie je možné zmeniť počas jej trvania len preto, že to bolo vopred uvedené v súťažných podkladoch alebo bez toho, aby bol spôsob jej zmeny jednoznačne upravený.

Zmluva na dodávku 110 ks tabletových počítačov jasne stanovila právo uplatnenia opcie zo strany verejného obstarávateľa na ďalších 33 ks tabletových počítačov.

Uplatnenie tejto možnosti predstavuje zmenu podľa podmienok zmluvy a nie je novou zmluvou. Možnosť tejto opcie musí byť výslovne uvedená v pôvodných dokumentoch verejného obstarávania

²¹ <https://www.uvo.gov.sk/legislativametodika-dohlad/metodicke-usmernenia/vseobecne-metodicke-usmernenia-zakon-c-3432015-z-z--51e.html?id=1173>

(oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania + návrh zmluvy) a jej hodnota musí byť zahrnutá do výpočtu predpokladanej hodnoty zákazky 2 aj keď sa opcia nemusí vykonať.

Zmluva na dodávku 110 ks tabletových počítačov jasne stanovila právo uplatnenia opcie zo strany verejného obstarávateľa na ďalších 33 tabletových počítačov. Dodatok sa uzavrie na 33 stolových počítačov.

Takáto zmena zmluvy nie je možná, pretože sa ňou mení charakter zmluvy. Je veľmi pravdepodobné, že pôjde o novú zmluvu, resp. o zmenu charakteru zmluvy, ak sa povaha zmluvy zmení tak, že sa vyžaduje dodávka rôznych výrobkov alebo poskytovanie služieb iného druhu v porovnaní s tými, ktoré sú uvedené v pôvodnej zmluve.

V zmluve ani nie je možné stanoviť si takú podmienku úpravy, ktorej splnením by došlo k zmene charakteru/povahy zmluvy. Čím je zmena zmluvy podstatnejšia, tým je vyššia pravdepodobnosť, že bude potrebná nová zmluva, t. j. nové verejné obstarávanie.

Príklady Úradu pre verejné obstarávanie je možné v oblasti softvéru aplikovať napr. na situácie:

Príklad dobrej praxe.

Zmluva na dodávku softvéru riešiaceho procesy verejného obstarávania jasne stanovila právo uplatnenia opcie zo strany verejného obstarávateľa v prípade zmeny legislatívy (prepracovanie jednotlivých modulov softvéru, ktoré boli dodané v rámci pôvodnej zákazky na podmienky novej legislatívy po dobu 7 rokov od dodania pôvodného softvérového diela).

Zlým príkladom aplikácie inštitútu zmeny zmluvy by bola nasledovná situácia.

Zmluva na dodávku softvéru riešiaceho procesy verejného obstarávania jasne stanovila právo uplatnenia opcie zo strany verejného obstarávateľa na dodávku softvéru, ktorý slúži potrebám verejného obstarávateľa súvisiacich s jeho kompetenciou. Dodatok sa uzavrie na dodanie informačného systému slúžiaceho s primárnou kompetenciou verejného obstarávateľa (napr. správa matrik alebo správa výberu daní a pod).

Pri aplikácii zmeny zmluvy podľa písm. a) nie je stanovený žiadny obmedzujúci limit zmeny zmluvy.

Zmena zmluvy však nesmie predstavovať zmenu charakteru pôvodnej zmluvy. Každý prípad uplatnenia opcie je preto potrebné zvažovať vzhľadom na obsah zamýšľanej úpravy zmluvy vo väzbe na pôvodne predpokladanú zmenu, ktorá bola jasne predpokladaná súťažnými podkladmi

(návrhom zmluvy).

Ak ide o zmenu zmluvy podľa písm. b) je potrebné preukázať existenciu oboch skutočností súčasne. Príkladom aplikácie by mohol byť nasledovný príklad:

Na stále prebiehajúcej dodávke softvéru je potrebné doprogramovať funkcionality, ktorú pôvodný opis predmetu zákazky nepredpokladal.

Pre zmeny zmluvy v prípade potreby doplňujúcich tovarov, stavebných prác alebo služieb platí, že hodnota všetkých zmien nesmie presiahnuť 50 % hodnoty pôvodnej zmluvy.

V tomto prípade je veľmi pravdepodobné, že doprogramovanie funkcionality novým dodávateľom by spôsobilo problémy s technickou interoperabilitou z hľadiska plynulého nadviazania na už začaté alebo vykonané programátorské práce pôvodným dodávateľom. Prípadne by nový dodávateľ potenciálne ťažkosti aj zvládol,

avšak len za neprimeranú cenu zvýšených výdavkov (napríklad viaczmennou prevádzkou – viac plateného personálu), čo by predstavovalo hrubé porušenie princípu proporcionality ako jedného zo základných princíпов verejného obstarávania.

Zmeny zmluvy malého rozsahu (= *de minimis* rezerva)

Zmluvu, rámcovú dohodu alebo koncesnú zmluvu možno zmeniť počas jej trvania bez nového verejného obstarávania aj vtedy, ak hodnota všetkých zmien je nižšia ako finančný limit podľa § 5 zákona o verejnom obstarávaní v závislosti od typu zákazky alebo koncesie a zároveň je nižšia ako

- 10 % hodnoty pôvodnej zmluvy alebo rámcovej dohody, ak ide o zákazku na dodanie tovaru alebo na poskytnutie služby,
- 10 % hodnoty pôvodnej koncesnej zmluvy.

Zmenou sa nesmie meniť charakter zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy.

Danú zmenu zmluvy je možné uskutočniť bez splnenia niektorej z podmienok uvedených v písm. a) až e). To znamená, že v prípade, ak verejný obstarávateľ neprekročí zákonom stanovené hranice, môže zmeniť zmluvu na základe akéhokoľvek relevantného dôvodu (verejný obstarávateľ v prípade uskutočnenia takejto zmeny zmluvy musí vždy preukázať existenciu relevantných a objektívnych dôvodov pre jej uskutočnenie. Dôvody uplatnenia *de minimis* rezervy by mohli napríklad zahŕňať odkaz na technologický vývoj v danej oblasti, menšie opomenutia, nezrovnalosti alebo chyby v počiatočnom projekte), pričom nemusí ísť o žiadny z dôvodov na zmenu zmluvy uvedených v písm. a) až e) (§ 18 ods. 1 zákona o verejnom obstarávaní). Hodnota všetkých zmien musí byť pritom nižšia ako finančný limit podľa § 5 zákona o verejnom obstarávaní v závislosti od typu zákazky alebo koncesie a zároveň nižšia ako ustanovené jednotlivé percentuálne hodnoty v zmysle § 18 ods. 5 zákona o verejnom obstarávaní.

6.1. Zmeny prevádzkových zmlúv k existujúcim SW dielam

- Riešenie situácie úpravou zmluvy v súlade s pravidlami zmien zmlúv (§ 18 zákona o VO) – meniť zmluvu počas jej trvania je možné v max. hodnote do 10 % hodnoty pôvodnej zmluvy za predpokladu, že hodnota všetkých zmien je nižšia ako limit podľa § 5 ods.2 ZVO.
- Riešenie situácie úpravou zmluvy v súlade s pravidlami zmien zmlúv – meniť zmluvu počas jej trvania je možné v max hodnote do 50 % hodnoty pôvodnej zmluvy aj opakovane v zmysle § 18 ods. 5 ZVO, ak ide o doplňujúce tovary alebo služby, ktoré sú nevyhnutné, nie sú zahrnuté do pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy, poskytuje ich pôvodný dodávateľ alebo koncesionár a zmena dodávateľa alebo koncesionára

1. nie je možná z ekonomických dôvodov alebo technických dôvodov, pričom ide najmä o požiadavku vzájomnej zameniteľnosti alebo interoperability s existujúcim zariadením, službami alebo inštaláciami podľa pôvodnej zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy a

2. spôsobí verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi významné ťažkosti alebo podstatnú duplicitu nákladov,

- Riešenie situácie úpravou zmluvy v súlade s pravidlami zmien zmlúv – meniť zmluvu počas jej trvania je možné v max hodnote do 50 % hodnoty pôvodnej zmluvy, ak potreba zmeny vyplynula z okolností, ktoré verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemohol pri vynaložení náležitej starostlivosti predvídať a zmenou sa nemení charakter zmluvy, rámcovej dohody alebo koncesnej zmluvy.

Do hodnoty zmeny zmluvy sa v prípade softvéru zahŕňa hodnota pôvodného softvéru (ak zmluva na dodávku softvéru nebola ešte skonzumovaná splnením záväzku (solúciou).

Do hodnoty zmeny zmluvy sa v prípade zmluvy o údržbe zahŕňa hodnota pôvodnej zmluvy o údržbe. (ak zmluva o údržbe nebola ešte skonzumovaná splnením záväzku (solúciou).

Do hodnoty zmeny zmluvy sa v prípade zmluvy, ktorou sa dodal softvér (ak už bola zmluva na dodávku softvéru skonzumovaná solúciou) a zároveň poskytuje údržba (zmluva o údržbe ešte trvá) zahŕňa hodnota údržby. Ak bolo uzatvorených viacero zmlúv o podpore, do hodnoty zmeny zmluvy sa zahŕňa hodnota poslednej zmluvy o údržbe, ktorá ešte trvá.

Platí teda pravidlo, že pre výpočet limitu je vždy rozhodujúca cena plnenia podľa pôvodnej zmluvy, ku ktorej sa uzatvára dodatok.